

ממצאי הפיילוט להטמעת גישת המדדים המשותפים במרכזי חירום אקסטרניים ובמועדוניות ומרכזים חכ"מים

הדס שפירא יעל בכר יעל סבג
מעין סרבר טל ארזי

עריכת לשון: רונית כהן בן-נון
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר

עורכת ראשית: רויטל אביב מתוק

המסמך הוזמן על ידי מינהל שירותים אישיים וחברתיים ואגף תכנון מדיניות ואסטרטגיה
במשרד הרווחה והביטחון החברתי ומומן בסיועו

מכון מאירס ג'וינט ברוקדייל

ת"ד 3886 ירושלים 9103702

טלפון: 02-6557400

brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

ירושלים | טבת תשפ"ו | דצמבר 2025

רקע

מערך המענים שמטרתם שיפור מצבם של ילדים ובני נוער (להלן: ילדים) בסיכון כולל מסגרות ושירותים הנבדלים האחד מן האחר במוקדי ההתערבות שלהם ובדרכי פעולתם. בחלק מהם מתבצעים תהליכי מדידה והערכה, אולם לרוב אלו נעשים בכלים שונים, ללא זיקה בשיטת המדידה או במידע שנאסף.

על רקע זאת יזמו משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: משרד הרווחה) וצוות תוצאות במכון מאיר-ג'וינט-ברוקדייל מהלך לבדיקת ההיתכנות לפיתוח תשתית למדידה שוטפת המכונה "גישת המדדים המשותפים" במסגרות ושירותים לילדים בסיכון במשרד הרווחה בהתבסס על כלי התמ"י (תשתית מידע יישובית) של 360° – התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון. הכלי כולל מאפייני רקע, כוחות, צרכים בזיקה לשבעה תחומי חיים ואסטרטגיות ההתערבות.

המהלך הרחב של "מדדים משותפים" עוסק ביצירת תשתיות שיאפשרו שיח על בסיס מוסכם בין הגורמים המטפלים בילדים ומשפחותיהם ומעקב שוטף אחר מצבם על פני זמן ובמענים השונים שבהם הם משולבים. ברמה המערכתית, תשתית זו תסייע בניהול, פיקוח וקביעת מדיניות שיהיו מבוססי נתונים.

מטרה

1. לבדוק את ההיתכנות להטמעת גישת המדדים המשותפים במסגרות ובשירותים עבור ילדים בסיכון.
2. לפתח כלים לתכנון מדידה שוטפת למרכזי חירום אקסטרניים, למועדוניות ולמרכזים חכ"מים (חיזוק כוחות משפחתיים).
3. לאסוף מידע על אודות מאפיינים, כוחות, צרכים ואסטרטגיות התערבות של חלק מן הילדים ומשפחותיהם במרכזי החירום האקסטרניים ובמועדוניות והמרכזים החכ"מים.

שיטה

פותחו שני כלים, האחד מותאם למרכזי חירום אקסטרניים והאחר מותאם למועדוניות ומרכזים חכ"מים. הכלים בחנו את מאפייני הילדים ומשפחותיהם, את אסטרטגיות ההתערבות בשירות, את המענים המקבילים שבהם משולבים הילדים והוריהם, את הכוחות של הילדים ואת צורכיהם בשבעה תחומי חיים.

מרכזי חירום אקסטרניים – הכלי הופץ במאסרס 2024 ל-55 אנשי מקצוע ב-11 מרכזי חירום, וכל אחד מהם התבקש למלא אותו על אודות שלושה ילדים שבאחריותו. שיעור ההשבה עמד על 92% (152 שאלונים מלאים); **מועדוניות ומרכזים חכ"מים** – הכלי הופץ ביוני 2024 ל-87 עו"סים ב-78 מועדוניות ו-9 מרכזים חכ"מים, וכל עו"ס התבקש למלא אותו על אודות שלושה ילדים שבאחריותו. שיעור ההשבה עמד על 60.9% (159 שאלונים מלאים). בתום ניתוח נתונים ראשוני נערכה בכל שירות קבוצת מיקוד עם המשיבים לשם קבלת משוב על הכלים, על השאלות שבהם, על חוויית המילוי ועל מידת התאמתם לשימוש שוטף.

ממצאים עיקריים

התקבלות הכלים בקרב העובדים והתאמתם לשימוש שוטף. לא היו שאלות שהעובדים לא השיבו עליהן בעקביות, מה שעשוי היה להעיד על חוסר התאמתן או על ניסוח לא ברור שלהן. מגוון המידע שנאסף על אודות הילדים הוערך כמותאם לגישות המקצועיות וכתורם להערכת מצבם. עלה צורך לדייק עוד יותר את הכלים והשאלות שבהם לכל שירות, בהתחשב במאפייני אוכלוסיית היעד ובמוקדי ההתערבות.

הילדים המטופלים במרכזי החירום האקסטרניים. 86.8% מן הילדים שעל אודותיהם מולא הכלי הם יהודים, ורק 11.1% הם ערבים – מוסלמים, נוצרים או בדואים. הוריהם של 62.5% מן הילדים פרודים, והוריהם של 11.2% גרושים. 59.0% מן הילדים חוו פגיעות או הזנחה בעבר במשפחה, ו-13.2% חוו סכסוכי גירושים וקונפליקטים בעצימות גבוהה.

תחומי החיים שבהם הילדים נתונים במצבי הסיכון הרבים ביותר הם 'השתייכות למשפחה' (98% מן הילדים) ו'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (96.1% מן הילדים). בחינת מיקום הילדים על רצף הסיכון העלתה כי אף לא אחד מן הילדים שעל אודותיהם מולא הכלי היה בקבוצת 'סיכון נמוך', ו-40.8% מוקמו בקבוצת 'קצה רצף הסיכון'.

בין המענים העיקריים שניתנים לילדים – טיפולים המערבים את המשפחה: טיפול דיאדי (33.6%) והתערבות טיפולית משפחתית (28.9%). 92.8% מן האימהות ו-76.3% מן האבות מקבלים מענה כלשהו במסגרת מרכזי החירום.

הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. 68.6% מן הילדים שעל אודותיהם מולא הכלי הם יהודים, ו-28.3% הם ערבים – מוסלמים, נוצרים או בדואים. 50.5% הם דתיים או חרדים. ל-31.4% מן הילדים יש הורה עם מוגבלות, ובמשפחותיהם של 30.2% מן הילדים שני ההורים אינם מועסקים. 86.7% מן המשפחות סובלות ממצוקה כלכלית, מהן 92% סובלות ממצוקה מתמשכת.

תחומי החיים שבהם הילדים נתונים במצבי סיכון הרבים ביותר הם 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (96.2%), 'השתייכות למשפחה' (69.8%) ו'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' (63.5%).

השוואה בין הממצאים בשני השירותים. הילדים במרכזי החירום ממוקמים גבוה יותר על רצף הסיכון לעומת הילדים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. מכך עולה שהכלים שפותחו מאפשרים לאתר הבדלים ברמות הסיכון בין ילדים בשירותים השונים. בשעה שייעשה בהם שימוש שוטף, אפשר יהיה לבחון אם הם גם רגישים מספיק כדי להראות שינוי במצב הילדים ולבחון את מידת השגת התוצאות עבורם.

המלצות עיקריות

1. מומלץ להטמיע את גישת המדדים המשותפים במסגרות ובשירותים עבור ילדים בסיכון בהתבסס על הכלים שפותחו, בכפוף להטמעת שינויים כפי שמפורטים בגוף הדוח. לאחר ההטמעה מומלץ לבחון את הצורך בעריכת התאמות נוספות לכלים על פי ממצאים שיעלו בעת השימוש השוטף בהם.

2. מומלץ כי במהלכי המשך לפיתוח והטמעה של מדידת תוצאות שוטפת, יושם דגש בשיתוף בעלי התפקיד מן הדרגים השונים, וזאת כדי להבטיח את ההתאמה המיטבית של הכלים והפריטים בהם.

3. כשמדובר בשירותים השמים דגש בעבודה עם ההורים והמשפחה, חשוב כי לצד מדידת התוצאות בשבעה תחומי החיים, יוגדרו ויימדדו גם התוצאות הרצויות להתערבות המשפחתית כתוצאות ביניים.
4. כדי להבטיח שימוש שוטף בכלים שפותחו, יש למחשב אותם במערכות המידע הפנימיות של משרד הרווחה, כחלק מתיק ההתערבות של כל מקבל שירות. יש גם להבטיח כי במערכות אלה יתקיים היזון חוזר לעובדים ולבעלי תפקידים נוספים באמצעות אפיון דוחות עיתיים ושאלות על פי הצורך.
5. חשוב להגדיר את מהלכי התכנון, המדידה והשימוש במידע באמצעות הכלים שפותחו כחלק בלתי נפרד מתהליך ההתערבות ומעבודתם של עובדי השטח בשני השירותים ולפקח על היקף המילוי ואיכותו.
6. מומלץ להשלים את ההערכת תוצאות ההתערבות באמצעות דיווח עצמי ישירות ממקבלי השירות, כמקובל במהלכים אלו.
7. יש ללוות את המהלך בהטמעה סדורה של החשיבה התוצאתית ועקרונותיה, ובכלל זאת לשים דגש בהתערבויות מתוכננות ומנומקות ובהערכתן השוטפת.

תוכן עניינים

1	1. רקע
3	2. מטרה
3	3. שיטה
3	3.1 כלי המחקר
4	3.2 פיילוט המדידה
5	3.3 ניתוח הנתונים
5	3.4 אתיקה
5	4. ממצאים
5	4.1 מרכזי חירום אקסטרניים
25	4.2 מועדוניות ומרכזים חכ"מים
38	4.3 השוואה בין מרכזי החירום האקסטרניים ובין המועדוניות והמרכזים החכ"מים
39	4.4 התקבלות הכלים בקרב העובדים והתאמתם לשימוש שוטף
40	5. מגבלות המחקר
41	6. סיכום ודיון
41	6.1 ממצאים מן המדידה במרכזי החירום האקסטרניים
42	6.2 ממצאים מן המדידה במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
43	6.3 השוואה בין ממצאי המדידות: מרכזי חירום אקסטרניים לעומת מועדוניות ומרכזים חכ"מים
44	6.4 התקבלות הכלים בקרב העובדים והתאמתם לשימוש שוטף
45	7. המלצות
45	7.1 המלצות הנוגעות להטמעת גישת המדדים המשותפים ולמדידה שוטפת
46	7.2 המלצות לשינויים בכלי שפותח עבור מרכזי החירום האקסטרניים
46	7.3 המלצות לשינויים בכלי שפותח עבור המועדוניות והמרכזים החכ"מים
48	עוד פרסומים של המכון בנושא
49	מקורות
52	נספחים
52	נספח א: כלי הערכת מצב (t0): מרכזי חירום אקסטרניים ומועדוניות ומרכזים חכ"מים
81	נספח ב: פרוטוקול קבוצות מיקוד – מרכזי חירום אקסטרניים ומועדוניות ומרכזים חכ"מים
83	נספח ג: קשרים בין מאפיינים ובין אירועי חיים – מרכזי חירום אקסטרניים

84	נספח ד: קשרים בין מענים ובין מאפיינים – מרכזי חירום אקסטרניים
85	נספח ה: קשרים בין תחומי חיים ובין מאפיינים – מרכזי חירום אקסטרניים
86	נספח ו: קשר בין גיל הילד ובין מצבי סיכון שבהם הוא נתון – מרכזי חירום אקסטרניים
86	נספח ז: קשרים בין סוג המסגרת שבה לומד הילד ובין מצבי סיכון שבהם הוא נתון – מרכזי חירום אקסטרניים
86	נספח ח: קשר בין מספר הילדים במשפחה ובין מצבי סיכון שבהם נתון הילד – מרכזי חירום אקסטרניים
87	נספח ט: קשרים בין תחומי חיים ובין מענים – מרכזי חירום אקסטרניים
88	נספח י: קשרים בין קבלת טיפול פרטני, משפחתי או קבוצתי ובין מאפיינים – מועדוניות ומרכזים חכ"מים
88	נספח י"א: קשרים בין מאפיינים ובין סמנים של מצבי סיכון – מועדוניות ומרכזים חכ"מים
89	נספח י"ב: קשרים בין תחומי חיים ובין מאפיינים – מועדוניות ומרכזים חכ"מים

רשימת לוחות

6	לוח 1: מאפיינים אישיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום
7	לוח 2: מקום המגורים של הילדים המטופלים במרכזי החירום
7	לוח 3: לקויות ומוגבלויות פיזיות ונפשיות והפרעות מאובחנות בקרב הילדים המטופלים במרכזי החירום
9	לוח 4: פגיעות או הזנחה במשפחה בעבר בקרב ילדים המטופלים במרכזי החירום
19	לוח 5: מענים הניתנים לילדים המטופלים במרכזי החירום
20	לוח 6: מענים הניתנים להורי הילדים המטופלים במרכזי החירום
21	לוח 7: מענים מקבילים הניתנים לילדים ולבני המשפחה המטופלים במרכזי החירום
25	לוח 8: מאפיינים אישיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
26	לוח 9: מקום המגורים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
26	לוח 10: מאפיינים פיזיים ונפשיים והפרעות מאובחנות בקרב הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
36	לוח 11: מענים מקבילים הניתנים לילדים ולבני המשפחה המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים

רשימת תרשימים

10	תרשים 1: צורכי הילדים המטופלים במרכזי החירום בשבעת תחומי החיים
11	תרשים 2: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות'
12	תרשים 3: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (במשפחה או בסביבה הקרובה)
12	תרשים 4: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (מחוץ למשפחה)

- 13 תרשים 5: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'השתייכות למשפחה'
- 13 תרשים 6: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצב הסיכון 'קשיים שחווים הורי הילד'
- 14 תרשים 7: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה'
- 14 תרשים 8: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'השתלבות חברתית'
- 15 תרשים 9: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'רווחה ובריאות רגשית'
- 15 תרשים 10: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני התנהגויות סיכון'
- 16 תרשים 11: ילדים המטופלים במרכזי החירום בחלוקה לרמות סיכון על רצף הסיכון
- 23 תרשים 12: כוחות אישיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום
- 24 תרשים 13: כוחות בין-אישיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום
- 24 תרשים 14: כוחות משפחתיים וסביבתיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום
- 28 תרשים 15: צורכי הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים בשבעת תחומי החיים
- 29 תרשים 16: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות'
- 29 תרשים 17: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (במשפחה או בסביבה הקרובה)
- 30 תרשים 18: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (מחוץ למשפחה)
- 30 תרשים 19: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי הסיכון בתחום החיים 'השתייכות למשפחה'
- 31 תרשים 20: פערים בלימודים בקרב ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
- 31 תרשים 21: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה'
- 32 תרשים 22: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'השתלבות חברתית'
- 33 תרשים 23: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'רווחה ובריאות רגשית'
- 33 תרשים 24: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני התנהגויות סיכון'
- 34 תרשים 25: ילדים על רצף הסיכון המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
- 37 תרשים 26: כוחות אישיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
- 37 תרשים 27: כוחות בין-אישיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים
- 38 תרשים 28: כוחות משפחתיים וסביבתיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים

1. רקע

ילדים ובני נוער בסיכון הוגדרו על ידי ועדת שמיד (2006, עמ' 67) כ"ילדים ובני נוער בסיכון ובמצוקה – חיים במצבים המסכנים אותם במשפחתם ובסביבתם, וכתוצאה ממצבים אלו נפגעה יכולתם לממש את זכויותיהם על פי האמנה לזכויות הילד בתחומים האלה: קיום פיזי, בריאות והתפתחות; השתייכות למשפחה; למידה ורכישת מיומנויות; רווחה ובריאות רגשית; השתייכות והשתתפות חברתית; הגנה מפני אחרים ומפני התנהגויות מסכנות שלהם עצמם". הגדרה זו התקבלה על ידי ממשלת ישראל, והיא מייצגת הסכמות בין-משרדיות בנוגע לתפיסת מצבי הסיכון ולהגדרה של ילדים ובני נוער בסיכון.

מערך המענים לילדים ובני נוער על רצף הסיכון כולל כיום מסגרות ושירותים הנבדלים האחד מן האחר במוקדי ההתערבות שלהם, בדרכי פעולתם ובאופן אספקתם. על אף השונות באופן שבו ניתנים המענים, משותפת לכולם המטרה לשפר את מצבם של הילדים ובני הנוער ולהפחית את מצבי הסיכון שבהם הם מצויים, אם מקורם בילדים עצמם, אם במשפחתם ואם בנסיבות ותנאים בקהילה שאליה הם משתייכים. בחלק מן המסגרות והשירותים הללו מתבצעים תהליכי מדידה והערכה, אולם לרוב נעשה שימוש בכלים שונים, ללא זיקה בין המסגרות והשירותים בשיטת המדידה או במידע שנאסף.

בעשורים האחרונים קבוצות של ארגונים או יחידות בתוכם עוסקות יותר ויותר בכיתוח "מדידה משותפת" ומגבשות מדדים משותפים. מגמה זו אף מתעצמת על רקע התגברות המאמצים לקידום שיתוף פעולה בין-מגזרי בתחום החברתי, ובכלל זאת קידומן של יוזמות להשפעה קולקטיבית (collective impact) (אלמוג וחביב, 2013).

גישת המדידה המשותפת מתבססת על תשתית תומכת מדידה שכוללת פריטי ליבה של תוצאות, מדדי תוצאה וכלי מדידה, ויש לה תועלות רבות:

1. כיתוח מדדים וכלי מדידה מקיפים, מהימנים ותקפים באופן מרוכז, שיטתי ויעיל (Lynch-Cerullo & Cooney, 2011; Ní Ógáin et al., 2013)
2. חיזוק היכולת של ארגונים ושירותים לפתח מערכות למדידה שוטפת ולתפעל אותן בעצמם (Kramer et al., 2009; Sanfilippo & Chambers, 2007)
3. יצירת שפה משותפת בין ארגונים שונים ויחידות בתוכם, הפועלים באותו תחום ולמען מטרה משותפת, ובתוך כך יצירת אמות מידה לאיכות השירות (Rodin & MacPherson, 2012)
4. שיפור עקבי של הדיווח והפחתה בדרישות דיווח כפולות (Government Accountability Office, 2005)
5. שיפור היכולת לערוך אגרציה של הנתונים על אודות אוכלוסיית היעד והטיפול בה על פני כמה תוכניות או שירותים (Bayfield et al., 2004; Taylor et al., 2011; Walker et al., 2012)
6. שיפור היכולת להשוות בין תוכניות ולעקוב אחר מצב מקבלי השירות לאורך זמן, במעבר בין מסגרות (Kania & Kramer, 2011)
7. בעקבות מגמה הולכת ומתרחבת של מיקור חוץ של שירותים חברתיים, הגדרת מדדים משותפים עשויה לסייע בהגדרת סטנדרטים ותנאי סף במכרזים וכן לסייע במשימת הפיקוח על השירותים, זאת בהלימה להחלטה מספר 489 של הממשלה מיום 01.11.2020 באשר למדידה והערכה של שירותים חברתיים במיקור חוץ (אלמוג, 2020)

במסגרת 360° – התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון (להלן: התוכנית הלאומית) פותח שאלון התמ"י המתבסס על ההגדרה הבין-משרדית של ילדים ונוער בסיכון בישראל. השאלון מבחין בין מאפייני הילד ובין צרכיו, הנחלקים לשבעה תחומי חיים, וכן כולל התייחסות לכוחותיו. השאלון בשימוש ביישובים שבהם פועלת התוכנית הלאומית אולם לרוב רק במענים הממומנים על ידה, גם אם ניתנים מענים דומים או זהים ביישוב. השאלון והציר המארגן שלו משמשים כיום בסיס לכלים להשמה מיטבית ולמערכות לתכנון התערבות ומדידה שוטפת של תוצאותיה אשר מפותחים ומאופיינים במהלכים שמכון ברוקדייל מלווה בכנימות, בשירות האומנה, במעונות רשות חסות הנוער, במרכזי אלימות במשפחה (טיפול בילדים) ובשירותים ותוכניות המסופקים על ידי משרדי ממשלה אחרים. ממהלכים אלו עולה כי ארגון הכלים בזיקה לשבעת תחומי החיים מתאים לצרכים ולתפיסה הארגונית של שירותים מגוונים ועבור טווח גילים רחב. בצד זאת החלוקה לתחומי חיים מאפשרת התאמה של השאלות הנשאלות בכל אחד מן התחומים כך שיתמקדו בצרכים ובתוצאות המצויים במוקד של כל שירות.

על רקע זאת יזמו משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: משרד הרווחה) וצוות תוצאות במכון ברוקדייל מהלך לבדיקת ההיתכנות לפיתוח תשתית למדידה משותפת במסגרות ושירותים לילדים ולבני נוער (להלן: ילדים) בסיכון במשרד הרווחה, בהתבסס על כלי התמ"י ובזיקה לשבעת תחומי החיים. נערכו מדידות פיילוט בשני שירותים של המשרד המיועדים לילדים ברמות סיכון שונות בקהילה: מרכזי חירום אקסטרניים (להלן גם: מרכזי חירום; מרכזים) ומועדוניות ומרכזים חכ"מים.

מרכזי החירום האקסטרניים של משרד הרווחה מיועדים לילדים הנתונים במצבי סיכון וסכנה וזקוקים להגנה מיידית ולהערכה ואבחון מעמיקים של מצבם ושל הקשר שלהם עם הוריהם בטרם יינתנו המלצות להתערבות בעניינם לטווח הארוך. המרכזים נחלקים ליחידה אינטרנית, הכוללת לינה וקולטת מיידית ילדים בכל שעות היממה ובכל יום בשנה, וליחידה ייעוצית-טיפולית אקסטרנית אשר מעניקה טיפול ארוך-טווח בקהילה לילדים בסיכון גבוה ולמשפחותיהם, ואתם מלווה עו"ס לפי חוק הנוער לאור החוק או בתוקף החוק. נכון לשנת 2025 פועלות במרכזי החירום במחוזות השונים 11 יחידות ייעוציות-טיפוליות (משרד הרווחה והביטחון החברתי, א"ת).

מועדוניות משרד הרווחה פועלות בשעות אחר הצהריים ומיועדות לבני 3-18 המבטאים לפחות שניים מבין הקשיים האלה: קשיים רגשיים, חינוכיים, התנהגותיים וחברתיים או קושי בקשר עם הוריהם. מטרתן של המועדוניות לקדם את מצבם הרגשי, ההתנהגותי, החינוכי והחברתי של הילדים, לשפר את הקשר בין הילד להוריו, לשפר את הרגלי ניהול החיים הבסיסיים וסדר היום של הילדים, למנוע נשירה מבית הספר ולמנוע שוטטות (אסולין וברוך-קוברסקי, 2024).

מרכזים חכ"מים (חיזוק כוחות משפחתיים) הם מסגרות טיפול אינטנסיביות ורב-תחומיות בקהילה המיועדות לבני 6-12 ולהוריהם. מטרתם לחזק את הטיפול ההורי בילד, לשפר את היחסים המשפחתיים ולקדם את מצבו של הילד (איגוד ערים אשכול רשויות בית הכרם הגלילי, 2024).

בדוח זה מוצגים ממצאי מדידות אלו והתובנות העולות מהם, בכל הנוגע להתאמה של כלי המדידה המעוגנים בגישת המדידה המשותפת למערך המענים המיועדים לילדים בסיכון.

2. מטרה

למהלך זה שלוש מטרות:

1. לבדוק את ההיתכנות להטמעת גישת המדדים המשותפים במסגרות ובשירותים עבור ילדים בסיכון.
2. להתאים את הכלים לתכנון ההתערבות ולהערכת התוצאות למרכזי חירום אקסטרניים, למועדוניות ולמרכזים חכ"מים.
3. לאסוף מידע על אודות מאפיינים, התערבויות קודמות ומקבילות, צרכים וכוחות של חלק מן הילדים ומשפחותיהם במרכזי החירום האקסטרניים ובמועדוניות והמרכזים החכ"מים.

3. שיטה

3.1 כלי המחקר

פותחו שני כלים, האחד עבור אנשי המקצוע במרכזי החירום האקסטרניים והאחר עבור העובדים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. הכלים התבססו על שאלון התמ"י של התוכנית הלאומית והותאמו לכל אחד מן השירותים, בתהליך שהיו שותפות לו הממונות על השירותים במטה משרד הרווחה. הכלים בחנו את הרכיבים האלה:

- **מאפייני הילדים ומשפחותיהם.** נתונים שאינם מושא תוכנית ההתערבות ואינם צפויים להשתנות בעקבותיה, אך לעיתים יש להם חשיבות כגורמים מגבירי סיכון, כנתונים שיש להתחשב בהם בתכנון ההתערבות וכתונים שיש לבחון את השפעתם על יישום ההתערבות והשגת תוצאותיה בתהליכי הלמידה שבעקבות המדידה, למשל אם יש בהם כדי להסביר את סוג התוצאות שהושגו או את היקף השגת התוצאות או אם יש בהם כדי להכשיל את יישום ההתערבות או לקדם אותו (ארזי ונמר-פורסטנברג, 2020).
- **כוחות של הילדים.** גישות עדכניות בעבודה הסוציאלית שמות דגש במיפוי הכוחות של מקבלי השירות כשלעצמם וכמפתח לבניית תוכנית ההתערבות ולהשגת תוצאותיה (כהן, 2012; כהן ובוכבינדר, 2005; בתוך ארזי ורזניקובסקי-קוראס, 2025). כך גם אפשר לזהות כוחות ומשאבים של השירות. מיפוי הכוחות בכלים מתייחס לכוחות קיימים שישירותו את יישום ההתערבות, בצד כאלה שפיתוחם וחיזוקם הוא חלק מן התוצאות. כמו כן נעשתה בכלים הבחנה בין כוחות פנימיים, כגון תכונות אישיות, יכולות וכישורים ובין כוחות בין-אישיים – משאבים אישיים ופנימיים של הילד המסייעים לו בתקשורת ובמפגש עם סביבתו וכן כוחות בסביבה החיצונית כמו דמויות תומכות, מערכות מטפלות חשובות והלך הרוח הציבורי הנודע לתחום הצורך (אלפסי ואח', 2023; ארזי ורזניקובסקי-קוראס, 2025).
- **אסטרטגיות התערבות בשירותים והתערבויות מקבילות.** האופן שבו ניתן המענה בשירותים ובצד זאת ניסיונות נוספים לטפל בצרכים בשירותים אחרים. יש לאסוף מידע על אודות אסטרטגיות ההתערבות המופעלות בשירות שבו מתבצעת המדידה ועל אודות אלו המופעלות בשירותים אחרים שבהן משולבים הילדים והוריהם אשר מנסים לתת מענה לבעיה דומה ולהעלות שאלות בדבר קשרים סיבתיים אפשריים בין ההתערבויות שיושמו לתוצאות שהושגו (ארזי ורזניקובסקי-קוראס, 2025).

נוכח המיקוד השונה של כל שירות, נעשו בכלים התאמות והוטמעו בהם תוספות ייחודיות. למשל, בשל המיקוד הלימודי במועדוניות ובמרכזים החכ"מים, לכלי לאנשי המקצוע נוספו שאלות בתחום ההתפתחות ורכישת מיומנויות למידה, ושאלות משאלון התמ"י על תפקוד הילד בבית הספר שונו כך שהעובדים יישאלו על תפקוד הילד במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. שינוי נוסף בכלי כלל העברת פרק הכוחות כך שיופיע לפני פרק הצרכים.

באשר לצורכי הילדים, בכל תחום חיים יש כמה מצבי סיכון. עבור כל אחד מהם התבקשו המשיבים להעריך אם יש לילד קושי. בכלי למרכזי החירום, בדומה לכלי התמ"י, תשובה חיובית הניבה רשימה של סמנים (אינדיקטורים) לבחינת צורכי הילד במצב הסיכון, והמשיב התבקש לסמן בכל אחד מהם את המידה או התדירות שבה הוא בא לידי ביטוי. בכלי למועדוניות ולמרכזים החכ"מים, בשונה מן התמ"י ולבקשת מטה המשרד, נדרשו המשיבים לסמן את המידה או התדירות עבור כלל הסמנים, ללא תלות באופן שבו השיבו לשאלת ה"סל" על אודות מצב הסיכון.

לכלי לעובדים במרכזי החירום נוספו חלקים המתמקדים במאפייני המשפחה ובצרכיה, שכן רכיב הטיפול המשפחתי הוא מרכזי בהם. כמו כן מכיוון שהשירות מיועד לילדים הממוקמים גבוה יותר על רצף הסיכון, נוספו שאלות על אירועי חיים משמעותיים בעבר, על מעורבות של גורמי טיפול נוספים בילד ובמשפחה ועל הקשר של העובדים עם עו"ס לחוק הנוער (לכלים המלאים ראו נספח א). התאמת שאלון התמ"י לשני השירותים נעשתה בשיתוף מנהלי השירותים במטה משרד הרווחה, באמצעות פגישות עבודה עם מנהלי השירותים ומשוב בכתב על נוסחי השאלות בין הפגישות.

בבסיס המהלך לפיתוח הכלים במסגרת הפיילוט עמדה התפיסה ולפיה הכלים יוכלו לשמש לאיסוף המידע הדרוש על הילד ומשפחתו, עם כניסתם לשירות, כדי לתכנן את ההתערבות בהתאמה למאפייניהם ולצורכיהם, באופן מכוון תוצאות. מילוי חוזר של הכלים לאורך זמן יאפשר מעקב אחר מצבם ואחר שינויים שחלו בו, תוך כדי ניטור מאפייניהם וההתערבויות שנעשו עימם, לצורך הערכת מידת מועילותן.

3.2 פיילוט המדידה

כאמור, מדידות פיילוט בוצעו בשני שירותים: במרכזי חירום אקסטרניים ובמועדוניות ומרכזים חכ"מים: **מרכזי חירום אקסטרניים** – הכלי הופץ במארס 2024 ל-55 אנשי מקצוע ב-11 המרכזים הפרוסים ברחבי הארץ, וכל אחד מהם התבקש למלא אותו על אודות שלושה ילדים שבאחריותו. שיעור ההשבה עמד על 92% (152 שאלונים מלאים). **מועדוניות ומרכזים חכ"מים** – הכלי הופץ ביוני 2024 ל-87 עו"סים ב-78 מועדוניות ו-9 מרכזים חכ"מים, וכל עו"ס התבקש למלא אותו על אודות שלושה ילדים שבאחריותו. שיעור ההשבה עמד על 60.9% (159 שאלונים מלאים).

בתום ניתוח נתונים ראשוני כונסה בכל אחד מן השירותים קבוצת מיקוד עם המשיבים לשם קבלת משוב על הכלים, על הכריטיים שבהם, על חוויית המילוי ועל מידת התאמתם לשימוש שוטף (לפרוטוקול קבוצת המיקוד ראו נספח ב).

3.3 ניתוח הנתונים

הנתונים נותחו ניתוח כמותי-סטטיסטי בתוכנת SPSS-28 והשאלות הפתוחות שהוצגו במסגרת קבוצות המיקוד נותחו ניתוח איכותני. הניתוחים כללו גם בחינה של שיעורי ההשבה על כלל השאלות בכלים ועל כל שאלה בנפרד, כדי לבחון אם יש שאלות אשר שיעורי ההשבה עליהן היו נמוכים או כאלה שאחוזים גבוהים סימנו את האפשרות "בבדיקה", ומכך ייתכן שהן אינן ברורות או שאינן מתאימות לשירות או המסגרת.

הבדלים בין קבוצות נבחנו באמצעות מבחן t או באמצעות מבחן χ^2 (לפי סולם המדידה של כל שאלה) והמתאמים בין המשתנים נבדקו באמצעות מבחן פירסון. כל הממצאים המצוינים בדוח נמצאו מובהקים ברמה של $p < .05$ לפחות.

3.4 אתיקה

המשיבים לא נדרשו למלא טופס הסכמה מדעת, זאת משום שמילוי הכלים תומך בהערכת מצבם של הילדים, שהיא חלק בלתי נפרד מעבודתם של אנשי המקצוע בשירותים. בצד זאת האנונימיות של המשיבים נשמרה וזהותם לא נחשפה בפני צוות המחקר. את הכלים הפיץ משרד הרווחה, כך שלא נוצר קשר ישיר בין צוות המחקר ובין המשיבים בשלב הפצתם והשימוש בהם. סודיות המידע שהמשיבים מסרו נשמרה אף היא, היות שהשאלונים המלאים הועברו למכון ברוקדייל ללא פרטים מזהים ונותחו ניתוח אגרטיבי. המחקר קיבל את אישורה של ועדת האתיקה של מכון ברוקדייל.

4. ממצאים

בפרק זה יוצגו ממצאי מדידות הפיילוט. תחילה יוצגו הממצאים הנוגעים למידע שדווח בכלים על אודות הילדים המקבלים מענים במרכזי החירום האקסטרניים ועל אודות הילדים המקבלים מענים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ותיערך השוואה בין שני השירותים. בהמשך יוצגו הממצאים הנוגעים למידת ההתאמה של הכלים לשימוש יום-יומי במסגרות ולהצלחת הטמעת גישת המדדים המשותפים" בשירותים.

4.1 מרכזי חירום אקסטרניים

4.1.1 מאפיינים

מאפיינים אישיים

העובדים מילאו את הכלי על אודות 152 ילדים, מהם 46.1% בנים ו-53.9% בנות. 86.8% מן הילדים הם יהודים, 71.2% מהם חילונים, ו-11.1% הם ערבים (מוסלמים, נוצרים או בדואים) (לוח 1).

לוח 1: מאפיינים אישיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום (במספרים ובאחוזים; n = 152)

מאפיינים אישיים	n	%
מגדר	152	100.0
בנים	70	46.1
בנות	82	53.9
טווח גיל	152	100.0
6-0	18	11.8
12-7	81	53.3
17-13	53	34.9
קבוצה באוכלוסייה	152	100.0
יהודי/ה	132	86.9
ערבי/ה מוסלמי/ת	6	3.9
ערבי/ה נוצרי/ת	5	3.3
בדואי/ת	6	3.9
אחר	3	2.0
רמת דתיות (יהודים)	132	100.0
חילונית/ת	94	71.2
דתי/ה או חרדי/ת	38	28.8
הגדרה עצמית כלהטב"ק	152	100.0
כן	2	1.3
לא	137	90.1
לא ידוע	13	8.6
ארץ לידה	152	100.0
ישראל	149	98.0
אחר	3	2.0
הילד יתום	152	100.0
כן	3	2.0
לא	149	98.0

מקום מגורים. 33.1% מן הילדים גרים אצל האב, 11.9% גרים אצל האם, 17.2% גרים בבית עם שני ההורים; ו-30.5% נמצאים חלק מן השבוע אצל האב וחלק אצל האם (**לוח 2**).

לוח 2: מקום המגורים של הילדים המטופלים במרכזי החירום (במספרים ובאחוזים; n = 152)

הילד גר אצל	n	%
האב	50	33.1
האם	18	11.9
חלק מן השבוע אצל האב וחלק אצל האם	46	30.5
שני ההורים	26	17.2
הורה ובן/בת זוג/ה	5	3.3
אומנת קרובים	4	2.6
משפחת אומנה	2	1.3

מסגרת החינוך. 12.8% מן הילדים הם תלמידי גן, 52.3% הם תלמידי בית ספר יסודי, ו-34.9% הם תלמידי חטיבה ותיכון. 84.8% לומדים במסגרת חינוך רגילה, מהם 79.0% ללא זכאות לשירותי חינוך מיוחד, 11.0% בכיתת חינוך מיוחד ו-10.0% זכאים לשירותי חינוך מיוחד אך לומדים בכיתה רגילה. 12.5% לומדים במסגרת של חינוך מיוחד, 0.7% במסגרת המיועדת לנושרים ו-2% אינם משולבים כלל במסגרת לימודית.

לקויות ומוגבלויות פיזיות ונפשיות והפרעות מאובחנות

אצל 31.5% מן הילדים אובחנו לקות, מוגבלות או הפרעה כלשהי, ובעיקר הפרעת קשב וריכוז (15.1%), לקות למידה (7.9%) והפרעה פסיכיאטרית (9.2%) (לוח 3). בנוגע ל-17.1% מן הילדים איש המקצוע העריך כי יש מוגבלות, לקות או הפרעה אך היא אינה מאובחנת.

לוח 3: לקויות ומוגבלויות פיזיות ונפשיות והפרעות מאובחנות בקרב הילדים המטופלים במרכזי החירום (במספרים ובאחוזים; n = 152)

לקות או מוגבלות או הפרעה מאובחנת כלשהי	n	%
כן	48	31.5
הפרעת קשב וריכוז	23	15.1
לקויות למידה	12	7.9
הפרעת פסיכיאטרית	14	9.2
הפרעת התנהגות	4	2.6
משכל גבולי או אוטיזם	4	2.6
עיכוב התפתחותי	6	3.9
עיכוב שפתי	4	2.6
מחלה כרונית המפריעה לתפקוד היום-יומי	3	2.0
מוגבלות פיזית	1	0.7
אחר	5	3.3

אפשר היה לסמן יותר מתשובה אחת בנוגע לכל ילד.

מאפייני המשפחה וצרכיה

מאפייני המשפחה

סטטוס זוגי. הוריהם של 62.5% מן הילדים כרודים, הוריהם של 18.4% מן הילדים נשואים, הוריהם של 11.2% מן הילדים גרושים, ל-1.3% מן הילדים הורה אלמן, ול-1.3% הורה יחידני. בנוגע ל-5.3% מן הילדים צוין סטטוס 'אחר'.

מספר ילדים. ל-73.0% מן המשפחות יש 1-3 ילדים, ול-37.0% יש 4-9 ילדים.

מאפייני מגורים. 37.1% מן הילדים גרים עם אנשים נוספים בבית המשפחה¹ ו-62.9% גרים עם המשפחה הגרעינית בלבד. בנוגע ל-2.6% מן הילדים דווח כי יש תחלופה גבוהה של בני זוג השוהים בבית ובנוגע ל-97.4% לא דווח על תחלופה כזו.

ארץ לידת ההורים. הוריהם של 87.5% מן הילדים נולדו בישראל, והוריהם של 12.5% מן הילדים נולדו בחו"ל (אחד ההורים או שניהם), מהם 47.37% נולדו בברית המועצות לשעבר ו-21.1% בצפון אמריקה. הוריהם של 31.53% מן הילדים נולדו במדינות שונות באירופה ודרום אמריקה.

תעסוקה. 73.9% מן האימהות ו-82.1% מן האבות מועסקים; 26.1% מן האימהות ו-17.9% מן האבות אינם מועסקים. בקרב 56.6% מן המשפחות שני ההורים מועסקים, בקרב 37.2% מן המשפחות אחד ההורים מועסק, ובקרב 6.2% מן המשפחות שני ההורים אינם מועסקים.

השכלה. 45.5% מן האימהות ו-37.4% מן האבות הם בעלי השכלה של 12 שנות לימוד ויותר; 54.5% מן האימהות ו-62.6% מן האבות הם בעלי השכלה של פחות מ-12 שנות לימוד. בקרב 22.0% מן המשפחות שני ההורים בעלי השכלה של 12 שנות לימוד ויותר, ובקרב 37.6% מן המשפחות שני ההורים בעלי השכלה של פחות מ-12 שנות לימוד. בקרב 40.4% מן המשפחות, אחד ההורים בעל השכלה של 12 שנות לימוד ויותר והאחר בעל השכלה של פחות מ-12 שנות לימוד.

מוגבלויות הורים. ל-25.9% מן הילדים יש לפחות הורה אחד עם מוגבלות ול-74.1% מן הילדים אין הורה עם מוגבלות. ל-19.1% מן הילדים יש הורה עם מוגבלות נפשית, ל-5.9% יש הורה עם מחלה כרונית, ל-3.3% יש הורה עם מוגבלות פיזית, ל-2.0% יש הורה עם מוגבלות שכלית, ו-1.3% מן הילדים יש הורה עם מוגבלות אחרת².

צורכי המשפחה (צרכים שאינם במוקד ההתערבות)

מצוקה כלכלית. משפחותיהם של 59.8% מן הילדים סובלות ממצוקה כלכלית כלשהי. 90.6% מהן סובלות ממצוקה מתמשכת, קשה או מתונה, ו-9.4% סובלות ממצוקה זמנית. רק 40.2% מן המשפחות לא סובלות ממצוקה כלכלית כלשהי.

התמכרויות. הוריהם של 11.8% מן הילדים סובלים מהתמכרויות והוריהם של 73.8% אינם סובלים מהתמכרות. בנוגע להוריהם של 14.4% מן הילדים סומנה התשובה 'לא ידוע'.

התנהגות עבריינית. הוריהם של 15.8% מן הילדים מעורבים בהתנהגות עבריינית והוריהם של 77.3% מן הילדים אינם מעורבים בהתנהגות עבריינית. בנוגע להוריהם של 6.9% מן הילדים סומנה התשובה 'לא ידוע'.

¹ למשל בן או בת זוג של ההורה, משפחה מורחבת או חברים קרובים.

² להורה יכולה להיות יותר ממוגבלות אחת.

אירועי חיים משמעותיים בחיי הילד ומשפחתו

ל-9.9% מן הילדים יש היסטוריה של פגיעה עצמית או אובדנות, ו-6.6% חוו מוות של בן משפחה מדרגה ראשונה או אדם קרוב אחר. 34.2% מן המשיבים ציינו כי אירעה חוויה טראומטית אחרת בחיי הילד ומשפחתו, והבולטות שצוינו הן סכסוכי גירושים וקונפליקטים בעצימות גבוהה (13.2%), היעדרות או נטישת הורה (4.0%) והשתייכות לכת (3.3%).

פגיעה והזנחה בעבר

פגיעה והזנחה במשפחה

59.0% מן הילדים חוו פגיעה או הזנחה במשפחה, והפגיעות המרכזיות שצוינו הן הזנחה רגשית (27.6%), פגיעה רגשית או נפשית (32.9%) וכפגיעה פיזית (22.4%) (לוח 4).

לוח 4: פגיעות או הזנחה במשפחה בעבר בקרב ילדים המטופלים במרכזי החירום (במספרים ובאחוזים; $n = 152$)

פגיעה או הזנחה במשפחה בעבר	<i>n</i>	%
כן	85	56.0
הזנחה רגשית	42	27.6
הזנחה פיזית	22	14.5
הזנחה קוגניטיבית	3	2.0
פגיעה רגשית או נפשית	50	32.9
פגיעה פיזית	34	22.4
פגיעה מינית	10	6.6
עדות לפגיעה באחר במשפחה	25	16.4
לא	59	38.8
בבדיקה	8	5.2

אפשר היה לסמן יותר מתשובה אחת בנוגע לכל ילד, ולכן האחוזים מסתכמים ליותר מ-100.

פגיעה והזנחה מחוץ למשפחה

7.9% מן הילדים חוו פגיעה או הזנחה מחוץ למשפחה; המרכזיות שבהן: 5.3% חוו פגיעה רגשית או נפשית; 5.3% חוו פגיעה מינית, ו-2.0% חוו הזנחה רגשית.

קשרים בין מאפיינים ובין אירועי חיים

נמצא קשר בין קבוצת הגיל ובין היסטוריה של פגיעות עצמיות או ניסיונות אובדניים: ל-20% מקרב בני 13-17 היסטוריה של פגיעה עצמית לעומת ל-3% מקרב בני 0-12.

נמצא קשר בין מוגבלות של ההורים ובין פגיעה או הזנחה במשפחה בעבר: 73.5% מקרב הילדים להורים עם מוגבלות חוו פגיעה או הזנחה בעבר לעומת 54.3% מקרב הילדים להורים ללא מוגבלות (ראו נספח ג).

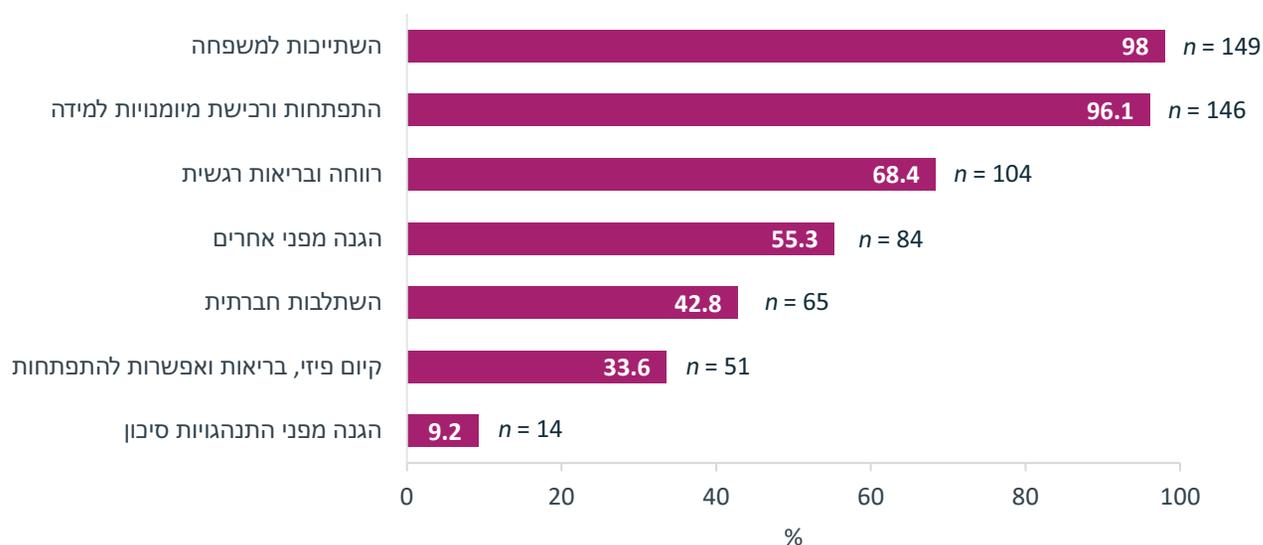
4.1.2 מצבי סיכון בשבעה תחומי חיים

בפרק זה יוצגו מצבי הסיכון שבהם נתונים הילדים במרכזי החירום האקסטרניים בשבעה תחומי חיים: קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות; הגנה מפני אחרים; השתייכות למשפחה; התפתחות ורכישת מיומנויות למידה; רווחה ובריאות רגשית; השתלבות חברתית; והגנה מפני התנהגויות סיכון.

בכל תחום חיים יש כמה מצבי סיכון. עבור כל אחד מהם התבקשו המשיבים להעריך אם יש לילד קושי. תשובה חיובית הניבה רשימה של סמנים לבחינת צורכי הילד במצב הסיכון, והמשיב התבקש לסמן בכל אחד מהם את המידה או התדירות שבה הוא קיים אצל הילד.

בכל אחד משבעת תחומי החיים נבדק שיעור הילדים שהמשיבים העריכו שהם נתונים במצב סיכון אחד לפחות. נמצא כי השיעור הגבוה ביותר הוא בתחום החיים 'השתייכות למשפחה': בנוגע ל-98.0% מן הילדים דווח שהם נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום חיים זה. שיעור דומה (96.1%) דווח בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה'. 68.4% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'רווחה ובריאות רגשית' ו-55.3% נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (תרשים 1).

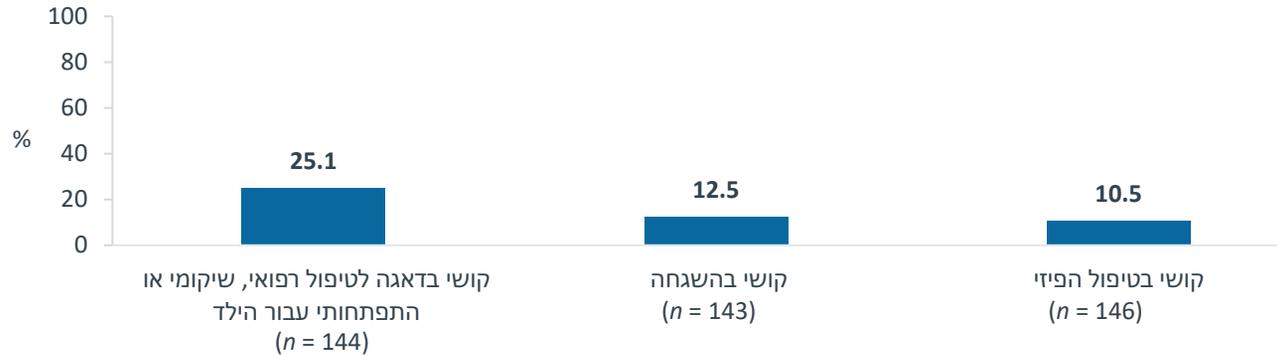
תרשים 1: צורכי הילדים המטופלים במרכזי החירום בשבעת תחומי החיים (באחוזים ובמספרים)

קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות

33.6% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' (ראו **תרשים 1** לעיל). מצבי הסיכון בתחום זה הם ביטויים שונים של קושי בטיפול הפיזי (לרבות הזנחה פיזית) (10.5%), קושי בהשגחה על הילד (12.5%) וקושי בדאגה לטיפול רפואי, שיקומי או התפתחותי עבורו (25.1%) (**תרשים 2**).

תרשים 2: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' (באחוזים)

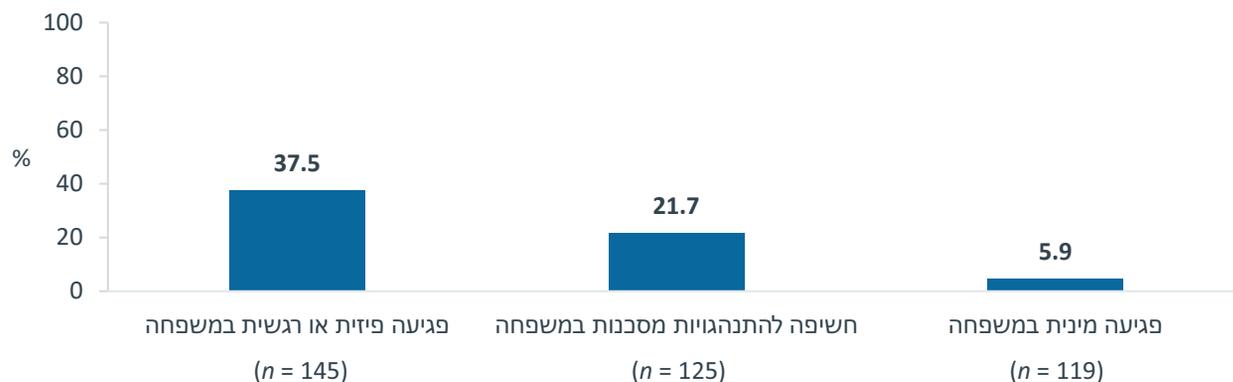
הגנה מפני אחרים

55.3% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (ראו **תרשים 1** לעיל). מצבי הסיכון בתחום זה הם ביטויים שונים של פגיעה והתעללות בילד.

מצב סיכון: הגנה מפני אחרים במשפחה או בסביבה הקרובה

המשיבים דיווחו כי 37.5% מן הילדים חווים פגיעה פיזית או רגשית מינית במשפחה או שיש חשד כי הם חווים פגיעה כזו. 17.1% מן הילדים חווים פגיעה פיזית, מהם בנוגע ל-23.1% יש חשד גבוה לפגיעה או פגיעה ודאית, ו-27.6% מן הילדים נפגעים רגשית כאשר ההורים מערבים אותם במריבות בינם ובין מבוגרים אחרים לעיתים קרובות או תמיד. 21.7% מן הילדים נחשפים להתנהגויות מסכנות במשפחה או בסביבה הקרובה, מהם 56.7% עדים לאליומות במשפחה לעיתים קרובות או תמיד. 5.9% מן הילדים נפגעים מינית במשפחה או שיש חשד לכך. בנוגע ל-28.6% מהם יש חשד גבוה לפגיעה ו-14.3% חווים פגיעה מינית במשפחה בוודאות. בנוגע ל-42.9% מן הילדים יש חשד גבוה לעדות לפגיעה מינית כלפי בני משפחה אחרים ו-14.3% היו עדים לכך בוודאות (**תרשים 3**).

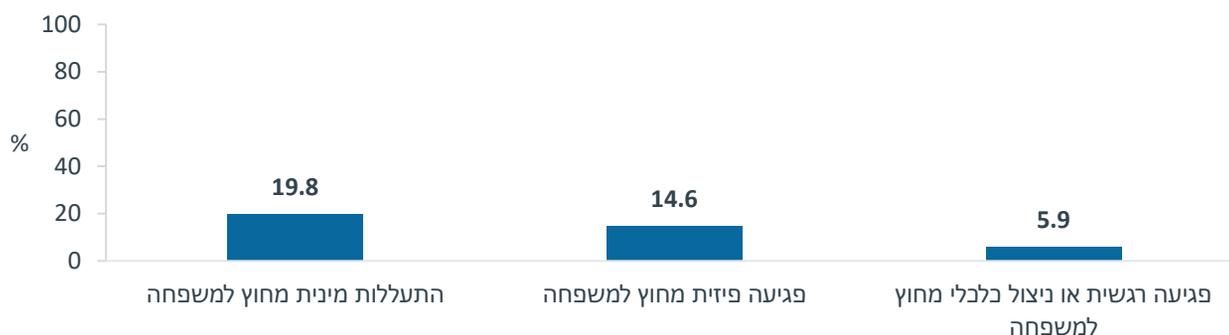
תרשים 3: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (במשפחה או בסביבה הקרובה) (באחוזים)

מצב סיכון: הגנה מפני אחרים מחוץ למשפחה

14.6% מן הילדים חווים פגיעה פיזית מחוץ למשפחה או שיש חשד לכך, 19.8% מן הילדים נפגעים מינית מחוץ למשפחה או שיש חשד לכך ו-5.9% מן הילדים חווים פגיעה רגשית או ניצול כלכלי מחוץ למשפחה (תרשים 4). בנוגע ל-15.9% מן הילדים יש חשד נמוך לפגיעה מינית, בנוגע ל-1.3% יש חשד גבוה לפגיעה מינית ו-2.6% נכגעו מינית בוודאות.

תרשים 4: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (מחוץ למשפחה) (באחוזים; n = 151)

השתייכות למשפחה

98.0% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'השתייכות למשפחה' (ראו **תרשים 1** לעיל). הוריהם של 61.0% מן הילדים חווים קושי בהתמודדות עם התנהגות הילדים ובהצבת גבולות, והוריהם של 53.5% חווים קשיים בקשר הרגשי עם ילדיהם (**תרשים 5**). מבין אלו הראשונים, הוריהם של 74.4% מתקשים בהצבת גבולות לעיתים קרובות או תמיד. מבין אלו האחרונים, הוריהם של 53.2% מן הילדים מצויים בנתק עם ילדיהם לעיתים קרובות או תמיד ו-29.8% נמנעים מאינטרקציה או מהבעת חיבה כלפי ילדיהם לעיתים קרובות או תמיד.

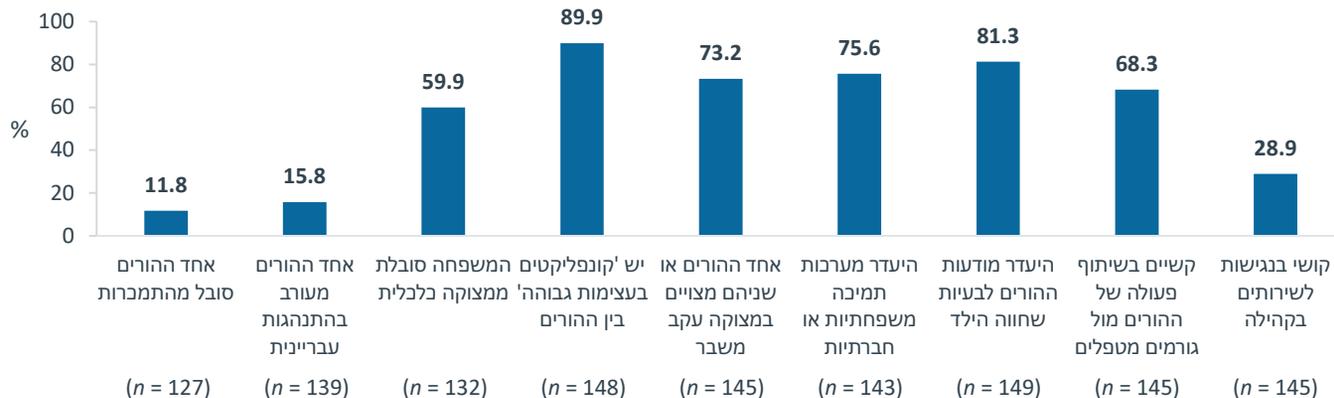
תרשים 5: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'השתייכות למשפחה' (באחוזים)

מצב סיכון: קשיים שחווים הורי הילד

מבין הקשיים שדווח כי הורי הילדים סובלים מהם, הנפוצים ביותר היו: 'קונפליקטים בעצימות גבוהה' בין ההורים (89.9%), היעדר מודעות בנוגע לבעיות שחווה הילד (81.3%), היעדר מערכות תמיכה משפחתיות או חברתיות (75.6%) והימצאות אחד ההורים או שניהם במצוקה עקב משבר (73.2%). כמו כן עברו 11.8% מן הילדים דווח כי אחד ההורים סובל מהתמכרות, ועבור 15.8% מן הילדים דווח כי אחד ההורים מעורב בהתנהגות עבריינית (**תרשים 6**).

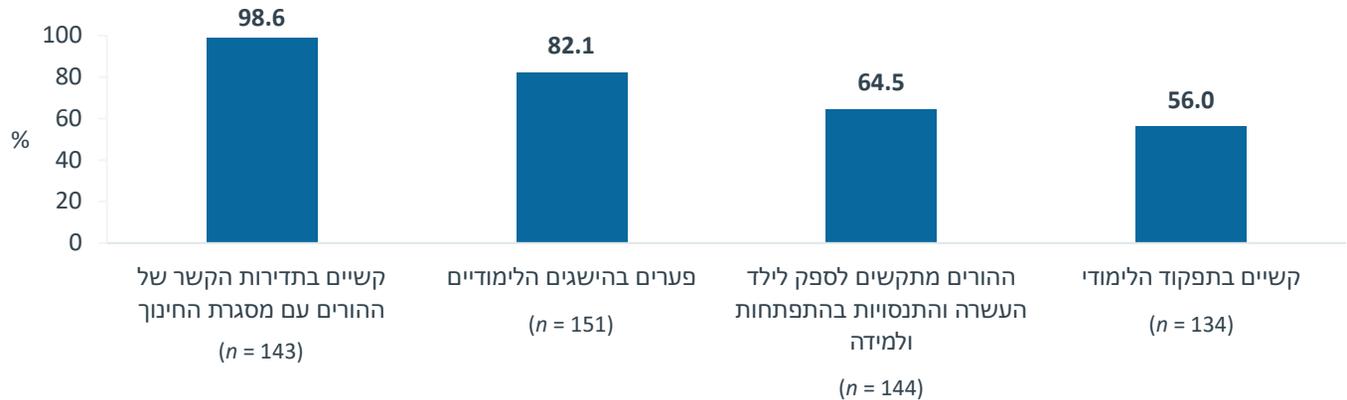
תרשים 6: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצב הסיכון 'קשיים שחווים הורי הילד' (באחוזים)

התפתחות ורכישת מיומנויות למידה

96.1% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (ראו **תרשים 1** לעיל). הוריהם של 11.9% מן הילדים נמצאים בקשר עם מסגרת החינוך רק לעיתים רחוקות. 56.0% מן הילדים חווים קשיים בתפקוד הלימודי, מהם 90.6% מתקשים להתרכז לעיתים קרובות או תמיד ו-68.0% אינם עומדים במטלות ברציפות לעיתים קרובות או תמיד (**תרשים 7**).

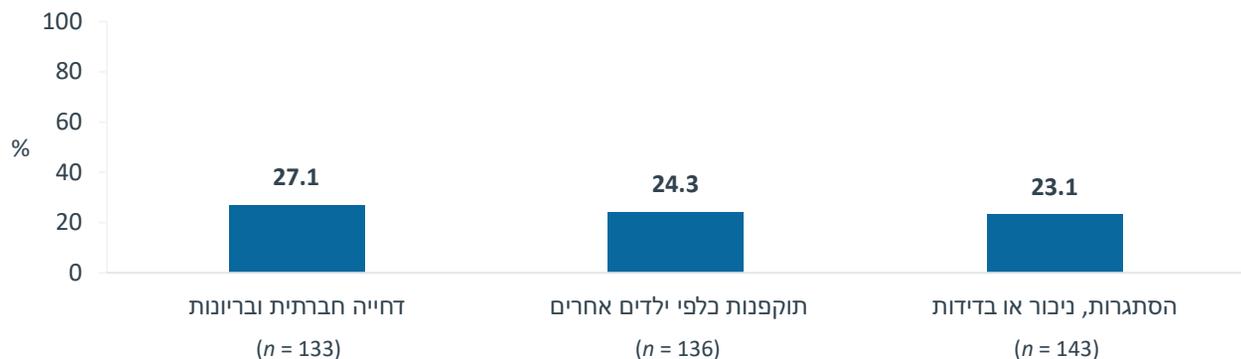
תרשים 7: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (באחוזים)

השתלבות חברתית

42.8% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'השתלבות חברתית' (ראו **תרשים 1** לעיל). 27.1% חווים דחייה חברתית ובריונות, 24.3% תוקפניים כלפי ילדים אחרים ו-23.1% חווים הסתגרות, ניכור או בדידות (**תרשים 8**).

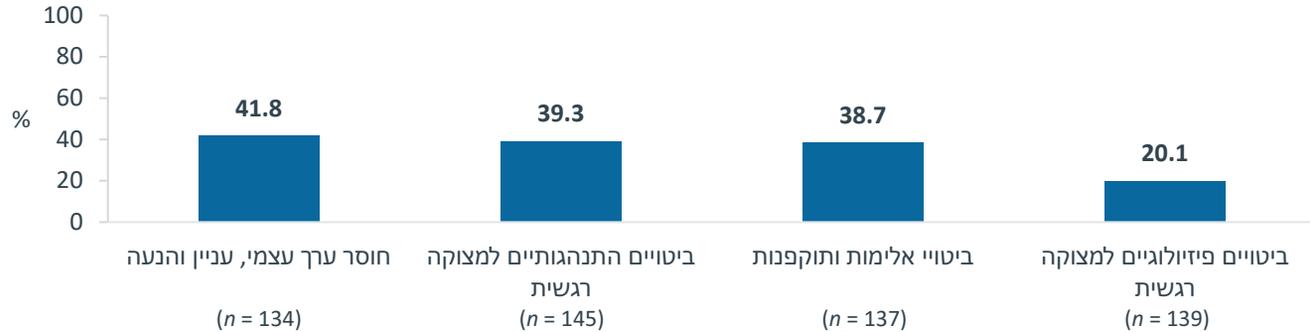
תרשים 8: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'השתלבות חברתית' (באחוזים)

רווחה ובריאות רגשית

68.4% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'רווחה ובריאות רגשית' (ראו **תרשים 1** לעיל). 38.7% מן הילדים מפגינים ביטויי אלימות ותוקפנות (**תרשים 9**). 60.3% מהם נוהגים בתוקפנות כלפי בני משפחה לעיתים קרובות או תמיד, ול-47.1% יש התפרצויות זעם קשות לעיתים קרובות או תמיד.

תרשים 9: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'רווחה ובריאות רגשית' (באחוזים)

הגנה מפני התנהגויות סיכון

9.2% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'הגנה מפני התנהגויות סיכון' (ראו **תרשים 1** לעיל). בנוגע ל-6.5% מהם דווחה התנהגות מינית לא מותאמת, בנוגע ל-3.4% דווחה התנהגות עוברת חוק ובנוגע ל-2.1% דווחו התנהגויות מסוכנות ומסתכנות (**תרשים 10**).

תרשים 10: ילדים המטופלים במרכזי החירום ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני התנהגויות סיכון' (באחוזים)

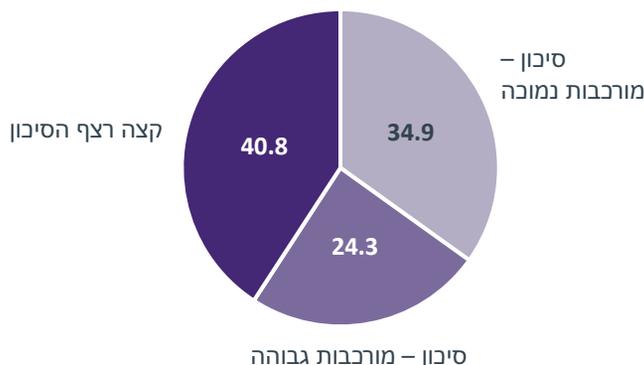

רצף הסיכון

צורכי הילדים נבחנו גם לפי מיקומם על רצף הסיכון. המיקום מאפשר לנתח ולהבין את עוצמתן ומורכבותן של הבעיות שהם מתמודדים עימן, וזאת לצורך התאמת מענים קיימים וכיתוח מענים חדשים, מותאמים ומדויקים יותר לרמות הסיכון השונות. הרצף מתאר מדרג של רמות סיכון, החל ממצב של סיכון נמוך (המצריך בעיקר פעולות מניעה, לרוב במסגרת המענים האוניברסליים), דרך סיכון (בהבחנה בין סיכון במורכבות נמוכה לסיכון במורכבות גבוהה), וכלה במצב של סכנה – קצה הרצף, ובו נמצאים ילדים במצבים של סיכון גבוה במיוחד. אלו הם הקריטריונים למיקום הילדים על רצף הסיכון:

- **קצה רצף הסיכון:** ההגדרה הבין-משרדית של ילדים בקצה הרצף הסיכון מתבססת על הגדרה של חלק ממצבי הסיכון והסמנים שלהם כמצבי קיצון, ללא קשר לתדירות או לעוצמה, ובנוגע למצבי סיכון אחרים – בחינה אם הם מתקיימים לעיתים קרובות או תמיד. את הסמנים אפשר לחלק לשתי קטגוריות (סרבר ואח', 2024): (1) סמנים המצביעים על התנהלות הורית מסכנת של מחדל (הזנחה) או פגיעה בילד; (2) סמנים שהם ביטוי של המחדל או הפגיעה. ילדים בקצה הרצף הם ילדים בסיכון החווים פגיעה אחת לפחות במצבים שהוגדרו מצבי קיצון (כמו טיפול פיזי/השגחה לא מותאמים או פגיעה רגשית/מינית) או מכגינים התנהלות/ביטוי אחד לפחות לעיתים קרובות או תמיד (כמו תגובות רגשיות קיצוניות/תוקפנות). כאשר מדובר בילדים בני 6-18 חייבים להופיע סמנים בשתי הקטגוריות לעיל בתדירות גבוהה (לעיתים קרובות או תמיד).
 - **סיכון:** ילדים שבנוגע להם סומן בכלים 'לעיתים קרובות' או 'תמיד' במצבי סיכון שאינם מוגדרים בקצה הרצף הסיכון בצד התבוננות על רמת המורכבות: מורכבות נמוכה: ילדים הנתונים במצבי סיכון ב-1-3 תחומי חיים; מורכבות גבוהה: ילדים הנתונים במצבי סיכון ב-4-7 תחומי חיים.
 - **סיכון נמוך (מניעה):** ילדים שבנוגע להם סומן בכלים 'לעיתים רחוקות' במצב סיכון אחד לפחות, למעט הסמנים שהוגדרו כקצה הרצף.
- נמצא כי 59.2% מן הילדים נתונים במצב של סיכון; 34.9% במורכבות נמוכה ו-24.3% במורכבות גבוהה. 40.8% מן הילדים נמצאים בקצה רצף הסיכון. אף לא אחד מן הילדים נמצא במצב של סיכון נמוך (תרשים 11).

תרשים 11: ילדים המטופלים במרכזי החירום בחלוקה לרמות סיכון על רצף הסיכון (באחוזים; n = 152)

הבדלים במצבי הסיכון שבהם נתונים ילדים לפי מאפיינים, בחלוקה לתחומי חיים

בחינת ההבדלים בין מצבי סיכון בתחומי חיים שונים לפי מאפייני הילדים העלתה את ההבדלים האלה (ראו נספח ה):

- **קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות.** דווחו יותר מצבי סיכון בקרב בני 17-13 מבקרב בני 0-12 (41.8% לעומת 27.1%, בהתאמה); וכן בקרב ילדים ממשפחות שבהן ארבעה ילדים ויותר מבקרב ילדים ממשפחות שבהן 1-3 ילדים (48.8% לעומת 28.2%, בהתאמה)
- **הגנה מפני אחרים.** דווחו יותר מצבי סיכון בקרב בנים מבקרב בנות (64.3% לעומת 47.6%, בהתאמה). הממצא תקף גם בבדיקה לפי קבוצות גיל
- **השתייכות והשתלבות חברתית.** דווחו יותר מצבי סיכון בקרב בנים מבקרב בנות (54.3% לעומת 32.9%, בהתאמה); בקרב דתיים או חרדים מבקרב חילונים (55.3% לעומת 35.1%, בהתאמה); ובקרב ילדים עם מוגבלות מבקרב ילדים ללא מוגבלות (58.3% לעומת 35.6%, בהתאמה)
- **הגנה מפני התנהגויות סיכון.** דווחו יותר מצבי סיכון בקרב בני 17-13 מבקרב בני 0-12 (14.9% לעומת 4.7%, בהתאמה); ובקרב ילדים עם מוגבלות מבקרב ילדים ללא מוגבלות (18.8% לעומת 4.8%, בהתאמה)

קשרים בין מאפיינים ובין המיקום ברצף הסיכון

לא נמצאו הבדלים מובהקים לפי מאפיינים במיקום הילדים על רצף הסיכון.

קשרים בין מאפיינים ובין סמנים

נבדקו קשרים בין מאפיינים ובין סמנים של מצבי סיכון. אלו יוצגו להלן.

מגדר

הורים לבנים דווחו כבעלי קשיים בשיתוף פעולה עם גורמים מטפלים לעומת הורים לבנות.

גיל

אשר למצבי הסיכון המפורטים להלן, נמצא קשר חיובי לגיל הילד; ככל שהילד בוגר יותר, עולה התדירות או העוצמה שבה מדווח שהם מתקיימים (ראו נספח ו):

- צורכי ההורים – מעורבות של אחד ההורים בהתנהגות עבריינית
- קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות – לבוש בבגדים שאינם מתאימים לעונה ו/או למידותיו; שוטטות שעות רבות ללא השגחה
- הגנה מפני אחרים – היפגעות מינית מחוץ למשפחה בעבר או בהווה
- התפתחות ורכישת מיומנויות למידה – הישגים נמוכים שלו ביחס לרמת הכיתה שבה הוא נמצא וביחס למצופה מבני גילו ולמצבו החברתי

- רווחה ובריאות רגשית – ביטוי מחשבות אובדניות
- הגנה מפני התנהגויות סיכון – צריכת אלכוהול
- השתייכות למשפחה – הימנעות ההורה מאינטראקציה עם הילד או מגילוי חיבה כלפיו

אשר למצבי הסיכון המפורטים להלן, נמצא קשר שלילי לגיל הילד; ככל שהילד צעיר יותר, עולה התדירות או העוצמה שבה מדווח שהם מתקיימים (ראו נספח ו):

- צורכי ההורים – מצוקה של אחד מהוריו או של שניהם עקב משבר
- הגנה מפני אחרים – היותו עד לאלימות במשפחה
- השתלבות חברתית – היותו אלים פיזית כלפי ילדים אחרים

סוג מסגרת החינוך

הורים לילדים הלומדים במסגרת רגילה נמצאים בקשר עם מסגרת החינוך יותר מהורים לילדים הלומדים במסגרת מיוחדת, וכן בקרב הוריהם של ילדים הלומדים במסגרת רגילה יש קונפליקטים בעצימות גבוהה יותר מבקרב הוריהם של ילדים הלומדים במסגרת מיוחדת.

אשר לילדים הלומדים במסגרת מיוחדת עולה כי יותר מילדים הלומדים במסגרת רגילה, הישגיהם נמוכים מהישגי שאר התלמידים בכיתה שבה הם לומדים ומן המצופה לגילם ולמצבם ההתפתחותי; הם נוהגים בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי מבוגרים מחוץ למשפחה, והוריהם מתקשים לספק להם העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה (ראו נספח ז).

מספר הילדים במשפחה

אשר למצבי הסיכון המפורטים להלן, נמצא קשר חיובי למספר הילדים במשפחה; ככל שיש יותר ילדים במשפחה, עולה התדירות או העוצמה שבה מדווח שהם מתקיימים (ראו נספח ח):

- צורכי המשפחה – מצוקה כלכלית שממנה סובלת המשפחה; התמכרות של אחד ההורים; קושי בשיתוף פעולה של ההורים עם גורמים מטפלים
- הגנה מפני אחרים – עדות של הילד לפעילויות בלתי חוקיות (למשל סחר בסמים, הימורים, אלימות או גניבות); התעללות מינית בילד בעבר או בהווה על ידי אדם מחוץ למשפחה
- התפתחות ורכישת מיומנויות למידה – קושי של ההורים לספק לילד העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה
- רווחה ובריאות רגשית – ניצול או פגיעה מינית של הילד כלפי אחרים; בכי בלתי נשלט של הילד או ביטוי חרדות ופחדים יותר מן המקובל

4.1.3 מענים הניתנים לילדים המטופלים במרכזי החירום ולבני משפחתם

במרכזי החירום ניתנים סוגים שונים של מענים הן לילדים הן למשפחותיהם. ראשית יוצגו המענים הניתנים לילד, ולאחר מכן יוצגו המענים הניתנים למשפחתו.

לוח 5 מוצגים המענים הניתנים לילדים במרכזים. המענים העיקריים הניתנים לילדים הם התערבות פרטנית רגשית (67.8%), טיפול דיאדי (33.6%) והתערבות טיפולית-משפחתית (28.9%). המענים התערבות קבוצתית וסנגור ומיצוי זכויות לא ניתנו אף לא לאחד מן הילדים שעל אודותיהם מולא הכלי.

לוח 5: מענים הניתנים לילדים המטופלים במרכזי החירום (במספרים ובאחוזים; n = 152)

מענים הניתנים לילדים	n	%
התערבות פרטנית רגשית	103	67.8
טיפול דיאדי	51	33.6
התערבות טיפולית-משפחתית	44	28.9
טיפולים משלימים (למשל טיפול באמנות, טיפול במוסיקה)	12	7.9
אבחון פסיכולוגי-התפתחותי	9	5.9
החזקה ותמיכה	8	5.3
תיווך, ליווי וייצוג	1	0.7
התערבות קבוצתית	0	0
סנגור ומיצוי זכויות	0	0
אחר	3	2.0

אפשר היה לסמן יותר מתשובה אחת לכל ילד, ועל כן האחוזים מסתכמים ליותר מ-100%.

בלוח 6 מוצגים המענים הניתנים להורי הילדים במרכזים. 76.3% מן האבות מקבלים מענה במרכז, וכך גם 92.8% מן האימהות; עבור 22.4% מן האבות סומנה האפשרות "בבדיקה". המענים העיקריים הניתנים להורים הם הדרכת הורים (ניתנת ל-78.9% מן האימהות ול-64.5% מן האבות); טיפול פרטני (ניתן ל-26.3% מן האימהות ול-20.4% מן האבות); וטיפול דיאדי (ניתן ל-25.7% מן האימהות ול-21.1% מן האבות). המענים "החזקה ותמיכה", "מתן מידע, סנגור ומיצוי זכויות" ו"תיווך, ליווי וייצוג" לא ניתנו כלל לאבות, והמענה "טיפול קבוצתי" לא ניתן להורים כלל.

לוח 6: מענים הניתנים להורי הילדים המטופלים במרכזי החירום (במספרים ובאחוזים; n = 152)

מענים הניתנים להורים		מענים הניתנים לאבות		מענים הניתנים לאימהות
	n	%	n	%
האם ניתן מענה במרכז החירום?				
כן	116	76.3	141	92.7
לא	2	1.3	3	2.0
בבדיקה	34	22.4	8	5.3
סוג המענה הניתן				
טיפול פרטני	31	20.4	40	26.3
טיפול זוגי	7	4.6	7	4.6
טיפול משפחתי	21	13.8	25	16.4
טיפול דיאדי	32	21.1	39	25.7
הדרכת הורים	98	64.5	120	78.9
החזקה ותמיכה	0	0	8	5.3
מתן מידע, סנגור ומיצוי זכויות	0	0	2	1.3
תיווך, ליווי וייצוג	0	0	1	0.7
טיפול קבוצתי	0	0	0	0

אפשר היה לסמן יותר מתשובה אחת לכל הורה, ועל כן האחוזים מסתכמים ליותר מ-100%.

בלוח 7 מוצגים מענים מקבילים (מענים שניתנים בשירותים ובמסגרות אחרים) הניתנים לילדים ולבני המשפחה. 30.9% מן הילדים ומשפחותיהם מקבילים מענים מקבילים. מענים מקבילים עיקריים הניתנים לילדים ולבני המשפחה הם טיפול פרטני (11.2% מן ההורים ו-6.6% מן הילדים), טיפול פסיכיאטרי (7.9% מן ההורים ו-5.9% מן הילדים) וטיפול נפשי להורים (7.2%).

לוח 7: מענים מקבילים הניתנים לילדים ולבני המשפחה המטופלים במרכזי החירום (במספרים ובאחוזים; $n = 49$)

מענים הניתנים לילדים ולבני המשפחה	n	%
טיפול פרטני להורים	17	11.2
טיפול פסיכיאטרי להורים	12	7.9
טיפול נפשי להורים	11	7.2
טיפול פרטני לילד	10	6.6
טיפול כרה-רפואי לילד	10	6.6
טיפול פסיכיאטרי לילד	9	5.9
אבחון/ טיפול/ מעקב לילד	7	4.6
תגבור לימודי לילד	6	3.9
טיפול / מעקב התפתחותי לילד	6	3.9
מסגרת אחר הצהריים לילד	6	3.9
טיפול קבוצתי להורים	4	2.6
סומכת / עזרה ביתית להורים	3	2.0
מרכז למידה לילד	1	0.7
העשרה לילד	1	0.7
מעון/ משפחתון לילד	1	0.7
מועדון נוער	1	0.7
חונך/ מטפל לילד	1	0.7
מטפל קבוצתי לילד	1	0.7
טיפול משפחתי	1	0.7
אחר	8	5.3

אפשר היה לסמן יותר מתשובה אחת לכל ילד, ועל כן האחוזים אינם מסתכמים ב-100%.

הבדלים במענים שניתנו לפי מאפיינים

בחירת המענים שניתנו לפי מאפייני הילד ומשפחתו העלתה את ההבדלים האלה (ראו נספח ד):

קבוצת גיל

- 80.6% מן הילדים בגילי 17-13 קיבלו התערבות פרטנית לעומת 57.6% מן הילדים בגילי 12-0
- 40.0% מן הילדים בגילי 12-0 קיבלו טיפול דיאדי לעומת 25.4% מן הילדים בגילי 17-13

מספר ילדים במשפחה

- 82.9% מן הילדים ממשפחות שבהן ארבעה ילדים ויותר קיבלו התערבות פרטנית לעומת 61.8% מן הילדים ממשפחות שבהן 3-1 ילדים
- 40.9% מן הילדים ממשפחות שבהן 3-1 ילדים קיבלו טיפול דיאדי לעומת 12.2% מן הילדים ממשפחות שבהן ארבעה ילדים ויותר

סטטוס זוגי של ההורים

- 92.9% מן הילדים להורים נשואים קיבלו התערבות פרטנית לעומת 62.1% מן הילדים להורים שאינם נשואים
- 40.3% מן הילדים להורים שאינם נשואים קיבלו טיפול דיאדי לעומת 3.6% מן הילדים להורים נשואים

קשרים בין מענים ובין מצבי הסיכון בתחומי החיים

נבדק אם יש קשר בין הימצאותם של ילדים במצבי סיכון בשבעת תחומי החיים ובין המענים שניתנו לילדים ולהורים. במרבית התחומים נמצאו קשרים מעטים:

- קיום פיזי בריאות ואפשרות להתפתחות.** יותר ילדים שדווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום מילדים שלא דווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום קיבלו התערבות טיפולית משפחתית (39.2% לעומת 23.8%, בהתאמה)
- הגנה מפני אחרים.** יותר אבות לילדים שדווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום מאבות לילדים שלא דווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום קיבלו טיפול פרטני (27.9% לעומת 14.3%, בהתאמה)
- השתייכות והשתלבות חברתית.** יותר ילדים שדווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום מילדים שלא דווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום קיבלו התערבות טיפולית משפחתית (40.0% לעומת 20.7%, בהתאמה). כמו כן יותר אבות לילדים שלא דווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום מאבות לילדים שדווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום קיבלו טיפול פרטני (26.4% לעומת 12.3%, בהתאמה)
- רווחה ובריאות רגשית.** יותר אבות לילדים שלא דווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום מאבות לילדים שדווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום קיבלו טיפול פרטני (35.4% לעומת 13.5%, בהתאמה). כמו כן יותר אימהות לילדים שדווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום מאימהות לילדים שלא דווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום קיבלו הדרכת הורים (83.7% לעומת 68.8%, בהתאמה)
- הגנה מפני התנהגויות סיכון.** יותר אימהות לילדים שדווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום מאימהות לילדים שלא דווח כי הם נתונים במצבי סיכון בתחום קיבלו הדרכת הורים (100% לעומת 76.8%, בהתאמה) (ראו נספח ט)

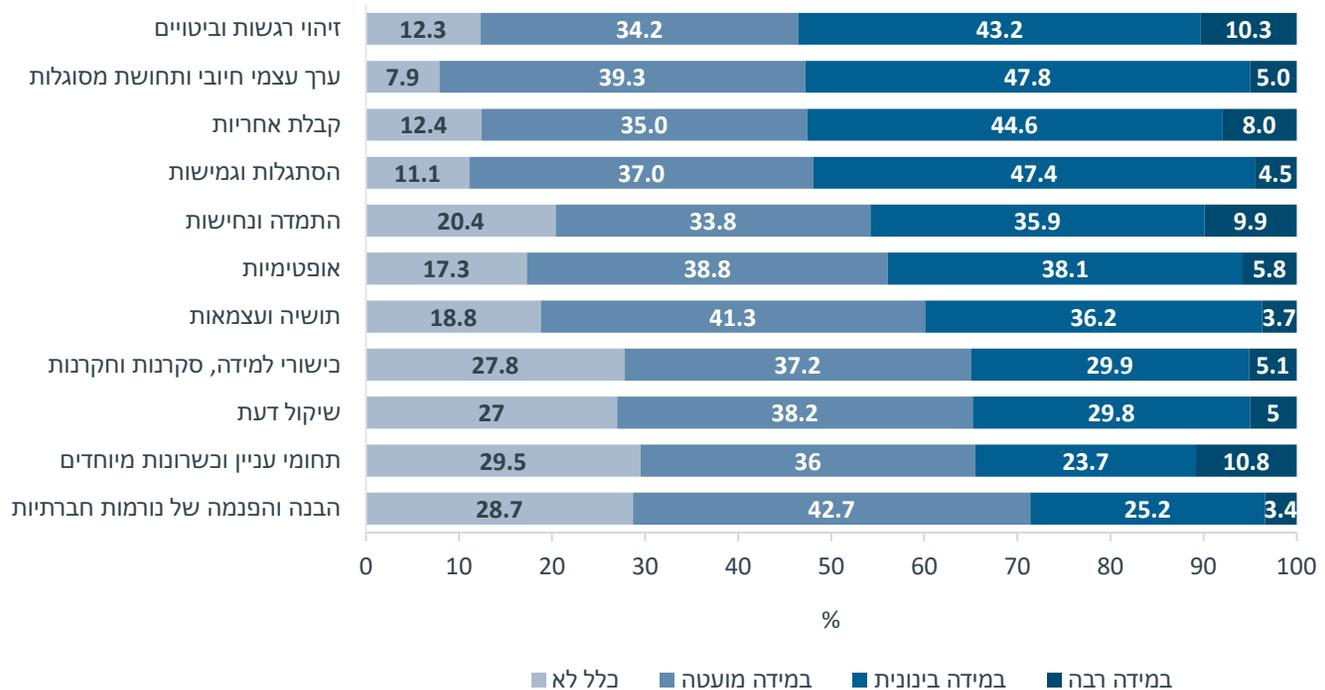
4.1.4 כוחות של הילדים

בניתוח המידע שדווח על הכוחות של הילדים במרכזים נבחנו הן השכיחויות של כל אחד מן הכוחות הן המידה שבה העובדים מוכוונים לזיהויים. ככלל נמצא כי העובדים זיהו כוח במידה כלשהי אצל 98% מן הילדים. אצל שלושה ילדים לא זוהו כוחות כלל (2%). שכיחויות הכוחות שזוהו אצל הילדים, בחלוקה לכוחות אישיים, כוחות בין-אישיים וכוחות משפחתיים וסביבתיים, יוצגו להלן.

כוחות אישיים

אותרו כוחות אישיים (במידה רבה ובינונית) בקרב יותר ממחצית הילדים. בעיקר דווח על זיהוי רגשות וביטויים (53.5%), ערך עצמי חיובי ותחושת מסוגלות (52.8%), קבלת אחריות (52.6%) והסתגלות וגמישות (51.9%) (תרשים 12).

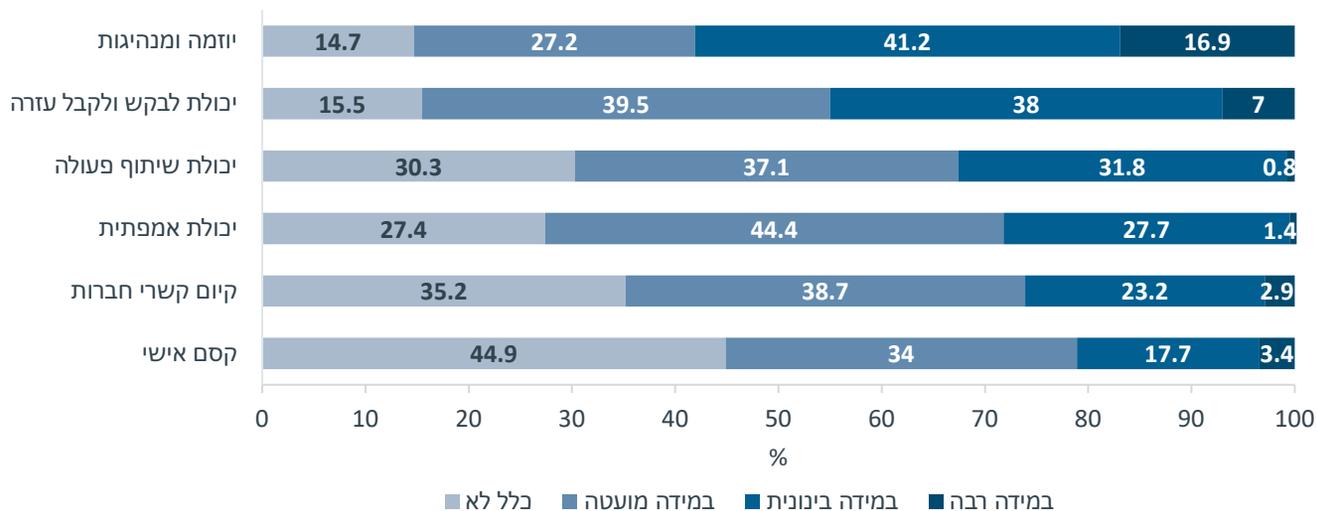
תרשים 12: כוחות אישיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום (באחוזים; n = 152)

כוחות בין-אישיים

אותרו כוחות בין-אישיים (במידה רבה ובינונית) בשיעור גבוה בקרב הילדים. בעיקר דווח על יוזמה ומנהיגות (58.1%) ועל יכולת לבקש ולקבל עזרה (32.6%) (תרשים 13).

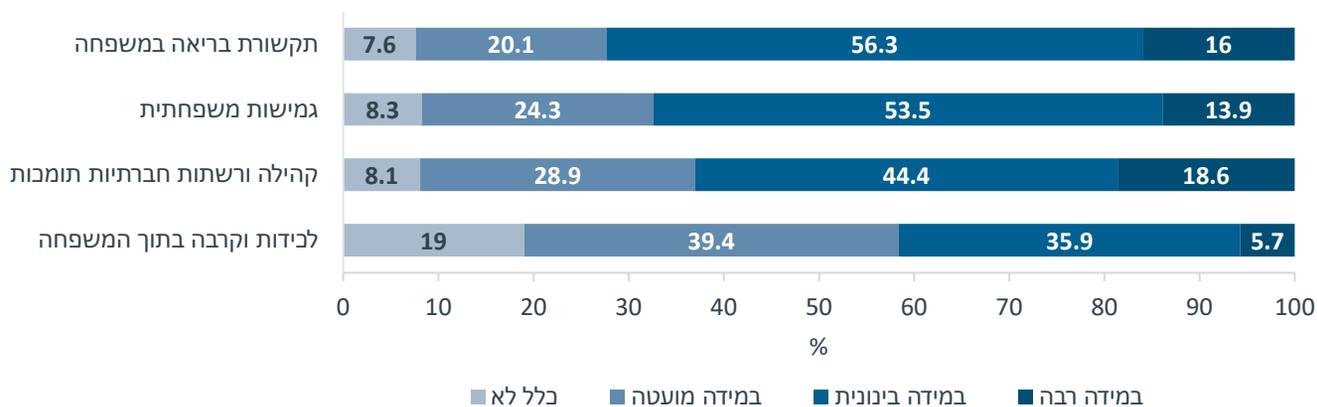
תרשים 13: כוחות בין-אישיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום (באחוזים; n = 152)

כוחות משפחתיים וסביבתיים

אותרו כוחות משפחתיים וסביבתיים (במידה רבה ובינונית) בשיעור גבוה במיוחד בקרב הילדים. בעיקר דווח על תקשורת בריאה במשפחה (72.3%) ועל גמישות משפחתית (67.4%) (תרשים 14).

תרשים 14: כוחות משפחתיים וסביבתיים של הילדים המטופלים במרכזי החירום (באחוזים; n = 152)

4.2 מועדוניות ומרכזים חכ"מים

4.2.1 מאפיינים

מאפיינים אישיים

העובדים מילאו את הכלי על אודות 159 ילדים, מהם 48.4% בנים ו-51.6% בנות. 68.6% מן הילדים הם יהודים, 49.5% הם חילונים ו-28.3% הם ערבים (מוסלמים, נוצרים או בדואים) (לוח 8).

לוח 8: מאפיינים אישיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (במספרים ובאחוזים; $n = 159$)

מאפיינים אישיים	n	%
מגדר	159	100.0
בנים	77	48.4
בנות	82	51.6
טווח גיל	154	100.0
12-7	145	94.2
17-13	9	5.8
קבוצת אוכלוסייה	159	100.0
יהודיה	109	68.6
ערביה/מוסלמי/ת	29	18.2
בדואית	11	6.9
דרוזית	5	3.1
אחר	5	3.1
רמת דתיות (יהודים)	109	100.0
חילונית	54	49.5
דתי/ה או חרדי/ה	55	50.5
הגדרה עצמית כלהטב"ק	159	100.0
כן	3	1.9
לא	146	91.8
לא ידוע	10	6.3
ארץ לידה	159	100.0
ישראל	156	98.1
אחר	3	1.9
הילד יתום	159	100.0
כן	8	5.0
לא	151	95.0

מקום מגורים. 44.7% מן הילדים גרים בבית עם שני ההורים, 37.1% גרים אצל האב, ו-6.3% גרים אצל האם (**לוח 9**).

לוח 9: מקום המגורים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (במספרים ובאחוזים; n = 159)

הילד גר אצל	n	%
שני ההורים	71	44.7
האב	59	37.1
האם	10	6.3
חלק מן השבוע אצל האב וחלק אצל האם	8	5.0
הורה ובן/בת זוג/ה	7	4.4
משפחת אומנה	3	1.9
אחר	1	0.6

מסגרת החינוך. 77.4% מן הילדים לומדים במסגרת חינוך רגילה, 20.1% לומדים במסגרת לחינוך מיוחד ו-2.5% זכאים לשירותי חינוך מיוחדים בכיתה רגילה.

מאפיינים פיזיים ונפשיים והפרעות מאובחנות

אצל 33.3% מן הילדים אובחנו לקות או מוגבלות כלשהי, ובעיקר הפרעת קשב וריכוז (23.3%) ולקות למידה (13.8%) (**לוח 10**). בנוגע ל-47.8% מן הילדים איש המקצוע העריך כי יש מוגבלות אך היא אינה מאובחנת.

לוח 10: מאפיינים פיזיים ונפשיים והפרעות מאובחנות בקרב הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (במספרים ובאחוזים; n = 159)

לקות או מוגבלות מאובחנת כלשהי	n	%
כן	53	33.3
הפרעת קשב וריכוז	37	69.8
לקויות למידה	22	41.5
הפרעת התנהגות מאובחנת	4	7.5
עיכוב שפתי	1	0.2
אחר	10	18.9

אפשר היה לסמן יותר מתשובה אחת בנוגע לכל ילד.

מאפייני המשפחה וצרכיה

מאפייני המשפחה

סטטוס זוגי. הוריהם של 44.7% מן הילדים נשואים, הוריהם של 30.8% מן הילדים גרושים, הוריהם של 11.3% פרודים, הוריהם של 11.3% אלמנים, ול-1.9% מן הילדים הורה יחידני.

ארץ לידת ההורים. הוריהם של 74.3% מן הילדים נולדו בישראל, והוריהם של 25.7% מן הילדים נולדו בחו"ל (אחד ההורים או שניהם), מהם 43.9% נולדו באתיופיה ו-0.5% נולדו בברית המועצות לשעבר.

תעסוקה. 54.2% מן האימהות ו-44.9% מן האבות מועסקים; 45.8% מן האימהות ו-55.1% מן האבות אינם מועסקים. בקרב 27.7% מן המשפחות שני ההורים מועסקים, בקרב 42.1% מן המשפחות אחד מן ההורים מועסק, ובקרב 30.2% מן המשפחות שני ההורים אינם מועסקים.

השכלה. 65.0% מן האימהות ו-62.9% מן האבות הם בעלי השכלה של 12 שנות לימוד ויותר. 5.6% מן האימהות ו-7.7% מן האבות הם בעלי השכלה של פחות מ-12 שנות לימוד. בנוגע ל-18.2% מן האבות ול-29.4% מן האימהות סומנה האפשרות "בבדיקה".

מוגבלויות הורים. ל-31.4% מן הילדים יש הורה עם מוגבלות ול-69.6% מן הילדים אין הורה עם מוגבלות. מבין הילדים שלהם הורה עם מוגבלות, ל-64.0% הורה עם מוגבלות נפשית, ל-24.0% הורה עם מוגבלות פיזית, ל-18.0% הורה עם מחלה כרונית ול-16.0% הורה עם מוגבלות שכלית³.

צורכי המשפחה (צרכים שאינם במוקד ההתערבות)

מצוקה כלכלית. משפחותיהם של 86.7% מן הילדים סובלות ממצוקה כלכלית כלשהי. 92% מהן סובלות ממצוקה מתמשכת, קשה או מתונה, ו-8.0% סובלות ממצוקה זמנית. רק 13.3% מן המשפחות לא סובלות ממצוקה כלכלית.

התמכרויות. הוריהם של 15.1% מן הילדים סובלים מהתמכרויות והוריהם של 71.7% מן הילדים אינם סובלים מהתמכרות. בנוגע להוריהם של 13.2% מן הילדים סומנה התשובה 'לא ידוע'.

התנהגות עבריינית. הוריהם של 12.6% מן הילדים מעורבים בהתנהגות עבריינית והוריהם של 78.6% מן הילדים אינם מעורבים בהתנהגות עבריינית. בנוגע להוריהם של 8.8% מן הילדים סומנה התשובה 'לא ידוע'.

4.2.2 צרכים בשבעה תחומי חיים

בפרק זה יוצגו צורכי הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים בשבעה תחומי חיים: קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות; הגנה מפני אחרים; השתייכות למשפחה; התפתחות ורכישת מיומנויות למידה; רווחה ובריאות רגשית; השתלבות חברתית; והגנה מפני התנהגויות סיכון.

³ להורה יכולה להיות יותר ממוגבלות אחת.

בכל אחד משבעת תחומי החיים נבדק שיעור הילדים שהמשיבים העריכו שהם נתונים במצב סיכון אחד לפחות. נמצא כי השיעור הגבוה ביותר הוא בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה': בנוגע ל-96.2% מן הילדים דווח שהם נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום חיים זה. עוד נמצא כי 69.8% מן הילדים נתונים במצב סיכון בתחום החיים 'השתייכות למשפחה' ו-63.5% נתונים במצב סיכון בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' (**תרשים 15**).

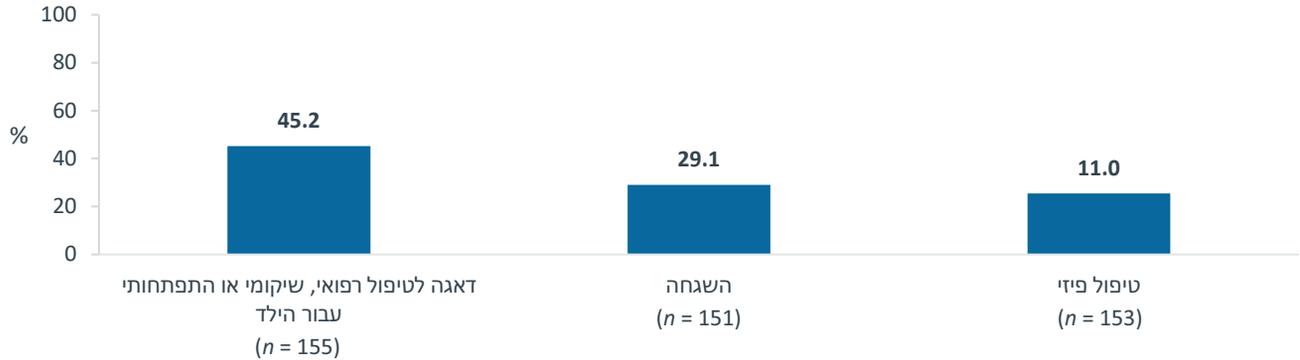
תרשים 15: צורכי הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים בשבעת תחומי החיים (באחוזים; n = 159)

קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות

63.5% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' (ראו **תרשים 15** לעיל). הוריהם של 11.0% מן הילדים מתקשים בטיפול הפיזי (לרבות הזנחה פיזית) בילד, הוריהם של 29.1% מן הילדים מתקשים בהשגחה על הילד והוריהם של 45.2% מתקשים בדאגה לטיפול רפואי, שיקומי או התפתחותי עבורו (**תרשים 16**).

תרשים 16: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' (באחוזים)

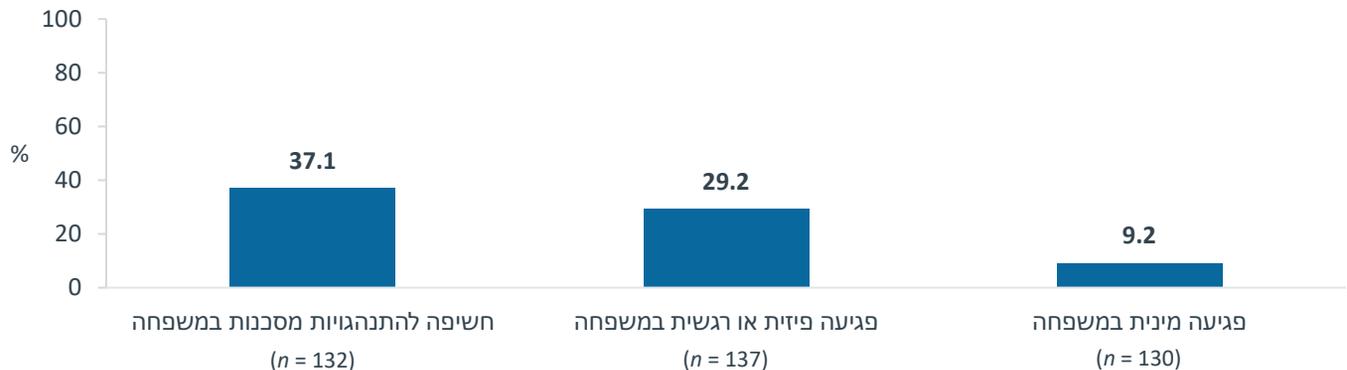
הגנה מפני אחרים

42.8% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (ראו **תרשים 15** לעיל).

מצב סיכון: הגנה מפני אחרים במשפחה או בסביבה הקרובה

29.2% מן הילדים חווים פגיעה פיזית או רגשית במשפחה, ומהם 59.6% סבלו מפגיעה או מהזנחה במשפחה בעבר. 13.2% מן הילדים חווים התעללות רגשית/נפשית במשפחה, בנוגע ל-11.3% יש חשד להיפגעות פיזית במשפחה, ו-2.5% מן הילדים חווים פגיעה פיזית במשפחה. 37.1% מן הילדים עדים להתנהגויות מסכנות במשפחה (**תרשים 17**), ומהם 63.9% עדים לאלימות ברמה כלשהי ו-23.3% עדים להתנהגות מינית לא הולמת. 9.2% מן הילדים חווים פגיעה מינית בתוך המשפחה או עדים לה.

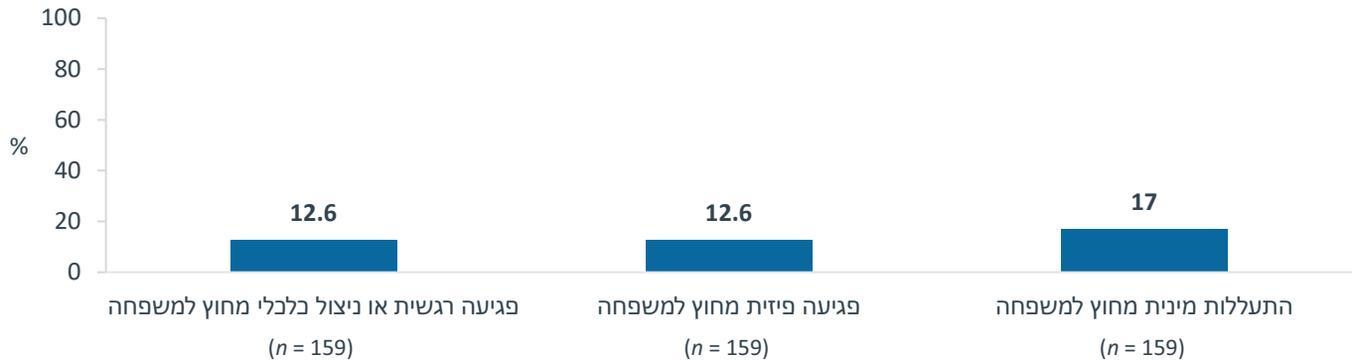
תרשים 17: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (במשפחה או בסביבה הקרובה) (באחוזים)

מצב סיכון: הגנה מפני אחרים מחוץ למשפחה

17.0% מן הילדים עוברים התעללות מינית על ידי אדם מחוץ למשפחה או שיש חשד לכך, 12.6% מן הילדים עוברים פגיעה פיזית מחוץ למשפחה או שיש חשד לכך, ו-12.6% מן הילדים חווים פגיעה רגשית או ניצול כלכלי מחוץ למשפחה או שיש חשד לכך (תרשים 18).

תרשים 18: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (מחוץ למשפחה) (באחוזים)

השתייכות למשפחה

69.8% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'השתייכות למשפחה' (ראו תרשים 15 לעיל). 47.3% מן הילדים חווים קושי בקשר הרגשי עם הורים. 30.7% מן הילדים נמצאים בנתק בתדירות כלשהי מאחד ההורים או משניהם, והורים של 18.3% מן הילדים נמנעים מאינטראקציה עם הילד או מהבעת חיבה כלפיו לעיתים קרובות או תמיד. ל-56.7% מן ההורים יש קושי להתמודד עם הילד ולהציב לו גבולות, מהם 76.5% מתקשים בכך לעיתים קרובות או תמיד. ל-51.0% מן ההורים יש קשיים בתפקוד ההורי, מהם 66.2% מבטאים זאת לעיתים קרובות או תמיד. הורים של 23.9% מן הילדים מעניקים להם תפקיד הורי לעיתים קרובות או תמיד ו-20.8% מן הילדים מבטאים מילולית פחד מאחד ההורים או משניהם בתדירות כלשהי (תרשים 19).

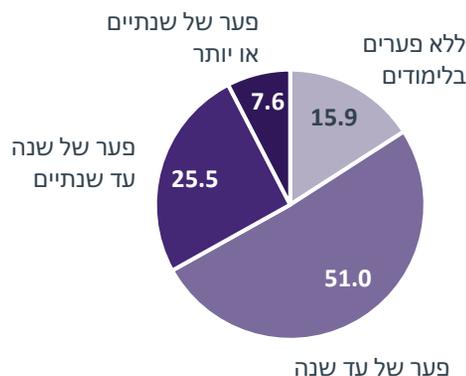
תרשים 19: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי הסיכון בתחום החיים 'השתייכות למשפחה' (באחוזים)

התפתחות ורכישת מיומנויות למידה

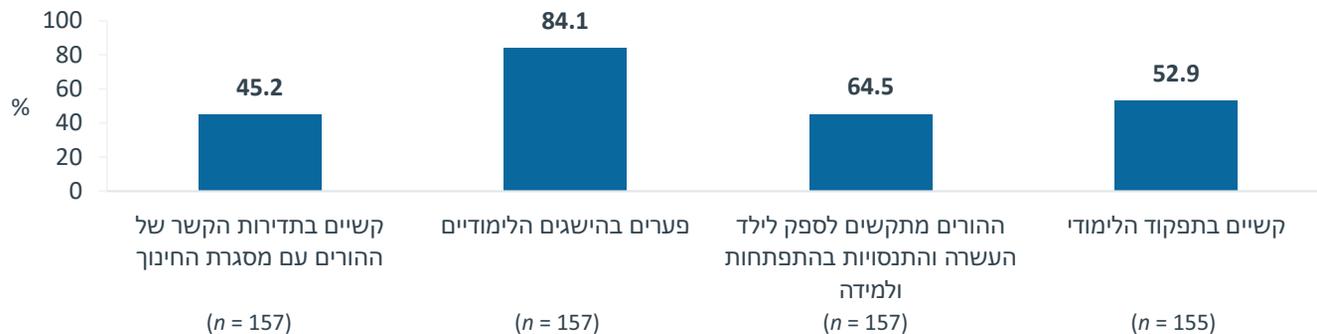
96.2% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לכחות בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (ראו **תרשים 15** לעיל). ל-84.1% מן הילדים מיומנויות לימוד בסיסיות נמוכות מרמת הכיתה שבה הם נמצאים ומן המצופה לגילם ולמצב התפתחותם. בקרב 51.0% מדובר בפער קטן או בפער של עד שנה, בקרב 25.5% מדובר בפער של שנה עד שנתיים, ובקרב 7.6% מדובר בפער של שנתיים או יותר (**תרשים 20**).

תרשים 20: פערים בלימודים בקרב ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (באחוזים; n = 146)

ל-52.9% מן הילדים יש קשיים בתפקוד הלימודי – 78.0% מהם אינם מבצעים מטלות לימודיות בזמן הלמידה במסגרת לעיתים קרובות או תמיד ו-31.7% מהם מאחרים או נעדרים מן המסגרת ללא סיבה לעיתים קרובות או תמיד. 84.1% מן הילדים מגיעים להישגים נמוכים במיומנויות לימוד בסיסיות ביחס לרמת הכיתה וביחס לרמה המצופה לגיל ולשלב ההתפתחותי שבו הם נמצאים, אצל 33.1% מהם הפער הוא של שנה ויותר. הוריהם של 64.5% מן הילדים מתקשים לתת להם העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה, 87.5% מהם מתקשים בכך לעיתים קרובות או תמיד. הוריהם של 45.2% מן הילדים מפגינים קושי בתדירות הקשר עם מסגרת החינוך, מהם 32.4% אינם בקשר עם המסגרת לעיתים קרובות או תמיד (**תרשים 21**).

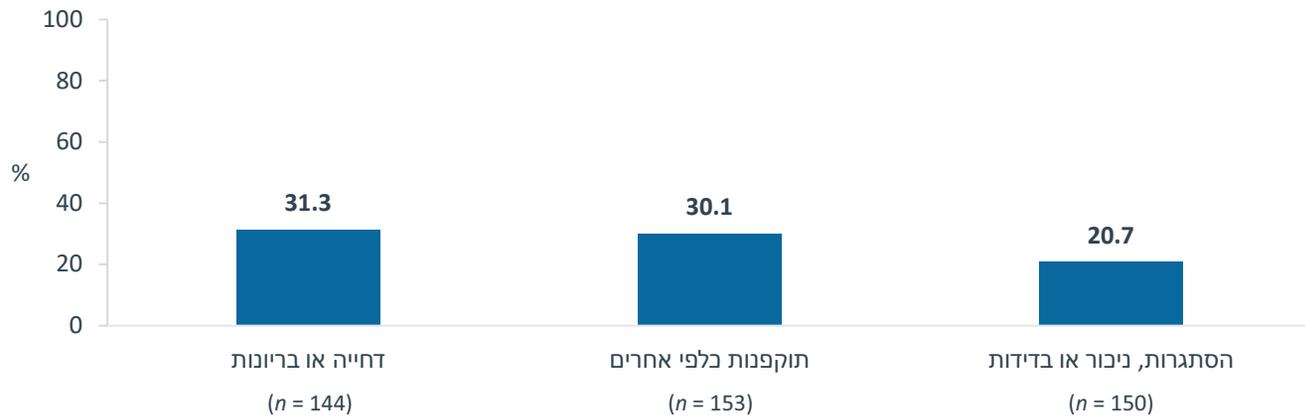
תרשים 21: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (באחוזים)

השתלבות חברתית

46.5% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'השתלבות חברתית' (ראו **תרשים 15** לעיל). 31.3% חווים דחייה חברתית ובריונות; מהם 42.2% סובלים מהתעללויות ומהצקות פיזיות או מילוליות מילדים אחרים לעיתים רחוקות ו-46.7% סובלים מכך לעיתים קרובות או תמיד. 20.7% מן הילדים חווים הסתגרות, ניכור או בדידות; מהם 38.7% מסתגרים ונמנעים מאינטראקציה עם בני גילם לעיתים רחוקות ו-45.2% מסתגרים ונמנעים מאינטראקציה עם בני גילם לעיתים קרובות או תמיד. 30.1% מן הילדים מגלים תוקפנות כלפי אחרים; מהם 43.5% מגלים אלימות פיזית כלפי אחרים לעיתים רחוקות ו-50.0% לעיתים קרובות או תמיד; 34.8% מגלים תוקפנות מילולית כלפי אחרים לעיתים רחוקות ו-60.8% מגלים תוקפנות מילולית כלפי אחרים לעיתים קרובות או תמיד (**תרשים 22**).

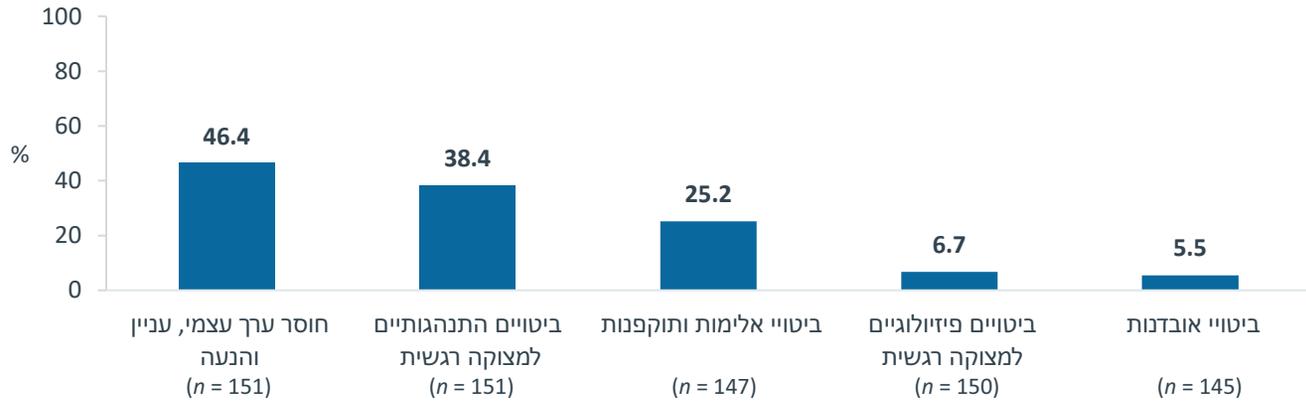
תרשים 22: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'השתלבות חברתית' (באחוזים)

רווחה ובריאות רגשית

60.4% מן הילדים נתונים במצב סיכון אחד לפחות בתחום החיים 'רווחה ובריאות רגשית' (ראו **תרשים 15** לעיל). 46.4% מן הילדים חווים חוסר ערך עצמי, עניין והנעה; 22.9% מהם מביעים חוסר אמון ביכולתם לעשות דברים ולהצליח, מתיאשים מהר או נמנעים מהתנסויות רגילות לגילם לעיתים רחוקות ו-74.3% לעיתים קרובות או תמיד, 37.1% מפגינים חוסר עניין והיעדר עיסוקים בשעות הפנאי לעיתים רחוקות ו-51.4% מפגינים זאת לעיתים קרובות או תמיד. 38.4% מן הילדים מפגינים ביטויים התנהגותיים למצוקה הרגשית; 31.0% מהם משנים מצבי רוח ללא סיבה הנראית לעין לעיתים רחוקות ו-50.0% חווים זאת לעיתים קרובות או תמיד. 25.2% מן הילדים מבטאים אלימות ותוקפנות; ל-40.5% מהם יש התפרצויות זעם קשות לעיתים רחוקות ול-59.5% יש התפרצויות כאלה לעיתים קרובות או תמיד. 27.8% מגלים תוקפנות פיזית או מילולית כלפי הוריהם או כלפי מבוגרים אחרים לעיתים רחוקות ו-50.0% מגלים תוקפנות כזו לעיתים קרובות או תמיד (**תרשים 23**).

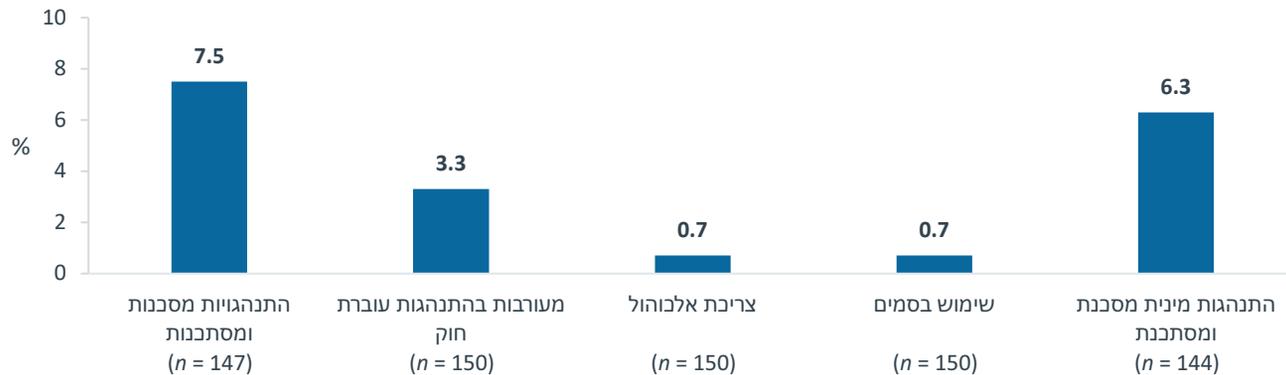
תרשים 23: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'רווחה ובריאות רגשית' (באחוזים)

הגנה מפני התנהגויות סיכון

11.3% מן הילדים נתונים במצב סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני התנהגויות סיכון'; בנוגע ל-7.5% מהם דווחו התנהגויות מסכנות ומסתכנות, בנוגע ל-6.3% דווחה התנהגות מינית לא מותאמת ובנוגע ל-3.3% דווחה התנהגות עוברת חוק (תרשים 24).

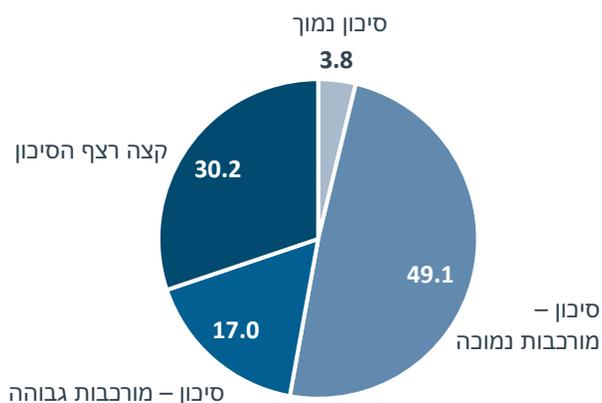
תרשים 24: ילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ונתונים במצבי סיכון בתחום החיים 'הגנה מפני התנהגויות סיכון' (באחוזים)

רצף הסיכון

בחינת מיקום הילדים על רצף הסיכון העלתה כי 66.0% מן הילדים נתונים במצב של סיכון; 49.0% במורכבות נמוכה ו-17.0% במורכבות גבוהה. 30.2% מן הילדים נמצאים בקצה רצף הסיכון ו-3.8% בסיכון נמוך (תרשים 25).

תרשים 25: ילדים על רצף הסיכון המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (באחוזים; $n = 159$)

הבדלים במצבי הסיכון שבהם נתונים ילדים לפי מאפיינים, בחלוקה לתחומי חיים

בחינת ההבדלים בין מצבי הסיכון בתחומי החיים השונים לפי מאפייני הילדים העלתה את ההבדלים האלה (ראו נספח י"ב):

- **קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות.** דווחו יותר מצבי סיכון בקרב בנים מבקרב בנות (72.7% לעומת 54.9%, בהתאמה)
- **השתייכות למשפחה.** דווחו יותר מצבי סיכון בקרב בני 13-17 מבקרב בני 6-12 (74.0% לעומת 53.1%, בהתאמה)
- **הגנה מפני אחרים.** דווחו יותר מצבי סיכון בקרב ילדים שהוריהם נשואים מבקרב ילדים שהוריהם אינם נשואים (52.1% לעומת 35.2%, בהתאמה)
- **רווחה ובריאות רגשית.** דווחו יותר מצבי בקרב ילדים דתיים או חרדים מבקרב ילדים חילוניים (69.1% לעומת 50.0%, בהתאמה)

קשרים בין מאפיינים ובין סמנים

נבדקו קשרים בין מאפיינים ובין סמנים של מצבי סיכון. אלו יוצגו להלן.

דתיות

דתיים וחרדים, יותר מחילוניים, נפגעים פיזית על ידי מבוגרים מהם, מגיעים באיחור למסגרות החינוך ללא סיבה ואינם מבצעים את המטלות הלימודיות במסגרת המועדונית (ראו נספח י"א).

גיל

נמצא קשר חיובי בין גיל הילד ובין הימנעות ההורה מאינטראקציה עימו או מגילוי חיבה כלפיו. כלומר ככל שהילד בוגר, מדווחת תדירות גבוהה יותר של התרחשות הסמן.

מוגבלות

ילדים עם מוגבלות, יותר מילדים ללא מוגבלות, נפגעים פיזית במסגרת המשפחה ומגיעים באיחור למסגרת החינוך ללא סיבה (ראו נספח י"א).

סטטוס ההורים

ילדים שהוריהם אינם נשואים (גרופים, אלמנים או יחידניים), יותר מילדים שהוריהם נשואים, מבודדים חברתית או סובלים מחרם כיתתי, חיים בבית שבו תנאי התברואה מסכנים או לא תקינים ושוהים או ישנים במקומות מסוכנים. לעומת זאת הורים נשואים, יותר מהורים שאינם נשואים, מטילים על ילדיהם אשמה או אחריות על דברים שאינם באחריותם ונותנים לילדיהם תפקיד הורי (ראו נספח י"א).

תעסוקת הורים

הישגיהם של ילדים להורים שאינם מועסקים נמוכים בכל הנוגע למיומנויות לימוד בסיסיות יותר מהישגיהם של ילדים שאחד מהוריהם או שניהם מועסקים (ראו נספח י"א).

קשרים בין מאפיינים ובין מיקום ברצף הסיכון

לא נמצאו הבדלים מובהקים לפי מאפיינים במיקום הילדים על רצף הסיכון.

4.2.3 מענים הניתנים לילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ולבני משפחתם

העובדים נשאלו אם הורי הילדים מקבלים הדרכה הורית במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. נמצא כי 40.3% מן האימהות ו-12.6% מן האבות מקבלים הדרכה הורית במסגרת זו.

בלוח 11 מוצגים מענים מקבילים (מענים שניתנים בשירותים ומסגרות אחרים) הניתנים לילדים ולבני המשפחה. 52.8% מן הילדים ומשפחותיהם מקבלים מענים מקבילים, מהם 32.1% מקבלים מענה שלא צוין בכלי⁴ מענים מקבילים עיקריים הניתנים לילדים ולבני המשפחה הם טיפול פרטני (28.6%), תגבור לימודי (26.2%) והדרכת הורים פרטנית (25.0%).

⁴ בשאלון לא ניתנה האפשרות לפרט את המענים המקבילים האחרים שניתנים.

לוח 11: מענים מקבילים הניתנים לילדים ולבני המשפחה המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (במספרים ובאחוזים; $n = 84$)

מענים הניתנים לילדים ולבני המשפחה	n	%
אחר	27	32.1
טיפול פרטני	24	28.6
תגבור לימודי	22	26.2
הדרכת הורים פרטנית	21	25.0
מרכז הורים ילדים	13	15.5
סומכת / עזרה ביתית	10	11.9
טיפול נפשי לילד	9	10.7
טיפול קבוצתי לילד	8	9.5
תוכנית משותפת להורים וילדים	8	9.5
טיפול פרטני להורים	7	8.3
טיפול / מעקב התפתחותי	4	4.8
הדרכת הורים קבוצתית	3	3.6
מרכז למידה	2	2.4
העשרה	2	2.4
טיפול פרה-רפואי	2	2.4

אפשר היה לסמן יותר מתשובה אחת לכל ילד, ועל כן האחוזים אינם מסתכמים ב-100%.

הבדלים במענים שניתנו לפי מאפיינים

בחירת המענים שניתנו במועדוניות ובמרכזים החכ"מים לפי מאפייני הילד ומשפחתו העלתה הבדלים במתן טיפול פרטני, נפשי או קבוצתי לילד לפי המאפיינים האלה:

- **קבוצת אוכלוסייה.** 29.4% מן הילדים היהודים קיבלו טיפול לעומת 6.7% מן הילדים הערבים
- **מוגבלות.** 32.1% מן הילדים עם מוגבלות קיבלו טיפול לעומת 17.9% מן הילדים ללא מוגבלות
- **קבוצת גיל.** 37.5% מקרב בני 13-17 קיבלו טיפול לעומת 18.9% מקרב בני 6-12 (ראו נספח י)

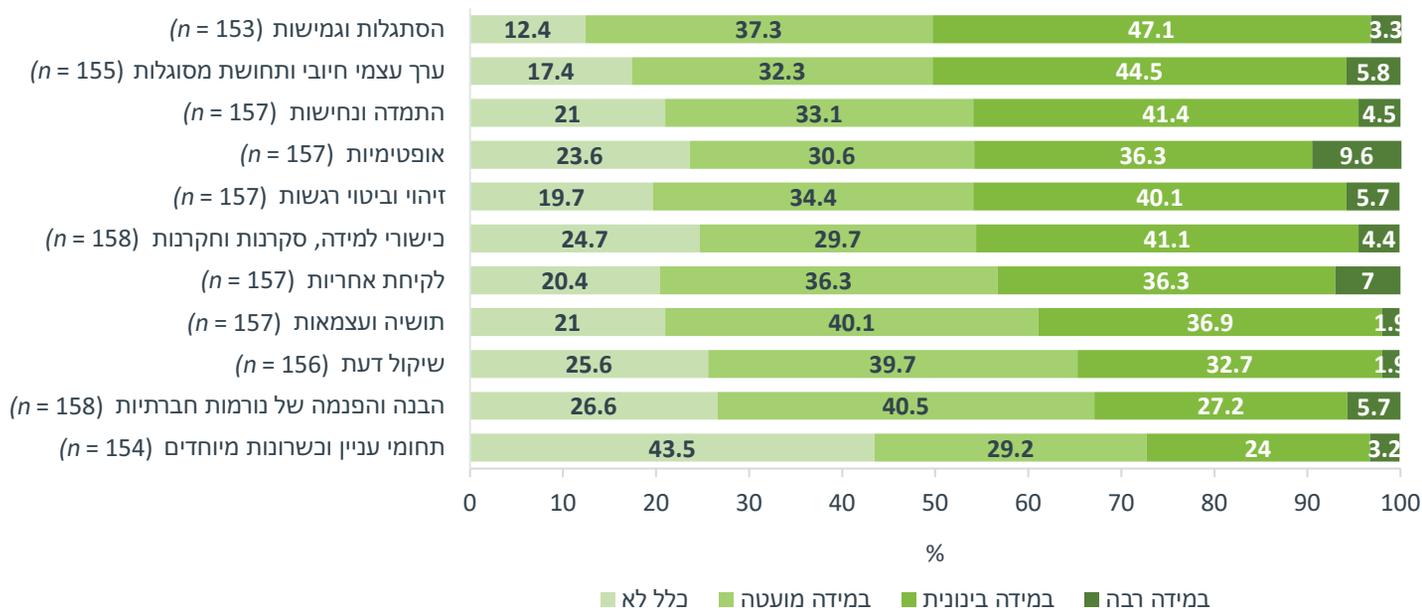
4.2.4 כוחות של הילדים

בניתוח המידע שדווח על הכוחות של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים נבחנו הן השכיחויות של כל אחד מן הכוחות הן המידה שבה העובדים מוכוונים לזיהויים. ככלל נמצא כי העובדים זיהו כוח במידה כלשהי בקרב כל הילדים. שכיחויות הכוחות שזוהו אצל הילדים, בחלוקה לכוחות אישיים, כוחות בין-אישיים וכוחות משפחתיים וסביבתיים, יוצגו להלן.

כוחות אישיים

אותרו כוחות אישיים (במידה רבה ובינונית) בקרב כמחצית מן הילדים. בעיקר דווח על הסתגלות וגמישות (50.4%), ערך עצמי חיובי ותחושת מסוגלות (50.3%), התמדה ונחישות (45.9%) ואופטימיות (45.9%) **(תרשים 26)**.

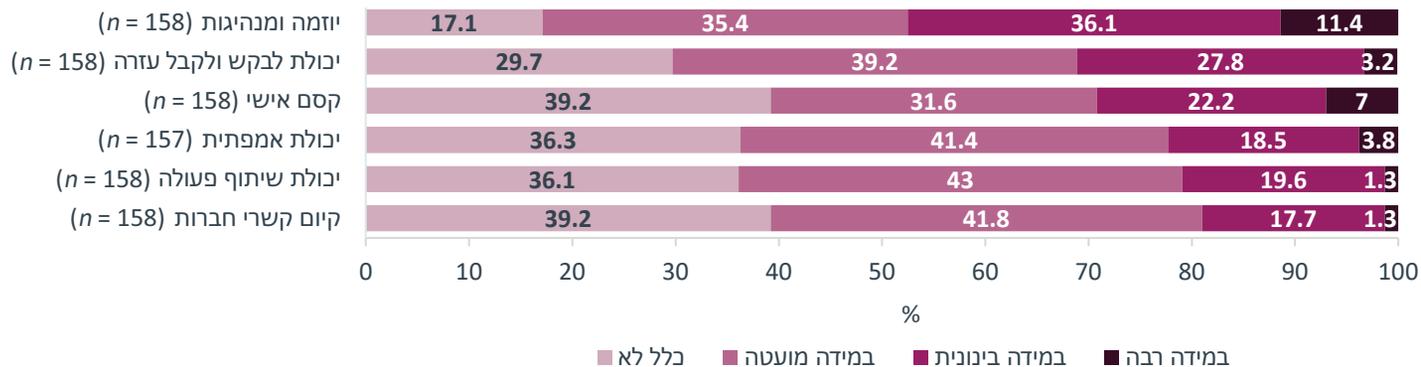
תרשים 26: כוחות אישיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (באחוזים)

כוחות בין-אישיים

אותרו כוחות בין-אישיים (במידה רבה ובינונית) בשיעור גבוה בקרב הילדים. בעיקר דווח על יוזמה ומנהיגות (47.5%) ועל יכולת לבקש ולקבל עזרה (31.0%) **(תרשים 27)**.

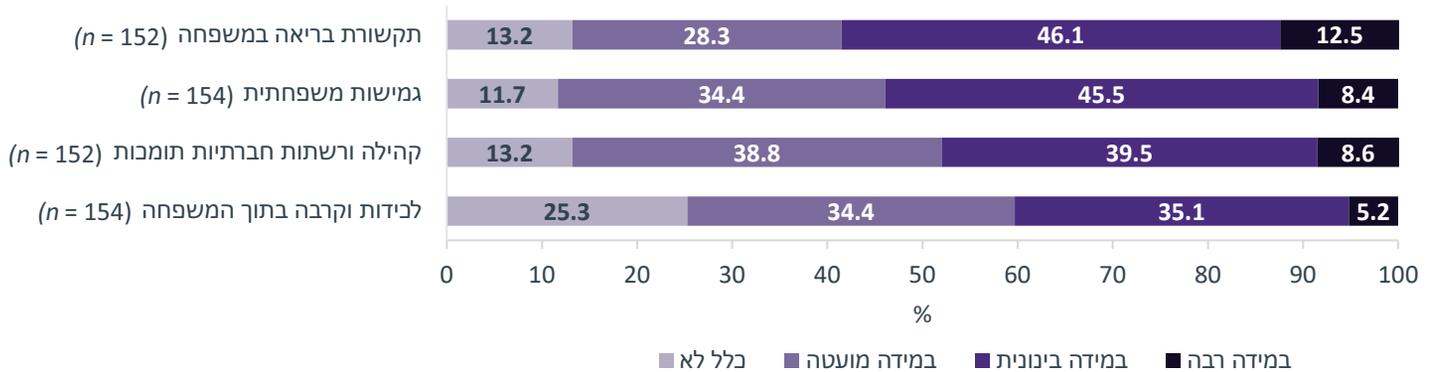
תרשים 27: כוחות בין-אישיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (באחוזים)

כוחות משפחתיים וסביבתיים

אותרו כוחות משפחתיים וסביבתיים (במידה רבה ובינונית) בקרב הילדים. בעיקר דווח על תקשורת בריאה במשפחה (58.6%) ועל גמישות משפחתית (53.9%) (תרשים 28).

תרשים 28: כוחות משפחתיים וסביבתיים של הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים (באחוזים)

4.3 השוואה בין מרכזי החירום האקסטרניים ובין המועדוניות והמרכזים החכ"מים

במסגרת ניתוח הנתונים נערכה השוואה של מיקום הילדים על רצף הסיכון ושל צרכיהם בתחומי החיים השונים בין ילדים המקבלים מענים במרכזי החירום לילדים המקבלים מענים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים.

רצף הסיכון. ילדים המקבלים מענים במרכזי החירום ממוקמים גבוה יותר על רצף הסיכון מילדים המקבלים מענים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ($t(311) = 3.148, p < .05, M = 3.06, SD = 0.870$). ($M = 2.74, SD = 0.938$).

צרכים בתחומי חיים שונים. לילדים המקבלים מענים במרכזי החירום יש יותר צרכים בתחום החיים 'השתייכות למשפחה' (98.0% לעומת 69.8%, בהתאמה) ובתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' (55.3% לעומת 42.8%, בהתאמה) מילדים המקבלים מענים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים.

לילדים המקבלים מענים במועדוניות ובמרכזים חכ"מים יש יותר צרכים בתחום החיים 'טיפול פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' מילדים המקבלים מענים במרכזי החירום (63.5% לעומת 33.6%, בהתאמה). לא נמצאו הבדלים בין ילדים המקבלים מענים במרכזי החירום לילדים המקבלים מענים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים בתחום החיים 'ההתפתחות ורכישת מיומנויות למידה'. זאת על אף שחלק ניכר מן המענים במועדוניות ומרכזים חכ"מים מכוונים לשיפור מצבם של הילדים בתחום זה.

4.4 התקבלות הכלים בקרב העובדים והתאמתם לשימוש שוטף

בתום ניתוח ראשוני של הנתונים שנאספו באמצעות הכלים, נערכה בכל אחד מן השירותים קבוצת מיקוד עם המשיבים לשם קבלת משוב על הכלים, על השאלות שבהם, על חוויית השימוש בהם ועל מידת התאמתם לשימוש שוטף (לפרוטוקול ראו נספח ב).

באשר ל**גישת המדדים המשותפים** והתקבלותה בשירותים השונים, עולה כי יש ערך בהתבוננות על הילדים המטופלים בשירות במבט רחב, ולא רק בפריזמה של תחומי החיים שבהם ממוקד השירות. המשתתפים בקבוצות המיקוד הצביעו על היכולת להבין טוב יותר את מצבו של הילד בתחומי החיים שבהם ממוקד המענה בשירות ועל היכולת לזהות מצבים שבהם נדרש תיווך לשירותים אחרים כיתרונות הנובעים מהטמעת הגישה.

באשר ל**הטמעת המדידה השוטפת**, המשתתפים ציינו כי כבר כעת יש תהליכים ומערכות שונים בשירותים שונים לתייעוד ומדידה. ככלל המשתתפים סבורים שמדידה שוטפת חשובה לשם שיפור השירות לילדים ובני משפחותיהם. קבלת פלט מן המערכת בתום מילוי הכלים תוכל לשרת את העובדים ולתרום לערך המוסף שלו עבורם. בצד זאת העלו המשתתפים חשש מפני יצירת עומס על העובדים – אם בשל אורך הכלים ואם בשל תדירות המילוי המצופה (פעמיים בשנה עבור כל ילד). התייחסות נוספת הייתה להיעדר מעורבותו של דרג השטח (מנהלות השירותים) בפיתוח הכלים, מצב אשר עלול להפחית את מידת התאמתם לעבודת השירותים.

5. מגבלות המחקר

1. מטרתו העיקרית של המחקר הייתה לבחון את מידת התאמת הכלים שפותחו על פי גישת המדדים המשותפים לשימוש שוטף במרכזי החירום, במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. בהתאם לכך, מסגרת הדגימה הייתה עובדי השירותים שבחרו בעצמם על אילו ילדים למלא את הכלים. על כן בכל הקשור לממצאים על כלל הילדים המקבלים מענים בשירותים אלו, המדגם אינו מדגם מייצג.
2. בשלב התכנון תוכנן מדגם רחב שיכלול את כל העובדים בכל מרכזי החירום, במועדוניות ובמרכזים החכ"מים, וכל עובד היה אמור לדווח על שלושה ילדים שבטיפולו. מדגם זה נועד להבטיח קבלת טווח רחב ככל האפשר של נקודות מבט ולהתקרב ככל האפשר לייצוגיות. עם זאת בפועל, ולבקשת משרד הרווחה, צומצם היקף המדגם במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. על כן היכולת של ממצאי המחקר לייצג את כלל האוכלוסייה המטופלת בשירותים אלו, ובפרט במועדוניות, מוגבלת. המדגם המצומצם אף הגביל את היכולת לבחון הבדלים בין קבוצות ולבצע ניתוחים מתקדמים.
3. במסגרת פיילוט המדידה, ונוכח דרישת המשרד, נערכה מדידה אחת בלבד, ולא נערכה מדידה נוספת שמטרתה להעריך את השינוי – תוצאות ההתערבות. על כן אי אפשר היה לבדוק את מידת רגישות הכלים ואת התאמתם למדידת תוצאות. לפיכך הממצאים המוצגים בדוח זה מתארים תמונת מצב נקודתית של הילדים במסגרות שנבחנו נכון למועד המדידה, ולא את מידת השגת תוצאות ההתערבות.
4. שלא כמקובל בהליכים מסוג זה, ולדרישת המשרד, עיקר העבודה על התאמת הכלים נעשה עם דרגי המטה, אך לא הובאה בחשבון נקודת המבט של המנהלים והעובדים בשטח. במהלכים כאלו יש חשיבות לקיום תהליך פיתוח שתפני המשקף גם את נקודת מבטם של העובדים, וזאת כדי ליצור מערכת מותאמת יותר לצורכי השטח, לתרום לשיפור עמדות העובדים כלפיה ולשיתוף הפעולה שלהם, וכן לתרום לשילוב רכיבים שעשויים לשרת אותם או את מקבלי השירות (ארזי ונמר פורסטנברג, 2020; ארזי ורזניקובסקי-קוראס, 2025; שר וארזי, 2017). כך, היעדרו של מהלך פיתוח שתפני הגביל את היכולת להתאים את הכלים התאמה מיטבית לצורכי השטח ולתרום להכשרת הלבבות בקרב משתתפי המחקר.
5. ברמה הארגונית, מועדוניות ומרכזים חכ"מים אינם כפופים במישורין לאגף בכיר משפחות, ילדים ונוער בקהילה במטה משרד הרווחה, שעומו נערך המהלך, אלא לרשויות המקומיות שבהן הם פועלים. לכן למנהלת התחום במשרד הרווחה לא היה קשר ישיר עם המנהלים והעובדים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים, וכל התקשורת עימם נעשתה בתיווכם של כמה גורמים שלא היו שותפים למהלך. ייתכן כי פער זה הוביל לקושי בשיתוף פעולה של עובדים ולשיעורי השבה נמוכים (ארזי ונמר פורסטנברג, 2020).
6. פיילוט המדידה מוחשב במערכת הנמל"ה של מכון ברוקדייל ולא במערכות משרד הרווחה וכחלק בלתי נפרד מהן. השימוש בנמל"ה לא אפשר רבות מן התועלות הטמונות בשימוש במערכת ארגונית, כדוגמת התראות למילוי, חיווי שוטף או גישה של המפקחים למערכות המילוי (שר וארזי, 2017). על כן בחינת התאמת הכלים לשימוש שוטף מסתמכת ברובה על משוב העובדים בקבוצות המיקוד ועל ניתוח הנתונים, ללא שהייתה בידיהם האפשרות להתייחס להיבטים נוספים שמערכת מחשוב ארגונית תוכל לספק בעתיד.
7. בשני השירותים הכלים הופצו ומולאו בתקופת מלחמת חרבות ברזל, שבמהלכה היו תושבים מאזורים רבים בארץ מפונים מבתיהם, והעובדים ומקבלי השירות היו נתונים בעומס פיזי ורגשי. אפשר שאלו היוו חסם למילוי הכלים על ידי העובדים.

6. סיכום ודיון

המהלך המתואר בדוח זה הוא פיילוט למהלך רחב של פיתוח גישה של מדדים משותפים במשרד הרווחה שנועד לבנות תשתית להערכת מצב ולמידת תוצאות שוטפת של התערבויות עם ילדים בסיכון המטופלים במסגרות ובשירותים של המשרד. הכלים שפותחו ונבחנו בפיילוט מבוססים על כלי התמ"י ובזיקה לשבעה תחומי חיים. במסגרת הפיילוט נערכו מדידות בשני שירותים של המשרד המיועדים לילדים ברמות סיכון שונות בקהילה: מרכזי חירום אקסטרניים ומועדוניות ומרכזים חכ"מים.

6.1 ממצאים מן המדידה במרכזי החירום האקסטרניים

6.1.1 מאפיינים

מאפיינים פיזיים ונפשיים של הילדים: בנוגע ל-31.5% מן הילדים דווח על לקות או מוגבלות מאובחנת כלשהי – שיעור גבוה ביחס לשיעורם באוכלוסייה הכללית שעמד בשנת 2020 על 10.9% (ברלב ואח', 2021). בנוגע לכ-23% מן הילדים דווח כי הם לומדים במסגרות לחינוך מיוחד או בכיתת חינוך מיוחד במסגרת חינוך רגילה, בעוד שיעור הלומדים בחינוך המיוחד באוכלוסייה הכללית עמד בשנת 2022 על כ-12% מכלל התלמידים במערכת החינוך (וייסבלאי, 2022). ייצוג יתר זה עשוי לנבוע מכך שמוגבלויות וקשיים שבעקבותיהם ילדים מופנים ללמוד בחינוך המיוחד הם גורמים מגבירי סיכון בפני עצמם, ועל כן עולה הסיכוי להפנות ילדים אלו לשירותי רווחה שונים, ובפרט לכאלה המיועדים למי שממוקמים גבוה יותר על רצף הסיכון. הסבר נוסף לייצוג היתר היא העובדה שמדגם הפיילוט אינו מדגם מייצג; אפשר שהעובדים בחרו למלא את הכלי דווקא על ילדים שלהם קשיים מורכבים יותר והם מצויים בסיכון גבוה יותר מאחרים כדי לשקף את הקשיים שעמם הם מתמודדים בעבודתם.

מאפייני המשפחה: נמצאה שכיחות גבוהה של מאפיינים שנמצאו כמגבירי סיכון (ארזי ואח', 2017): מרבית הורי הילדים פרודים (62.5%) או גרושים (11.2%), ול-37% מן המשפחות המטופלות במרכזים יש ארבעה ילדים ויותר. ל-25.9% מן הילדים יש הורה עם מוגבלות, ואף נמצא קשר בין מוגבלות של ההורים ובין הזנחה של הילד או פגיעה בו בעבר במסגרת המשפחה. לעומת זאת שיעורי התעסוקה שדווחו עבור הורי הילדים במרכזים הם גבוהים יחסית ואינם בהכרח אופייניים לאוכלוסיות המקבלות מענה בשירותי הרווחה: 73.9% מן האימהות ו-82.1% מן האבות מועסקים, ורק בקרב 6.2% מן המשפחות שני ההורים אינם מועסקים.

אירועי חיים משמעותיים בחיי הילדים ומשפחותיהם: 59.0% מן הילדים חוו פגיעות או הזנחה בעבר במשפחה, 13.2% חוו סכסוכי גירושין וקונפליקטים בעצימות גבוהה, ו-6.6% חוו מוות של בן משפחה מדרגה ראשונה או אדם קרוב אחר. ל-9.9% מן הילדים יש היסטוריה של פגיעה עצמית או אובדנות, וזו יכולה להיות ביטוי לקשיים עקב פגיעות בעבר או לקשיים אחרים.

6.1.2 צרכים

תחומי החיים שבהם הילדים במרכזי החירום נתונים במצבי הסיכון הרבים ביותר הם 'השתייכות למשפחה' (98% מן הילדים) ו'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (96.1% מן הילדים). מרכזיותו של תחום ההשתייכות למשפחה קשורה ככל הנראה לכך שמרכזי החירום מטפלים בעיקר במשפחות המצויות בסכסוכי גירושין בעצימות גבוהה. באשר לתחום 'התפתחות ורכישת מיומנויות

הלמידה, הספרות המקצועית מראה כי תחום זה הוא התחום העיקרי אשר נפגע בקרב ילדים החווים משברים משפחתיים כדוגמת גירושין, שכן אלו פוגעים הן ביכולות הריכוז של הילד וביכולותיו להתפנות למשימות לימוד הן בפן ההתנהגותי-תפקודי (Brand et al., 2019; Garriga & Pennoni, 2022; Kim, 2011). כמו כן לפגיעה בתחום זה סמנים ברורים, מובחנים ופשוטים לאיתור. עוד יצוין כי סמנים אלו קשורים להפרעות קשב וריכוז ולקויות למידה וכן לחלק מן המצבים של ילדים הלומדים במסגרות לחינוך מיוחד, שתי אוכלוסיות שלהן ייצוג יתר במדגם הפיילוט.

בחינת מיקום הילדים המקבלים מענים במרכזים על רצף הסיכון העלתה כי אף לא אחד מן הילדים שעל אודותיהם מולא הכלי מצויים בסיכון נמוך, ו-40.8% ממוקמים בקצה רצף הסיכון. שיעור גבוה זה עולה בקנה אחד עם הגדרת השירות ככזה המייצג מענה הניתן לילדים המצויים בסיכון גבוה.

עוד עולה מן הממצאים כי בקרב בני 13-17 דווחו יותר צרכים בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות'. ממצא זה שונה מן המצופה, שכן זהו תחום שלרוב יש בו יותר צרכים בקרב בני 0-12 אשר תלויים יותר בהוריהם לצורך הטיפול האישי. ממצא מפתיע נוסף הוא כי דווחו יותר צרכים בתחום החיים 'הגנה מפני אחרים' בקרב בני מבקרב בנות.

עוד נמצא כי בתחום החיים 'השתייכות והשתלבות חברתית' דווחו יותר מצבי סיכון בקרב דתיים וחרדים מבקרב חילונים. ייתכן כי הדבר קשור באיתור נמוך יותר של קבוצת אוכלוסייה זו, אשר מוביל גם לתת-ייצוג של דתיים וחרדים בשירות. כך, ילדים מקבוצות אוכלוסייה אלו מגיעים לשירות רק כאשר רמת הצרכים שלהם גבוהה וניכרת לעין.

6.1.3 מענים הניתנים במרכזים האקסטרניים

המשיבים נשאלו הן על מענים לילדים הן על מענים לבני המשפחה. 92.8% מן האימהות ו-76.3% מן האבות לילדים המטופלים במרכזים מקבלים בהם מענה. נוסף על כך גם המענים העיקריים שניתנים לילדים הם בחלקם טיפולים המערבים את המשפחה: טיפול דיאדי והתערבות טיפולית משפחתית. כל אלו עולים בקנה אחד עם ייעודו המרכזי של השירות – מתן מענה לצרכים בתחום ההשתייכות למשפחה, ומכאן עולה החשיבות של התייחסות רחבה למשפחה בכלי: מאפיינים, צרכים, הגדרת תוצאות ביניים ואסטרטגיות התערבות.

6.2 ממצאים מן המדידה במועדוניות ובמרכזים החכ"מים

6.2.1 מאפיינים

מאפיינים אישיים של הילדים. 68.6% מן הילדים שעל אודותיהם מולא הכלי הם יהודים ו-28.3% ערבים – מוסלמים, נוצרים או בדואים. זהו אחוז גבוה ביחס לשיעורם באוכלוסייה הכללית אשר עמד בשנת 2021 על כ-21.1% (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה [למ"ס], 2021). אפשר כי הדבר נובע מכך שהתוכנית הלאומית מעניקה מימון גבוה יותר למענה זה ביישובים הערביים. קבוצה נוספת שייצוגה במחקר גבוה משיעורה באוכלוסייה היא דתיים וחרדים, שהם 50.5% מן הילדים שעל אודותיהם מולא הכלי. אלו הן שתי קבוצות באוכלוסייה אשר פעמים רבות יש תת-איתור בקרבן והיענות נמוכה לקבלת שירותי רווחה. ייתכן כי ייצוג היתר במחקר מעיד על תפיסת הציבור את המועדוניות כשירות בעל אופי לימודי-חינוכי, תפיסה המאפשרת לאוכלוסיות רבות

יותר לפקוד אותן מבלי לחוש מתויגות כאוכלוסיות רווחה. כמו כן מכיוון שהפיילוט לא בדק את כל המועדוניות בישראל, אפשר שייצוג יתר זה נובע מהיענות גבוהה יותר למילוי הכלי במועדוניות הנותנות מענה לקבוצות אלו. כמו כן בעוד בהגדרתן המועדוניות מספקות מענה לילדים מגיל 3, הנתונים שהתקבלו היו עבור ילדים מגיל 6. אפשר שהדבר נובע מחוסר ההתאמה של חלק מן השאלות בכלי לגיל הרך, אשר הוביל את העובדים לבחור במילוי הכלי עבור ילדים בוגרים יותר.

מאפיינים פיזיים ונכשיים של הילדים. בנוגע ל-33.3% מן הילדים דווח על לקות או מוגבלות מאובחנת כלשהי – שיעור גבוה ביחס לשיעורם באוכלוסייה הכללית שעמד בשנת 2020 על 10.9% (ברלב ואח', 2021). מכיוון שמוגבלות היא גורם מגביר סיכון, זהו ייצוג יתר התואם את המצופה משירות המיועד לילדים בסיכון.

מאפייני המשפחה. אותרו גורמים מגבירי סיכון: ל-31.4% מן הילדים יש הורה עם מוגבלות, ובקרב 30.2% מן המשפחות שני ההורים אינם מועסקים. 86.7% מן המשפחות סובלות ממצוקה כלכלית, ואצל מרביתן מדובר במצוקה מתמשכת (92%). גם בקבוצת המיקוד עלה כי קשיים כלכליים נפוצים בקרב משפחות הילדים, וכי יש להדגיש זאת בכלי לעובדים באמצעות הוספת שאלות על אופי והיקף המצוקה.

6.2.2 צרכים

תחומי החיים שבהם הילדים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים נתונים במצבי הסיכון הרבים ביותר הם 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' (96.2% מן הילדים), 'השתייכות למשפחה' (69.8% מן הילדים), ו'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' (63.5% מן הילדים). מרכזיותו של התחום 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' עולה בקנה אחד עם האוריינטציה הלימודית של השירות שאליו מופנים ילדים עם צרכים בתחום זה. כמו כן שיעור גבוה של צרכים בתחום החיים 'קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות' עולה בקנה אחד עם הקשיים הכלכליים שחוות משפחות הילדים, שכן קשיים בתחום זה נובעים פעמים רבות מהיעדר תנאים מתאימים בשל מחסור חומרי ועוני (ארזי, 2004).

6.3 השוואה בין ממצאי המדידות: מרכזי חירום אקסטרניים לעומת מועדוניות ומרכזים חכ"מים

נמצא כי ילדים המקבלים מענים במרכזי החירום האקסטרניים ממוקמים גבוה יותר על רצף הסיכון מילדים המקבלים מענים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים. ממצא זה מעיד על כך שהכלים שהותאמו לכל אחד מן השירותים מאפשרים לאתר את ההבדלים ברמות הסיכון בין ילדים בשירותים השונים, וכאשר ייעשה בהם שימוש שוטף אפשר יהיה לבחון אם הם גם רגישים מספיק כדי להעיד על שינוי במצב הילדים ולעמוד על מידת השגת התוצאות עבורם. זאת ועוד, הטמעה מלאה ושוטפת של הכלים בשירותים שנבחרו למהלך, ולאחר בדיקת רגישותם לשינויים שבעקבות ההתערבות, תאפשר את השגת מטרות גישת המדדים המשותפים, ובכללן השוואת מועילותם גם לעומת מסגרות ושירותים נוספים המיועדים לילדים בסיכון.

בצד זאת עלה הצורך לדייק את התאמת הכלים לסוג השירות, בהתחשב במאפייני אוכלוסיית היעד ובמוקדי ההתערבות עימה, כמתואר בהמשך.

6.4 התקבלות הכלים בקרב העובדים והתאמתם לשימוש שוטף

ככלל נמצא כי מדידה שוטפת, ובפרט כזו הנשענת על גישת המדדים המשותפים, מסייעת בהערכת מצבם של ילדים בסיכון ובטיפול בהם. בתוך כך דווח כי איסוף המידע על אודות המאפיינים, הכוחות והצרכים של הילדים בשבעה תחומי חיים מסייע בתכנון ההתערבות עימם ובשיפור מצבם. ניתוח הממצאים אף מעיד על כך שהכלים שפותחו מייצגים נאמנה את התפלגות הילדים על רצף הסיכון בשני השירותים שבהם בוצעו מדידות.

מהתרשמות צוות המחקר עולה כי בקרב חלק מן העובדים ניכרים חוסר מודעות לחשיבות תהליכי המדידה השוטפת וחוסר היכרות עם עקרונות החשיבה התוצאתית. ההכשרות שניתנו לעובדים במסגרת הפיילוט סייעו בצמצום פערי הידע והמודעות, אולם לא כל העובדים השתתפו בהן.

באשר לתוכן, ניתוח הכלים שמולאו מעלה כי אין שאלות שבאופן גורף לא ניתן עליהן מענה או שסומנו 'בבדיקה'. ממצא זה מצביע על כך שאין בכלים שאלות מיותרות או כאלו שהניסוח שלהן אינו נהיר לעובדים. בצד זאת נדרשת התאמה נוספת של היקף ההתייחסות לנושאים מסוימים או לתחומי חיים ספציפיים, בדגש על יצירת פרק נוסף בכלים שיעסוק בהרחבה בהורי הילדים ובמשפחה כמערכת. ניתוח הכלים אף מדגיש את הצורך בביצוע התאמות על פי גיל ותרבות בחלק מן השאלות. עוד הוצע להוסיף אפשרות להזנת מלל חופשי בצד השאלות הסגורות.

7. המלצות

ההמלצות המובאות להלן מבוססות על ניתוח הממצאים ממדידות הפיילוט, על המשוב שהתקבל מן העובדים בנוגע לכלים ולחויית השימוש בהם ועל הניסיון המצטבר של צוות המחקר במהלכים דומים:

7.1 המלצות הנוגעות להטמעת גישת המדדים המשותפים ולמדידה שוטפת

1. מומלץ להטמיע את גישת המדדים המשותפים בהתבסס על הכלים שפותחו ואשר ביטאו את ההבחנה בין רמות הסיכון השונות שלהן מיועדים השירותים, זאת בכפוף לביצוע שינויים, כפי שמוצע להלן עבור כל כלי (סעיפים 10.2 ו-10.3). בצד זאת יצוין כי במסגרת הפיילוט לא בוצעה מדידה שנייה לשם הערכת תוצאות ההתערבות והשינוי במצבם של הילדים מקבלי השירות. לאחר ההטמעה מומלץ לבחון את הצורך בעריכת התאמות נוספות לכלים על פי ממצאים שיעלו בעת השימוש השוטף בהם.
2. אף שבהצעת המחקר תוכנן כי המהלך ילווה על ידי ועדת היגוי רב-מדרגית של כל אחד מן השירותים, המהלך נעשה רק מול בכירים במטה אשר עבדו יחד עם צוות המחקר על התאמת הכלים. מן המשוב של עובדי השטח על הכלים עלה כי מהלך עבודה כזה אינו מספק, שכן הכלים אינם מותאמים דיים לצורכי היום-יום שלהם. מן הספרות ידוע כי כלי שאינם מותאמים לצורכי השטח עלול להוביל לשיעורי מילוי נמוכים או למילוי לא איכותי (ארזי ונמר פורסטנברג, 2020; ארזי ורזניקובסקי-קוראס, 2025; שר וארזי, 2017). על כן מומלץ לבחון שנית את הכלים המתוקנים יחד עם משתמשי הקצה, עובדים ומנהלים במרכזי החירום האקסטרניים, במועדוניות ובמרכזים החכ"מים, כדי להבטיח התאמה מרבית ולבצע את ההתאמות הדרושות. בחינה זו יכולה להתבצע במסגרת התקשורת השוטפת בארגון (משוב באמצעות דואר אלקטרוני, פגישות עבודה וכדומה) ואינה מחייבת כינוס ועדת היגוי, כפי שתוכנן במסגרת המהלך הנוכחי.
3. כדי להבטיח שימוש שוטף בכלים שפותחו, יש למחשב אותם במערכות המידע הפנימיות של משרד הרווחה, כחלק מתיק הלקוח של כל מקבל שירות. מומלץ שהמידע על אודות הילדים המטופלים במועדוניות ובמרכזים החכ"מים ירוכז במערכת התמ"י, שבה כבר נאסף מידע על ילדים המקבלים מענים בשירותים אלו, במימון התוכנית הלאומית. יש לוודא כי אין חפיפה בין המידע הנאסף בכלים אלו ובין המידע הנאסף במערכות איסוף מידע אחרות, וככל האפשר יש לשאוב מידע המצוי בהן כדי למנוע כפילות. יש גם להבטיח כי במערכות אלו יתקיים היזון חוזר לעובדים ולבעלי תפקידים נוספים באמצעות איפיון דוחות עיתיים ושאלות על פי הצורך, כדי שיעשה שימוש במידע שנאסף לצורך קבלת החלטות ברמות השונות וכתנאי לשיתוף הפעולה של העובדים בשטח.
4. חשוב לבסס את מהלכי ההערכה ואת השימוש בכלים כחלק בלתי נפרד מתהליך ההתערבות ומעבודתם של עובדי השטח בשני השירותים ולפקח על היקף המילוי ואיכותו.
5. מומלץ להשלים את הערכת תוצאות ההתערבות באמצעות דיווח עצמי ישירות ממקבלי השירות (ילדים והורים) כמידע בעל ערך רב כשהוא לעצמו, לצורך השוואת נקודת מבטם עם זו העולה מדיווח אנשי המקצוע וכביטוי לערך השותפות עם מקבלי שירות בכלל ועם ילדים בפרט.

- יש ללוות את המהלך בהטמעה סדורה של החשיבה התוצאתית, ובכלל זאת לשים דגש בהתערבויות מתוכננות ומנומקות ובהערכתן השוטפת.
- ניתוח הנתונים ומשוב העובדים הניב תובנות והצעות חשובות שיש לבחון את הטמעתן גם בכלי התמ"י שעל בסיסו פותחו הכלים.

7.2 המלצות לשינויים בכלי שפותח עבור מרכזי החירום האקסטרניים

- הכלי שפותח עבור מרכזי החירום האקסטרניים התבסס על שאלון התמ"י אשר מיועד לילדים ובני נוער. משום כך צוינו בכלי זה התנהגויות סיכון שאינן מותאמות לילדים בגיל הרך (0-6), כדוגמת שימוש בסמים ובאלכוהול, הריונות או השתייכות למעגל הזנות. על כן מומלץ לבצע התאמה נוספת בכלי עבור ילדים בגיל הרך, בדומה לשאלון לגיל הרך במערכת התמ"י, כך שיכללו התנהגויות סיכון וכוחות מותאמים לגיל הרך, כדוגמת בריחה לכביש, משחק מיני או שיח שאינו תואם גיל. כמו כן יש לעדכן את רשימת הכוחות, כך שתהיה מותאמת לגילים צעירים יותר.
- התאמה נוספת מומלצת בכלי היא צמצום היקף השאלות בנושאים שאינם מצויים בליבת העשייה של המרכזים, כדוגמת תחום החיים 'התפתחות ורכישת מיומנויות למידה' או מצב הסיכון 'הזנחה'. בצד זאת חשוב לשמור על מבנה הכלי, כך שיכלול שאלות בנוגע לכל שבעת תחומי החיים ולכל הצרכים שבהם.
- בכלי יש שאלות על צורכי ההורים, על קשייהם ועל קשיי המשפחה בפרק הצרכים, בחלק המתייחס למשפחה. מומלץ להפריד שאלות אלו מן השאלות על מצבי הסיכון שבהם נתונים הילדים ולמקמן לפני תחילת הפרק. כמו כן מומלץ לכלול בפרק זה שאלות נוספות שאינן מצויות בכלי שפותח בפיילוט, דוגמת שאלות העוסקות במשפחה כמערכת. המלצה זו עולה בקנה אחד עם תאוריית השינוי, כפי שעלתה ממשווב העובדים, ולכיה מענה על צורכי המשפחה וההורים הוא בבחינת אבן דרך (תוצאת ביניים) להשגת התוצאות עבור הילד וכי ההתמקדות בהם ומתן מענים מתאימים במרכזים, באמצעות עבודה עם הורים, היא ביטוי להכרה בכך שזהו תנאי להשגת שינוי בהתייחסות ההורים אל הילד ובשיפור מצבו.
- כאשר נבחנים קשיי ההורים לאורך השאלות בכלי, יש לבחון את האפשרות לציין מענה נפרד עבור כל הורה. זאת מכיוון שאל מרכזי החירום מגיעים ילדים רבים שהוריהם גרושים, פרודים או מצויים בקונפליקט בעצימות גבוהה. ייתכנו הבדלים ניכרים בסוג ובעוצמת הצרכים בין ההורים, כדוגמת קשיים כלכליים, פיזיים וחומריים, ועל כן יש לאפשר תיעוד המבחין ביניהם. ההתייחסות הנפרדת לכל הורה רלוונטית גם לנושא של מידת שיתוף הפעולה שלו עם תוכנית ההתערבות של הילד.
- בחלק זה בכלי אף מומלץ להוסיף שאלות אשר יתמקדו בקונפליקט הורי בעצימות גבוהה ובהשפעותיו על הילד ומשפחתו. זאת מכיוון שאל מרכזי החירום מגיעים ילדים רבים שהוריהם מצויים בהליך גירושין המתאפיין בקונפליקט בעצימות גבוהה.

7.3 המלצות לשינויים בכלי שפותח עבור המועדוניות והמרכזים החכ"מים

- במועדוניות ובמרכזים החכ"מים מטופלים ילדים רבים שהוריהם מצויים בקשיים כלכליים. על כן מומלץ להוסיף לכלי שאלות שיאפשרו הרחבה על המצב הכלכלי ועל הצרכים החומריים של הילדים ומשפחותיהם, על בסיס רשימת הנזקקויות. זאת כדי לאפשר תיווך והפנייה לשירותים אחרים שבהם ניתן מענה לצרכים אלו.

2. בקטגוריה 'ארץ מוצא של ההורים', מומלץ להוסיף אפשרות למענה 'שטחי הרשות הפלסטינית', אשר רלוונטי לכמה מן המועדוניות הנותנות מענה לאוכלוסייה הערבית.
3. יש ערים שבהן יש מגוון רחב של קבוצות באוכלוסייה ושל תרבויות. מומלץ להוסיף לכלי שאלה הנוגעת לצורך בהתאמה תרבותית ושפתית של המועדוניות והמרכזים החכ"מים לילדים המטופלים בהם ולמשפחותיהם.
4. בדומה להמלצה בנוגע לכלי למרכזי חירום, נדרשת התאמה גילית של חלק מן השאלות לטובת ילדים בגיל הרך. את ההתאמה יש לבחון גם על רקע המגוון התרבותי של מקבלי השירות, בפרט בכל הנוגע לחשיפה להתנהגויות סיכון, שעשויה להשתנות בין ילדים מרקעים שונים.
5. כשליש מן הילדים ומשפחותיהם מקבלים מענים מקבילים שאינם מצוינים בכלי. מומלץ לערוך מיפוי של המענים המקבילים הנוספים ולעדכן את הרשימה המובאת בו.
6. בקטגוריה בכלי העוסקת באירועים משמעותיים בעבר בחיי הילד או משפחתו, בשאלות הנוגעות לפגיעה פיזית, מינית או רגשית בילד בעברו, מומלץ לשנות את אפשרות התשובה "בבדיקה" לאפשרות "יש חשד/בבדיקה". זאת מכיוון שבקבוצת המיקוד עלה כי לעיתים יש חוסר ודאות גם בנוגע לפגיעות בעבר, ונכון לתת לכך מקום בכלי. כמו כן מומלץ להוסיף "קונפליקטים הוריים בעצימות גבוהה בעבר" כאחת האפשרויות לאירועי חיים משמעותיים.
7. בדומה להמלצה בנוגע לכלי למרכזי החירום, גם בכלי למועדוניות ולמרכזים החכ"מים מומלץ לייחד חלק בכלי להערכת מצבם של ההורים ושל המשפחה כמערכת.

עוד פרסומים של המכון בנושא

סרבר, מ', ארזי, ט', טפר, י' ואקרמן מ' (2024). מדריך תכנון מכוון תוצאות למערך שירותים מיטבי לילדים ולנוער בסיכון ברשויות המקומיות.

ארזי, ט' ונמר פורסטנברג, ר' (2020). המדריך האינטגרטיבי לחשיבה תוצאתית. מ-162-20.

אלמוג, י' וחביב, ג' (2013). מדידה משותפת של תוצאות בתחום החברתי: סקירת הספרות, המשגה ופיתוח קונספטואלי. דמ-646-13.

את הפרסומים אפשר להוריד ללא תשלום מאתר המכון: brookdale.jdc.org.il

מקורות

- איגוד ערים אשכול רשויות בית הכרם הגלילי (2024). מרכז פומבי להפעלת מרכז חכ"מ – חיזוק כוחות משפחתיים. <https://bkerem.org.il/wp-content/uploads/2024/07/%D7%9E%D7%9B%D7%A8%D7%96-12.2024-%D7%9E%D7%A8%D7%9B%D7%96-%D7%97%D7%9B%D7%9D-%D7%9C%D7%A4%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9D.pdf>
- אלמוג, י' וחביב, ג' (2013). מדידה משותפת של תוצאות בתחום החברתי: סקירת הספרות, המשגה ופיתוח קונספטואלי. דמ-646-13. [/https://brookdale.jdc.org.il/publication/shared-measurement-outcomes-social-sector](https://brookdale.jdc.org.il/publication/shared-measurement-outcomes-social-sector)
- אלמוג, י' (2020). המלצות מדיניות: מדידה והערכה בשירותים חברתיים במיקור חוץ. משרד ראש הממשלה, אגף ממשל וחברה. https://www.gov.il/BlobFolder/reports/reportoutsourcing251020/he/Reports_report251020.pdf
- אלפסי ב', סבג, י', סרבר, מ', בכר, י' וארזי, ט' (2023). גישת הכוחות: תיאוריה ופרקטיקה. דמ-937-23. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל.
- אסולין, מ' וברוך-קוברסקי, ר' (2024). הפעלת מועדוניות לילדים בסיכון בעת חירום כמענה לפיתוח חוסן: סקירת ספרות. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל. https://brookdale-web.s3.amazonaws.com/uploads/files/Literature_Review%20.pdf
- ארזי, ט' (2004). "תפיסת המזנחות" כמנבאת את תחושת הבדידות, הערך העצמי ומצוקה נפשית בקרב ילדים שהוגדרו כמזנחים ע"י שירותי הרווחה. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור בפילוסופיה. אוניברסיטת תל-אביב.
- ארזי, ט', בן סימון, ב', לב-ויזל, ר' וסבו-לאל, ר' (2017). אינדקס לאומי למדידת התעללות בילדים והזנחתם בישראל: ממצאי ניתוח משני של הסקר האפידמיולוגי בקרב מתבגרים. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל, מהל"ב ואוניברסיטת חיפה.
- ארזי, ט' ונמר פורסטנברג, ר' (2020). המדריך האינטגרטיבי לחשיבה תוצאתית. מ-162-20. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל.
- ארזי, ט' ורזניקובסקי-קוראס, א' (2025). חשיבה תוצאתית בזירה החברתית: מה זה אומר? למה זה חשוב? ואיך עושים את זה בפועל? בתוך ה. שמיד ו-י. צבע (עורכים), מנהיגות וניהול בשירותי הרווחה בישראל (עמ' 663-700). הוצאת רסלינג.
- ברלב, ל', נמר-פורסטנברג, ר' וגדג, נ' (2021). ילדים עם מוגבלות בישראל: מחקר ארצי. דמ-885-21. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל. https://brookdale-web.s3.amazonaws.com/uploads/2022/02/Heb_Report_RR-885-21.pdf
- וייסבלאי, א' (2022). נתונים על תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים לפי אשכול כלכלי-חברתי. מרכז המחקר והמידע, כנסת ישראל. https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/0ce165d4-bc97-ec11-8143-00155d0824e7/2_0ce165d4-bc97-ec11-8143-00155d0824e7_11_19554.pdf
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2021). ישראל במספרים ערב ראש השנה תשפ"ב – נתונים נבחרים מהלוחות השנתיים 2021. https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/DocLib/2021/301/11_21_301b.pdf
- משרד הרווחה והביטחון החברתי (א"ת). מרכזי חירום לילדים. <https://www.gov.il/BlobFolder/dynamiccollectorresultitem/>

molsa2_246/he/%D7%A7%D7%95%D7%91%D7%A5%20%D7%9C%D7%9E%D7%A2%D7%A0%D7%94-%20%D7%9E%D7%A1%D7%92%D7%A8%D7%95%D7%AA%20%D7%97%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%9D.pdf

סרבר, מ', ארזי, ט', טפר, י' ואקרמן, מ' (2024). מדריך תכנון מכוון תוצאות למערך שירותים מיטבי לילדים ולנוער בסיכון ברשויות המקומיות. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל ו-360 התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון. https://brookdale-web.s3.amazonaws.com/uploads/files/Outcome-Based_Planning_to_Optimize_the_Service_Network.pdf

שמיד, ה' (2006). דין וחשבון הוועדה הציבורית לבדיקת מצבם של ילדים ובני נוער בסיכון ובמצוקה. מדינת ישראל. https://www.gov.il/BlobFolder/reports/molsa-research-and-evaluation-report-children-and-teenagers-in-danger-and-distress-march2006-mitve/he/Documents_MinistryReports_report-children-and-teenagers-in-danger-and-distress-march2006.pdf

שר, נ' וארזי, ט' (2017). מערכות לניהול מידע על לקוחות והתערבויות עמם בשירותי הרווחה: תובנות וקווים מנחים לפיתוח מערכות התומכות בחשיבה התוצאתית. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל. [/https://brookdale.jdc.org.il/publication/information-management-systems-social-services](https://brookdale.jdc.org.il/publication/information-management-systems-social-services)

Bayfield, B., Feek, C., Holden, L., Judge, R., Lealea, S., & Smith, K. (2004). *getting better at managing for shared outcomes: A resource for agency leaders*. State Services Commission, Wellington. <https://www.mcquinnessinstitute.org/wp-content/uploads/2021/12/Getting-Better-at-Managing-for-Shared-Outcomes.pdf>

Brand, J. E., Moore, R., Song, X., & Xie, Y. (2019). Why does parental divorce lower children's educational attainment? A causal mediation analysis. *Sociological Science*, 5, 264-292. <http://dx.doi.org/10.15195/v6.a11>

Garriga, A., & Pennoni, F. (2022). The causal effects of parental divorce and parental temporary separation on children's cognitive abilities and psychological well-being according to parental relationship quality. *Social Indicators Research*, 161(2), 963-987. <https://doi.org/10.1007/s11205-020-02428-2>

Government Accountability Office. (2005). *Results-Oriented Government: Practices that can Help Enhance and Sustain Collaboration among Federal Agencies*. GAO-06-15, US Government Accountability Office, Washington. <https://www.gao.gov/assets/gao-06-15.pdf>

Kania, J., & Kramer, M. (2011). Collective Impact. *Stanford Social Innovation Review*, 9(1), 36-41. https://ssir.org/articles/entry/collective_impact

Kim, H. S. (2011). Consequences of parental divorce for child development. *American Sociological Review*, 76(3), 487-511.

Kramer, M., Parkhurst, M., & Vaidyanathan, L. (2009). *Breakthroughs in Shared Measurement and Social Impact*. FSG Social Impact Advisors. [Breakthroughs_in_Shared_Measurement_complete.pdf](#)

Lynch-Cerullo, K., & Cooney, K. (2011). Moving from outputs to outcomes: A review of the evolution of performance measurement in the human service nonprofit sector. *Administration in Social Work* 35(4), 364-388.
<https://doi.org/10.1080/03643107.2011.599305>

Ní Ógáin, E., Svistak, M., & De Las Casas, L. (2013). *Inspiring impact: Blueprint for shared measurement: developing, designing and implementing shared approaches to impact*. New Philanthropy Capital.

Rodin, J. & MacPherson, N. (2012). Shared outcomes: How the Rockefeller foundation is approaching evaluation with developing country partners. *Advancing Evaluation Practices in Philanthropy*, 12-15. Stanford Social Innovation Review. https://ssir.org/supplement/advancing_evaluation_practices_in_philanthropy#

Sanfilippo, L. & Chambers, T. (2007). *Banking on Outcomes for the Third Sector: Useful? Possible? Feasible?*. New Economics Foundation.

Taylor, A., Newberry, J., Trumpour, M., & Wolfus, B. (2011). *Report 1: Outcomes for Ontario's children and youth sector - Literature review*. Ministry of Children and Youth Services, Ontario, Canada.

Walker, E.K., Farley, C., & Polin, M. (2012). *Using data in multi-agency collaborations: Guiding performance to ensure accountability and improve programs*. Public/Private Ventures and Child Trends.
<https://www.issuelab.org/resources/14031/14031.pdf>

נספחים

נספח א: כלי הערכת מצב (t_0): מרכזי חירום אקסטרניים ומועדוניות ומרכזים חכ"מים

מרכזי חירום אקסטרניים – כלי הערכת מצב (t_0)

לפניכם טופס למעקב/למיפוי אחר ילדים ובני נוער בסיכון. השאלון כולל ארבעה חלקים:

חלק א' ובו פרטים על המענה/מסגרת וממלא הטופס.

חלק ב' ובו פרטים דמוגרפיים על הילד ועל משפחתו, אירועי חיים משמעותיים והתערבויות קודמות ומקבילות עם הילד ומשפחתו.

חלק ג' ובו שאלות לזיהוי מצבי הסיכון אצל הילד/הנער.

חלק ד' ובו התייחסות לחוזקות של הילד ושל הוריו

חלק א' – פרטי המסגרת

פרטי המסגרת

ישוב.....

מחוז.....

שם המסגרת.....

פרטי ממלא/ת הטופס

תפקיד ממלא/ת הטופס.....

תאריך.....

חלק ב' – מאפייני הילד/הנער ומשפחתו

פרטים דמוגרפיים על הילד / נער

1. 4 ספרות אחרונות של מספר ת"ז: ____

2. שנת לידה:

3. **מגדר:** זכר / נקבה / אחר
4. האם הילד/הנער מגדיר את עצמו כלהטב"ק? כן / לא / לא ידוע
5. המסגרת החינוכית שבה נמצא הילד:
- (1) מסגרת רגילה; (2) זכאי לשירות חינוך מיוחדים ולומד בכיתה רגילה (שילוב אישי) (3) כיתת חינוך מיוחד במסגרת רגילה (4) בית ספר חינוך מיוחד (5) מסגרת המיועדת לנושרים (קידום נוער, מפתן, מח"ט) (6) אתגר/מב"ר (7) אינו במסגרת ועובד (8) אינו במסגרת ואינו עובד
6. **(אם סומן 1-6 בשאלה 6) שכבה (תפריט נפתח לבחירה):** גן / א / ב / ג / ד / ה / ו / ז / ח / ט / י / יא / יב / יג / יד
7. **מקום מגורים הילד/נער?** (תפריט נפתח לבחירה מתוך רשימת רשויות מקומיות)
8. **קבוצת אוכלוסייה:** יהודי-חילוני/יהודי-דתי/יהודי-חרדי/ערבי-מוסלמי/ערבי-נוצרי/ בדואי/דרוזי/צ'רקסי/אחר
9. האם הילד יתום? כן/לא
10. **עם מי גר הילד/הנער?** שני ההורים/ האם/ האב/ חלק מהשבוע אצל האם וחלק מהשבוע אצל האב/ הורה וכן זוג של ההורה/ אצל קרוב משפחה/ משפחה אומנת/ אומנת קרובים / מסגרת פנימייתית / נעדר קורת גג / אחר
11. האם הילד/הנער אובחן פורמלית כבעל לקות או מוגבלות כלשהי? כן/לא
12. **(אם סומן "כן" בשאלה 12)** באיזו לקות אובחן הילד / הנער? **(ניתן לסמן יותר מתשובה אחת)** הפרעה פסיכיאטרית מאובחנת (כגון דיכאון / סכיזופרניה / אנורקסיה / בולימיה) / לקות למידה (במידה בינונית עד חמורה) / הפרעת קשב וריכוז מאובחנת / כבדות ראייה או עיוורון / כבדות שמיעה או חירשות / מוגבלות פיזית / מוגבלות שכלית / משכל גבולי או אוטיזם / מחלה כרונית שמפריעה לתפקוד יומיומי כגון סכרת, אפילפסיה, סרטן / עיכוב התפתחותי / עיכוב שפתי / תסמונת גמילה מסם או מאלכוהול / הפרעת התנהגות מאובחנת / אחר
13. האם להערכתך לילד/לנער מוגבלות שאינה מאובחנת? לא/ כן, אלא פרטי: _____
14. **ארץ לידה של הילד/הנער (רשימה נפתחת לבחירה):** ישראל, ברית המועצות לשעבר, אתיופיה, הודו: בני המנשה, אירופה, צפון אמריקה, דרום אמריקה, דרום אפריקה, אוסטרליה, אחר
15. **(אם סימנו ארץ אחרת מ"ישראל")** שנת העלייה של הילד / נער: _____
- להוסיף
- פרטי המשפחה**
1. **סטטוס משפחתי של (הורי) הילד?** נשואים/פרודים/גרופים/אלמן/אלמנה/הורות יחידנית חר, פרט: ___
2. **(למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) ארץ מוצא של האב / האם:** ישראל, ברית המועצות לשעבר, אתיופיה, הודו: בני המנשה, אירופה, צפון אמריקה, דרום אמריקה, דרום אפריקה, אוסטרליה, אחר

3. (אם לא סומן "ישראל") **שנת העלייה:** -----
4. (למחשוב: אפשרות לסימון **אב או אם**) **ארץ מוצא של האב / האם:** ישראל, ברית המועצות לשעבר, אתיופיה, הודו: בני המנשה, אירופה, צפון אמריקה, דרום אמריקה, דרום אפריקה, אוסטרליה, אחר
5. (אם לא סומן "ישראל") **שנת העלייה?** -----
6. (למחשוב: אפשרות לסימון **אב או אם**) **מצב תעסוקתי של האב / האם:** עובד/לא עובד/בבדיקה
7. (למחשוב: אפשרות לסימון **אב או אם**) **מצב תעסוקתי של האב / האם:** עובדת/לא עובדת/בבדיקה
8. **מספר ילדים** (עד גיל 18) במשפחה: --
9. (למחשוב: אפשרות לסימון **אב או אם**) **השכלת האב / האם** (עד 12 שנות לימוד/12 שנות לימוד ויותר, בבדיקה)
10. (למחשוב: אפשרות לסימון **אב או אם**) **השכלת האב / האם** (עד 12 שנות לימוד/12 שנות לימוד ויותר, בבדיקה)
11. **האם גרים אנשים נוספים בבית המשפחה** (למשל: בן/בת זוג של הורה, משפחה מורחבת, חברים קרובים)? כן/לא/בבדיקה
12. האם קיימת תחלופה גבוהה של בני זוג השוהים בבית? כן / לא / בבדיקה
13. האם אחד ההורים הוא אדם עם מוגבלות כלשהי? כן / לא / בבדיקה
14. (אם סומן "כן" בשאלה 13) איזו מוגבלות? (ניתן לסמן יותר מתשובה אחת) שכלית / פיזית (כולל לקות ראייה / שמיעה) / נפשית / מחלה כרונית / אחר / בבדיקה
- אירועים משמעותיים בעבר בחיי הילד / הנער והמשפחה**
- תחת חלק זה יש להתייחס לאירועי חיים משמעותיים בחיי הילד / הנער ומשפחתו בעבר. בהמשך השאלון ניתן יהיה להתייחס למצב כיום.
15. הזנחה או פגיעה בעבר במשפחה כן / לא / בבדיקה
16. (אם סומן "כן" בשאלה 15) **איזה הזנחה או פגיעה במשפחה עבר הילד / הנער? ניתן לסמן יותר מתשובה אחת**
 הזנחה פיזית פגיעה פיזית הזנחה קוגניטיבית הזנחה רגשית פגיעה מינית פגיעה רגשית או נפשית עדות לפגיעה באחר במשפחה
17. הזנחה או פגיעה בעבר מחוץ למשפחה כן / לא / בבדיקה
18. (אם סומן "כן" בשאלה 17) **איזה הזנחה או פגיעה מחוץ למשפחה עבר הילד / הנער? ניתן לסמן יותר מתשובה אחת**
 הזנחה פיזית פגיעה פיזית הזנחה קוגניטיבית הזנחה רגשית פגיעה מינית פגיעה רגשית או נפשית עדות לפגיעה באחר במשפחה
19. היסטוריה של פגיעות עצמיות או ניסיונות אובדניים כן / לא / בבדיקה
20. מוות של בן משפחה מדרגה ראשונה או אדם משמעותי אחר כן / לא / בבדיקה
21. **חוויה טראומטית אחרת** כן, אנא פרטי':----- / לא / בבדיקה

מענים הניתנים לילד / לנער ולמשפחתו

22. אילו מענים מקבל הילד / הנער במסגרת המרכז?

□ התערבות פרטנית-רגשית □ התערבות קבוצתית □ התערבות טיפולית-משפחתית □ טיפול דיאדי □ אבחון פסיכולוגי / התפתחותי □ טיפולים משלימים (למשל: טיפול באמנות, טיפול במוסיקה) □ החזקה ותמיכה □ סנגור ומיצוי זכויות □ תיווך, ליווי וייצוג □ אחר, פרט/י: _____

23. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) האם במסגרת המענה, האב / האם מקבלת/התערבות? כן/לא

24. (אם סומן "כן" בשאלה 23) איזה התערבות האב / האם מקבלת/ה? (ניתן לסמן יותר מתשובה אחת)

25. □ טיפול פרטני □ טיפול זוגי □ טיפול משפחתי □ טיפול דיאדי □ טיפול קבוצתי □ הדרכת הורים □ החזקה ותמיכה □ מתן מידע, סנגור ומיצוי זכויות □ תיווך, ליווי וייצוג

26. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) האם במסגרת המענה, האב / האם מקבלת/התערבות? כן/לא

27. (אם סומן "כן" בשאלה 25) איזה התערבות האב / האם מקבלת/ה? (ניתן לסמן יותר מתשובה אחת)

28. □ טיפול פרטני □ טיפול זוגי □ טיפול משפחתי □ טיפול דיאדי □ טיפול קבוצתי □ הדרכת הורים □ החזקה ותמיכה □ מתן מידע, סנגור ומיצוי זכויות □ תיווך, ליווי וייצוג

מעורבות של גורמי טיפול נוספים בילד/נער ובמשפחה

1. האם יש מעורבות של המחלקה לשירותים חברתיים? כן/ לא/ בבדיקה

2. האם יש מעורבות של עו"ס לחוק הנוער בטיפול במשפחה? כן/ לא/ בבדיקה

3. האם יש מעורבות של עו"ס לסדרי דין בטיפול במשפחה? כן/ לא/ בבדיקה

4. האם ישנה מעורבות בית משפט בטיפול במשפחה או בילד? (ניתן לסמן יותר מתשובה אחת): כן, בית משפט לנוער/ כן, בית משפט לענייני משפחה / לא / בבדיקה

5. האם קיים צו בימ"ש או הוראה שיפוטית לגבי הילד או המשפחה? כן/לא/בבדיקה

6. האם התקיימו ועדות תכנון טיפול בעניינו של הילד? כן/לא/בבדיקה (אם סומן "לא" או "בבדיקה" – לדלג לשאלה 8)

7. מתי התקיימו ועדות התכנון טיפול? תאריך: _____ (אפשרות להוספת מספר רשומות)

8. האם מתוכננת/ עתידה להתקיים ועדה נוספת? כן, מועד הוועדה: _____ / לא / בבדיקה

9. כמה זמן המשפחה נמצאת בטיפול במרכז? עד שלושה חודשים/ עד חצי שנה/ עד שנה / שנה עד שנה וחצי/ שנה וחצי עד שנתיים / מעל שנתיים

מענים נוספים לילד / נער ולמשפחתו

10. האם ידוע לך על שירותים/מענים נוספים שהילד/נער מקבל? לא / כן (אם כן, תיפתח רשימת מענים לסימון)

□ מעון/משפחתון □ מסגרת אחר הצהרים □ מועדון נוער □ פנימיית יום □ העשרה □ תגבור לימודי מרכז למידה □ טיפול פרא-רפואי □ טיפול התפתחותי □ מעקב התפתחותי □ אבחון/טיפול/מעקב לילד (פסיכולוגי, פסיכיאטרי, התפתחותי, אחר) □ מעקב בלבד □ הערכה / טיפול פסיכיאטרי □ טיפול פרטני לילד □ טיפול נפשי לילד □ טיפול קבוצתי לילד □ חונך/מטפל □ מטפל קבוצתי □ אחר, אנא פרטי: _____

11. האם הורי הילד מקבלים שירותים/מענים נוספים? לא / כן (אם כן, תיפתח רשימת מענים לסימון)

□ תוכנית משותפת להורים וילדים □ טיפול פרטני להורים □ טיפול נפשי להורה □ טיפול משפחתי □ טיפול קבוצתי להורה □ טיפול פסיכיאטרי להורה □ סומכת/עזרה ביתית □ אחר, אנא פרטי: _____ □ בבדיקה

12. הגורם המטפל (נפתח לאחר סימון המענה)

□ טיפת חלב □ קופת חולים □ מרכז גיל רך □ רפואה פרטית □ תחנה לבריאות הנפש □ יועצת בית ספר □ שפ"ח □ ביקור סדיר □ גורם אחר בביה"ס □ מחלקה לשירותים חברתיים □ שיתוף רווחה □ חינוך □ קידום נוער □ עמותות □ גורם פרטי □ אחר

13. האם יש לך התייחסויות נוספות או דגשים בנוגע למאפייני הילד / הנער ומשפחתו? לא / כן. אנא פרטי: _____

חלק ג – זיהוי מצבי סיכון

לכניכם שאלות לאיסוף מידע על מצבם של ילדים ובני נוער. השאלות מאפשרות לזהות מצבים המעידים על סיכון בשבעה תחומי חיים הנכללים בהגדרת ילדים ונוער בסיכון. תחת כל תחום חיים מופיעות שאלות על קיומו של מצב הסיכון. בנוגע לרוב מצבי הסיכון מפורטים בסוגריים האינדיקטורים הנכללים באותו מצב סיכון. אם אתם מזהים אצל הילד/הנער את אחד האינדיקטורים המפורטים, עליכם לסמן "כן" ולענות על השאלות בחלון שייפתח. אם אתם לא מזהים אצל הילד/הנער את אחד המדדים המפורטים, עליכם לסמן "לא" ולעבור לשאלה על מצב הסיכון הבא.

קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות

1. הערך את הקשיים בטיפול הפיזי בילד/בנער: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער? (מתלונן על רעב, לבוש בבגדים שאינם מתאימים לעונה ו/או למידותיו, אינו נקי באופן חריג, סובל ממחלות חוזרות מעבר למקובל בגילו, חי בבית שבו תנאי התברואה והתחזוקה מסכנים אותו או לא תקינים)

□ כן □ לא □ לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

1.1. הילד/הנער מתלונן על רעב

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

1.2. הילד/הנער לבוש בבגדים שאינם מתאימים לעונה ו/או למידותיו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

1.3. הילד/הנער אינו נקי באופן חריג

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

1.4. הילד/הנער סובל ממחלות חוזרות מעבר למקובל בגילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

1.5. הילד/הנער חי בבית שבו תנאי התברואה והתחזוקה מסכנים אותו או לא תקינים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

2. הורי הילד אינם דואגים לטיפול רפואי/ שיקומי/ התפתחותי עבור הילד לרבות קבלת עזרים שיקומיים נלווים (כגון: מכשירי שמיעה, כיסא גלגלים, עזרי שמיעה, מקל נחייה)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

3. **הערך את מידת ההשגחה על הילד/הנער: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (נמצא שעות רבות ללא השגחה מתאימה, משוטט שעות רבות בחוץ ללא השגחה שלא על פי גילו, מעורב בתאונות בית/סביבה רבות מעבר למקובל בגילו)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

3.1. הילד/הנער נמצא שעות רבות ללא השגחה מתאימה: אין סידור של מבוגר משגח, נמצא אצל מבוגרים רבים לא

קבועים, נשאר עם מי שאינו יכול להיות אחראי לו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

3.2. הילד/הנער משוטט שעות רבות בחוץ ללא השגחה שלא על פי גילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

3.3. הילד/הנער מעורב בתאונות בית/סביבה רבות מעבר למקובל בגילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

הגנה מפני אחרים

הגנה מפני אחרים במשפחה או בסביבה הקרובה

4. **הערך את המידה בה הילד/הנער סובל מפגיעה פיזית או רגשית במשפחה - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?**

(הילד/הנער נפגע פיזית כיום במסגרת המשפחה, הוריו של הילד/הנער מענישים אותו כיום ענישה קשה או משפילים אותו,

הורי הילד/הנער מערבים אותו כיום במריבות ביניהם או בינם לבין מבוגרים אחרים, הורי הילד / הנער כיום מאיימים או

מפחידים אותו / משפילים אותו / מביעים כלפיו דחייה, הורי הילד / הנער כיום פוגעים בו רגשית / נפשית אחרת)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

4.1. הילד/הנער נפגע פיזית כיום במסגרת המשפחה (יצירת כאב ע"י צביטות, מכות, שריטות, כוויות, חניקה)

קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

4.2. הוריו של הילד/הנער מענישים אותו כיום ענישה קשה או משפילים אותו / מזון או מרחיקים מהבית)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

4.3. הורי הילד/הנער מערבים אותו כיום במריבות ביניהם או בינם לבין מבוגרים אחרים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

4.4. הורי הילד / הנער כיום מאיימים או מפחדים אותו / משפילים אותו / מביעים כלפיו דחייה

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

4.5. הורי הילד / הנער כיום פוגעים בו רגשית / נפשית אחרת (מנצלים אותו, מדיחים אותו לעבריינות, מבודדים אותו מקשרים חברתיים)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

5. הערך את המידה שבה הילד/הנער נפגע או עד לפגיעות מיניות בתוך המשפחה - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?

(הילד/הנער עובר התעללות מינית במסגרת המשפחה, הילד עד לפגיעות מיניות כלפי בני משפחה אחרים)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

5.1. הילד/הנער עובר התעללות מינית במסגרת המשפחה: כפייה של מגע מיני, מגע מיני ללא כפייה, צילום או חשיפה של

הילד/הנער לתכנים מיניים לא מותאמים, פורנוגרפיה או שידול לזנות

קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

5.2. הילד עד לפגיעות מיניות כלפי בני משפחה אחרים

קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

6. הערך את המידה שבה הילד/הנער עד להתנהגויות מסכנות במשפחה או בסביבה הקרובה - האם אחד מהסמנים

מתייחס לילד/לנער? (הילד/הנער עד לאלימות במשפחה, עד לפעילויות בלתי חוקיות, עד להתנהגות מינית בלתי הולמת,

עד לשימוש בסמים ובאלכוהול) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב

על שאלות ההמשך)

6.1. הילד/הנער עד לאלימות במשפחה

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

6.2. הילד/הנער עד לפעילויות בלתי חוקיות (למשל סחר בסמים, הימורים, אלימות, גניבות וכיו"ב)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

6.3. הילד/הנער עד להתנהגות מינית בלתי הולמת (למשל, עד לקיום יחסי מין, לצפייה בפורנו וכדומה)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

6.4. הילד/הנער עד לשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים (סמים ואלכוהול)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

הגנה מפני אחרים מחוץ למשפחה

7. הילד/הנער עבר או עובר התעללות מינית על ידי אדם מחוץ למשפחה (כפייה של מגע מיני, מגע מיני ללא כפייה, חשיפה של

הילד/הנער לפורנוגרפיה או שידול לזנות) קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

8. הילד/הנער נפגע פיזית ע"י מבוגרים ממנו (במסגרת חינוכית / טיפולית או בקהילה)

קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד
9. הילד/הנער נפגע רגשית / מנוצל כלכלית ע"י מבוגרים ממנו מחוץ למשפחה (במסגרת חינוכית / טיפולית או בקהילה)
קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

אם סומן "כן" בשאלה 17) איזה הזנחה או פגיעה מחוץ למשפחה עבר הילד / הנער? ניתן לסמן יותר מתשובה אחת
□ הזנחה פיזית פגיעה פיזית □ הזנחה קוגניטיבית □ הזנחה רגשית □ פגיעה מינית □ פגיעה רגשית או נפשית □ עדות לפגיעה
באחר במשפחה

התפתחות ורכישת מיומנויות למידה

10. הערך באיזו מידה הורי הילד/הנער מתקשים לספק לו העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה
11. הערך באיזו מידה הורי הילד/הנער אינם בקשר עם המסגרת החינוכית (לא מגיעים לפגישות, יש קושי לצור עימם קשר וכד') תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה
12. **הערך את הקשיים בתפקוד הלימודי של הילד/הנער: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער מתקשה להתרכז ו/או מגלה אי-שקט כשנדרש להתרכז, אינו עומד במטלות באופן רציף, מגיע באיחור למסגרות או נעדר ללא סיבה) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 12.1. הילד/הנער מתקשה להתרכז ו/או מגלה אי-שקט כשנדרש להתרכז. תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה
- 12.2. הילד/הנער אינו עומד במטלות באופן רציף (אינו מכין שיעורי בית, אינו מביא ציוד לימודי, מתקשה להתרכז וכד'). תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה
- 12.3. **הילד/הנער מגיע באיחור למסגרות או נעדר ללא סיבה** תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
13. **הערך את הפערים בהישגיו הלימודיים של הילד/הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 13.1. ההישגים של הילד/הנער נמוכים מרמת הכיתה בה הוא נמצא ומהמצופה לגילו ומצבו ההתפתחותי. פער של שנתיים ויותר/פער של שנה עד שנתיים/ פער של עד שנה/ פער קטן/ אין פער/ בבדיקה

השתלבות חברתית

14. **הערך את מידת הדחייה החברתית והבריונות שחווה הילד/הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/ הנער סובל מהתעללויות ומהצקות פיזיות או מילוליות מילדים/נערים אחרים, כולל במדיות החברתיות, הילד/הנער מבודד חברתית או סובל מחרם חברתי כיתתי במשך הלימודים)
- כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 14.1. הילד/הנער סובל מהתעללויות ומהצקות פיזיות או מילוליות מילדים/נערים אחרים, כולל במדיות החברתיות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
14.2. הילד/הנער מבודד חברתית או סובל מחרם חברתי כיתתי במשך הלימודים
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

15. **הערך את מידת ההסתגרות, הניכור והבדידות של הילד/הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער
מסתגר ונמנע מאינטראקציה עם בני גילו, הילד/הנער מדווח על מצבים קיצוניים של בדידות וניכור, הילד/הנער אומר
שכולם נגדו, שאף אחד אינו עוזר לו)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

15.1. הילד/הנער מסתגר ונמנע מאינטראקציה עם בני גילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

15.2. הילד/הנער מדווח על מצבים קיצוניים של בדידות וניכור

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

15.3. **הילד/הנער אומר שכולם נגדו, שאף אחד אינו עוזר לו**

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

16. **הערך את מידת התוקפנות של הילד/הנער כלפי ילדים או נערים אחרים - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?**
(הילד/הנער נוהג באלמות פיזית כלפי ילדים/נערים אחרים/ מקרבן ילדים/נערים או מסית אחרים לקרבן אותם, הילד/הנער
נוהג בתוקפנות מילולית יותר מהמקובל, כולל במדיות חברתיות)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

16.1. הילד/הנער נוהג באלמות פיזית כלפי ילדים/נערים אחרים/ מקרבן ילדים/נערים או מסית אחרים לקרבן אותם

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

16.2. הילד/הנער נוהג בתוקפנות מילולית יותר מהמקובל, כולל במדיות חברתיות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

רווחה ובריאות רגשית

17. **הערך את הביטויים ההתנהגותיים למצוקה הרגשית של הילד / הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/
הנער משנה מצבי רוח ללא סיבה הנראית לעין, הילד/הנער אפאטי ואינו מגיב לגירויים חיצוני, הילד/הנער בוכה בכי בלתי
נשלט/ מבטא חרדות ופחדים יותר מהמקובל, הילד/הנער נמנע מיצירת קשר עם מבוגרים, לא נענה לניסיונות ליצור עימו
קשר, הילד פוגע ומזיק לעצמו)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

17.1. הילד/הנער משנה מצבי רוח ללא סיבה הנראית לעין

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

17.2. הילד/הנער אפאטי ואינו מגיב לגירויים חיצוני

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

- 17.3. הילד/הנער בוכה בכי בלתי נשלט/ מבטא חרדות ופחדים יותר מהמקובל תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 17.4. הילד/הנער נמנע מיצירת קשר עם מבוגרים, לא נענה לניסיונות ליצור עימו קשר תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 17.5. הילד פוגע ומזיק לעצמו (פגיעה בגוף כגון חתכים, תלישת שערות, חבלות ופציעות מכוונות, גירוד עד כדי דימום) תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
18. **הערך את הביטויים הפיזיולוגיים למצוקה הרגשית - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער אינו שולט בצרכיו ללא סיבה אורגנית ידועה, לילד/נער קשיים באכילה ללא סיבה אורגנית, לילד/נער יש בעיות שינה ללא סיבה אורגנית ידועה)
- כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 18.1. **הילד/הנער אינו שולט בצרכיו ללא סיבה אורגנית ידועה**
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 18.2. לילד/נער קשיים באכילה ללא סיבה אורגנית (בררנות או הימנעות יתר, אכילת יתר, אגירת מזון, אכילה בסתר)
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 18.3. לילד/נער יש בעיות שינה ללא סיבה אורגנית ידועה (שינה במשך שעות רבות ביום באופן חריג לגילו/ שינה מוטרתת וקשיי הירדמות).
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
19. **הערך מידת חוסר הערך העצמי, העניין וההנעה - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער מביע חוסר אמון ביכולתו לעשות דברים ולהצליח, הילד/הנער מפגין חוסר עניין והיעדר עיסוקים משמעותיים בשעות הפנאי)
- כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 19.1. הילד/הנער מביע חוסר אמון ביכולתו לעשות דברים ולהצליח
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 19.2. הילד/הנער מפגין חוסר עניין והיעדר עיסוקים משמעותיים בשעות הפנאי
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
20. **הערך את ביטויי האלימות והתוקפנות של הילד / הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (לילד / נער יש התפרצויות זעם קשות, הילד/הנער נוהג בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי הוריו או מי מהמשפחה הקרובה, הילד/הנער נוהג בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי מבוגרים מחוץ למשפחה, הילד/הנער מציק או נוהג באלימות כלפי בעלי חיים)
- כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 20.1. לילד / נער יש התפרצויות זעם קשות
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

20.2. הילד/הנער נוהג בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי הוריו או מי מהמשפחה הקרובה תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

20.3. הילד/הנער נוהג בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי מבוגרים מחוץ למשפחה תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

20.4. הילד/הנער מציק או נוהג באלימות כלפי בעלי חיים תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

21. הילד/הנער מבטא מחשבות אובדניות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

הגנה מפני התנהגויות סיכון

22. **הערך את המידה שבה הילד/הנער מפגין התנהגויות מסכנות ומסתכנות. האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?**
(בורח מהבית או ישן במקומות מסוכנים, משחק משחקים מסכני חיים)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

22.1. הילד/הנער בורח מהבית או ישן במקומות מסוכנים (ברחוב, במבנים נטושים וכדומה)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

22.2. הילד / הנער משחק משחקים מסכני חיים (רולטת כביש, אתגרים ברשתות החברתיות)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

23. **הערך את מידת המעורבות של הילד / הנער בהתנהגות עוברת חוק - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/ הנער עוסק בפעילות בלתי חוקית, הילד/הנער מתחבר לגורמים עבריינים או לקבוצות עבריינות/כנופיות, הילד/הנער נוהג להמר או לבקר במועדוני הימורים)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

23.1. הילד/הנער עוסק בפעילות בלתי חוקית (גניבה, חבלה ברכוש, סחר/העברת סמים)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

23.2. **הילד/הנער מתחבר לגורמים עבריינים או לקבוצות עבריינות/כנופיות**

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

23.3. **הילד/הנער נוהג להמר או לבקר במועדוני הימורים**

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה / בבדיקה

24. **הילד/הנער משתמש באלכוהול**

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

25. **הילד/הנער משתמש בסמים**

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

26. הילד/הנער מגלה התנהגות מינית לא מותאמת (לרבות ברשתות החברתיות) - האם אחד מסמנים מתייחס לילד/לנער?

(הילד/הנער מגלה התנהגות מינית מסוכנת או מסתכנת, הילד/הנער מנצל או פוגע מינית)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

26.1. הילד/הנער מגלה התנהגות מינית מסוכנת או מסתכנת (הריונות, הפלות חוזרות, צפיה או יצירה של חומרים

פורנוגרפיים, קשרים עם בני זוג מבוגרים בהרבה, יחסי מין עבור כסף או עבור טובות הנאה, יחסים עם בני/בנות זוג מרובים וכו')

כן / חשד גבוה / חשד נמוך / אין חשד

26.2. הילד/הנער מנצל או פוגע מינית

כן / חשד גבוה / חשד נמוך / אין חשד

השתייכות למשפחה

בכל השאלות שמתייחסות לקשר בין ההורה לילד/טיפול של ההורה בילד / נער: כאשר מדברים על הורים הכוונה לאחד ההורים או שניהם.

27. הערך את הקשיים בקשר הרגשי בין הילד/הנער לבין הוריו: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער? (הורי הילד/הנער

נמנעים מאינטראקציה איתו / נמנעים מגילוי חיבה כלפיו, הורי הילד/הנער מתקשים להרגיע אותו כאשר הוא במצוקה, ישנו נתק בין אחד ההורים או שניהם לבין הילד/הנער)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

27.1. הורי הילד/הנער נמנעים מאינטראקציה איתו / נמנעים מגילוי חיבה כלפיו (לא נוגעים, לא מחבקים, לא אומרים שהם

אוהבים אותו)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

27.2. הורי הילד/הנער מתקשים להרגיע אותו כאשר הוא במצוקה

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

27.3. ישנו נתק בין אחד ההורים או שניהם לבין הילד/הנער

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

28. הערך את יכולת ההורים להתמודד עם התנהגות הילד/הנער ולהציב לו גבולות: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/

לנער? (ההורים מתקשים להציב לילד/לנער גבולות ואינם מתמודדים עם התנהגותו ו/או נמנעים מעימותים עימו, הורי

הילד/הנער מתקשים להציב לו דרישות המתאימות לגילו ולהתפתחותו, הורי הילד/הנער אינם עקביים בהתנהגותם כלפיו)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

28.1. ההורים מתקשים להציב לילד/לנער גבולות ואינם מתמודדים עם התנהגותו ו/או נמנעים מעימותים עימו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

28.2. הורי הילד/הנער מתקשים להציב לו דרישות המתאימות לגילו ולהתפתחותו (מבצעים עבורו דברים שעליו לבצע לבד,

מציבים לו דרישות מוגזמות)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

28.3. הורי הילד/הנער אינם עקביים בהתנהגותם כלפיו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

29. הערך את מידת הקשיים שחווים הורי הילד/נער

29.1. אחד ההורים סובל מהתמכרויות כן/לא/בבדיקה

29.2. אחד ההורים מעורב בהתנהגות עבריינית כן/לא/בבדיקה

29.3. המשפחה סובלת ממצוקה כלכלית מצוקה קשה ומתמשכת / מצוקה מתונה ומתמשכת / מצוקה זמנית (עקב משבר

או מחלה) / לא קיימת מצוקה כלכלית / בבדיקה **הישגים**

29.4. קיימים "קונפליקטים בעצימות גבוהה" בין ההורים

במידה רבה/במידה בינונית/במידה מועטה/כלל לא/בבדיקה

29.5. אחד ההורים או שניהם מצויים במצוקה עקב משבר (מוות של אדם קרוב, מחלה קשה, פיטורין, פרידה או גירושים,

מאסר או מעצר)

במידה רבה/במידה בינונית/במידה מועטה/כלל לא/בבדיקה

29.6. היעדר מערכות תמיכה משפחתיות או חברתיות

במידה רבה/במידה בינונית/במידה מועטה/כלל לא/בבדיקה

29.7. היעדר מודעות ההורים לבעיות שחוה הילד / הנער

במידה רבה/במידה בינונית/במידה מועטה/כלל לא/בבדיקה

29.8. קשיים בשיתוף פעולה של ההורים מול גורמים מטפלים

במידה רבה/במידה בינונית/במידה מועטה/כלל לא/בבדיקה

29.9. קושי בנשיאות לשירותים בקהילה

במידה רבה/במידה בינונית/במידה מועטה/כלל לא/בבדיקה

30. האם יש לך התייחסויות נוספות או דגשים בנוגע למצבי הסיכון של הילד / הנער? לא/ כן. אנא פרט:-----

חלק ד – כוחות

1. כוחות אישיים

1.1 **שיקול דעת** (למשל: זיהוי והימנעות ממצבים מסוכנים/ קבלת החלטות באופן שקול/ ביצוע פעולות תוך מודעות

להשלכות ולתוצאות שלהן)

כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה

- 1.2 **התמדה ונחישות** (למשל: יכולת התמודדות עם מצבים מתסכלים/ משמעת עצמית / נכונות להשקיע מאמצים)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 1.3 **אופטימיות** (למשל: בעל הסתכלות חיובית על החיים / מחזיק בתמונת עתיד מיטבית הכוללת דימוי עצמי חיובי,
שאיפות וחלומות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 1.4 **כישורי למידה, סקרנות וחקרנות** (למשל: תפיסה מהירה, יכולת להכליל, להסיק מסקנות וליצור קישורים בין תחומי ידע שונים/ יכולת ליישם ידע/ יכולות למידה מניסיון / נכונות וסקרנות להתנסויות חדשות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 1.5 **תחומי עניין וכישרונות מיוחדים** (למשל: אומנות, ספורט, יכולות טכניות ועוד, פרט:.....)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 1.6 **תושייה ועצמאות** (למשל: יכולת להתמודד ולהשיג מטרות בדרכים מגוונות, יכולת להיחלץ ממצבים ולפתור בעיות בכוחות עצמו/יכולת ניהול עצמי)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 1.7 **ערך עצמי חיובי ותחושת מסוגלות** (למשל: תפיסה אוהדת של העצמי/ ביטחון בעצמו וביכולותיו)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 1.8 **זיהוי וביטוי רגשות** (למשל: יכולת לשיים מגוון רגשות/ להביע מגוון רגשות על פני מנעד רחב)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 1.9 **לקיחת אחריות** (למשל: נכונות לקיים הבטחות, יכולת לקבל ביקורת על התנהגותו/ יכולת להודות בטעות/ יכולת ניהול עצמי)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 1.10 **הבנה והפנמה של נורמות חברתיות** (למשל: היענות להנחיות ולכללים/ הבנה של סיטואציות חברתיות/ יכולת לקבל סמכות מבוגר)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 1.11 **הסתגלות וגמישות** (למשל: התמודדות במצבים מורכבים או מצבי לחץ ויכולת להתאושש מהם ולתפקד בהתאם / פתרון מצבים בדרכים יצירתיות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
2. **כוחות בין-אישיים**
- 2.1 **יכולת אמפתית** (למשל: הבעת חמלה, דאגה ואיכפתיות לאחר/ הצעת עזרה ו/או ניסיון לנחם ילד אחר/ גילוי הבנה לרגשות של אחרים/ הבעת חרטה בעת פגיעה באחר)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 2.2 **יכולת שיתוף פעולה** (יכולת לפעול עם אחרים לקידום מטרה משותפת/ תקשורת בתוך קבוצה/יכולת עבודה בצוות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה

- 2.3 **קיום קשרי חברות** (למשל: יש לו לפחות חבר אחד קרוב/ יוזמה של אינטראקציות חברתיות עם בני גילו / היענות בחיוב לגילויי חיבה וקרבה של אחרים בסביבתו)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 2.4 **יכולת לבקש ולקבל עזרה** (למשל: פנייה לקבלת עזרה בעת צרה, שיתוף בני גילו או מבוגר מוכר בקשיים, גיוס תמיכה לסיוע בפתרון בעיות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 2.5 **קסם אישי** (למשל: יכולת לגייס אחרים לצרכיו או לטובתו/ כריזמה / חוש הומור)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 2.6 **יוזמה ומנהיגות** (למשל גילוי מעורבות חברתית, תרומה בדרכים שונות למשפחה/לקבוצת החברים/לקהילה / יכולת להשפיע על אחרים ו/או להניעם לפעולה)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה

3. כוחות משפחתיים וסביבתיים

- 3.1 **לכידות וקרבה בתוך המשפחה** (למשל: מחויבות, דאגה ואמון, קיום שגרות משפחתיות- מסורות טקסים ורוטינות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 3.2 **תקשורת בריאה במשפחה** (למשל: שיתוף מגוון רגשות / לגיטימיות לאי הסכמה/ יכולת להתפשר / קידום משותף של פתרון בעיות/ כבוד הדדי/ חלוקת תפקידים במשפחה)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 3.3 **גמישות משפחתית** (יכולת של המשפחה להשתנות ולהסתגל לנסיבות ואירועי חיים ולהתמודד עמם (למשל: מעברים, שינויים בהרכב המשפחה, התמודדות עם משברים, קשיים ושינויים)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה
- 3.4 **קהילה ורשתות חברתיות תומכות** (למשל: לכידות וסולידריות קהילתית/ נגישות וזמינות של שירותים חברתיים/ דמויות משמעותיות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/ בבדיקה

4. האם יש לך התייחסויות נוספות או דגשים בנוגע לכוחותיו של הילד / הנער? לא/ כן. אנא פרט:-----

מסגרות שהייה – כלי הערכת מצב (t)

לפניכם טופס למעקב/למיפוי אחר ילדים ובני נוער בסיכון. השאלון כולל ארבעה חלקים:

חלק א' ובו פרטים על המענה/מסגרת וממלא הטופס.

חלק ב' ובו פרטים דמוגרפיים על הילד/הנער ועל משפחתו.

חלק ג' ובו התייחסות לחוזקות של הילד/נער ושל הוריו.

חלק ד' ובו שאלות לזיהוי מצבי הסיכון אצל הילד/הנער.

*השאלון מנוסח בלשון זכר, אך מיועד למילוי עבור שני המינים. בכל מקום בו מצוין "ילד / נער" הכוונה היא גם לילדות ונערות.

חלק א' – פרטי המסגרת

פרטי המסגרת

ישוב.....

מחוז.....

שם המסגרת.....

פרטי ממלא/ת הטופס

תפקיד ממלא/ת הטופס.....

תאריך.....

חלק ב' – פרטים דמוגרפיים על הילד/הנער ומשפחתו

פרטי הילד / נער

1. 4 ספרות אחרונות של מספר ת"ז: ----

2. **שנת לידה:** -----

3. **מגדר:** זכר / נקבה / אחר

4. האם הילד/הנער מגדיר את עצמו כלהטב"ק? כן / לא / לא ידוע

5. המסגרת החינוכית שבה נמצא הילד:
- (1) מסגרת רגילה; (2) בית ספר חינוך מיוחד (3) כיתת חינוך מיוחד במסגרת רגילה (4) זכאי לשירות חינוך מיוחדים ולומד בכיתה רגילה (שילוב אישי) (5) כיתת אתגר או מב"ר (6) מסלול מחוננים / מצטיינים (7) מסגרת המיועדת לנושאים (קידום נוער, מפתן, מח"ט) (8) אינו במסגרת ועובד (9) אינו במסגרת ואינו עובד
6. (אם סומן 1-7 בשאלה 6) **שכבה (תפריט נפתח לבחירה):** גן / א / ב / ג / ד / ה / ו / ז / ח / ט / י / יא / יב / יג / יד
7. **מקום מגורים הילד/נער?** (תפריט נפתח לבחירה מתוך רשימת רשויות מקומיות)
8. **קבוצת אוכלוסייה:** יהודי-חילוני/יהודי-דתי/יהודי-חרדי/ערבי-מוסלמי/ערבי-נוצרי/ בדואי/דרוזי/צ'רקסי/אחר
9. האם הילד יתום? כן/לא
10. **עם מי גר הילד/הנער?** שני ההורים / האם / האב / חלק מהשבוע אצל האם וחלק מהשבוע אצל האב / הורה וכן זוג של ההורה / אצל קרוב משפחה / משפחה אומנת/אחר
11. האם הילד/הנער אובחן פורמלית כבעל לקות כלשהי? כן/לא
12. (אם סומן "כן" בשאלה 12) **באיזו לקות אובחן הילד / הנער?** לקות למידה (במידה בינונית עד חמורה) / הפרעת קשב וריכוז מאובחנת / מחלה כרונית שמפריעה לתפקוד יומיומי כגון סכרת, אפילפסיה, סרטן / עיכוב התפתחותי / עיכוב שפתי / הפרעת התנהגות מאובחנת / אחר
13. האם להערכתך לילד/לנער קושי שאינו מאובחן? כן/לא
14. **ארץ לידה של הילד/הנער (רשימה נפתחת לבחירה):** ישראל, ברית המועצות לשעבר, אתיופיה, הודו: בני המנשה, אירופה, צפון אמריקה, דרום אמריקה, דרום אפריקה, אוסטרליה, אחר
15. (אם סימנו ארץ אחרת מ"ישראל") שנת העלייה של הילד / נער: -----

פרטי המשפחה

1. **סטטוס משפחתי של (הורי) הילד?** נשואים/כרוזים/גרופים/אלמן/אלמנה/הורות יחידנית / אחר, אנא פרטי: -----
2. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) **ארץ מוצא של האב / האם:** ישראל, ברית המועצות לשעבר, אתיופיה, הודו: בני המנשה, אירופה, צפון אמריקה, דרום אמריקה, דרום אפריקה, אוסטרליה, אחר
3. (אם לא סומן "ישראל") **שנת העלייה:** -----
4. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) **ארץ מוצא של האב / האם:** ישראל, ברית המועצות לשעבר, אתיופיה, הודו: בני המנשה, אירופה, צפון אמריקה, דרום אמריקה, דרום אפריקה, אוסטרליה, אחר
5. (אם לא סומן "ישראל") **שנת העלייה:** -----
6. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) **מצב תעסוקתי של האב / האם:** עובד/לא עובד/בבדיקה
7. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) **מצב תעסוקתי של האב / האם:** עובדת/לא עובדת/בבדיקה
8. **באיזו מידה להערכתך המשפחה סובלת ממצוקה כלכלית?** מצוקה קשה ומתמשכת / מצוקה מתונה ומתמשכת / מצוקה זמנית (עקב משבר או מחלה) / לא קיימת מצוקה כלכלית / בבדיקה

9. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) **השכלת האב / האם:** עד 12 שנות לימוד/12 שנות לימוד ויותר, בבדיקה
10. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) **השכלת האב / האם:** עד 12 שנות לימוד/12 שנות לימוד ויותר, בבדיקה
11. האם אחד ההורים סובל מהתמכרויות? כן/לא/בבדיקה
12. האם אחד ההורים מעורב בהתנהגות עבריינית? כן/לא/בבדיקה
13. האם אחד ההורים הוא אדם עם מוגבלות כלשהי? כן/ לא/ בבדיקה
14. (אם סומן "כן" בשאלה 13) **איזו מוגבלות? (ניתן לסמן יותר מתשובה אחת)** שכלית / פיזית (כולל לקות ראייה / שמיעה) / נפשית / מחלה כרונית / אחר / בבדיקה

השתתפות הורים במענה

15. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) האם במסגרת המענה האב / האם מקבלת/ת התערבות סדירה בנושא ההורות (למשל: טיפול פרטני, הדרכת הורים, קבוצת הורים, פעילויות דיאדיות הורה-ילד)? כן/לא
16. (למחשוב: אפשרות לסימון אב או אם) האם במסגרת המענה האב / האם מקבלת/ת התערבות סדירה בנושא ההורות (למשל: טיפול פרטני, הדרכת הורים, קבוצת הורים, פעילויות דיאדיות הורה-ילד)? כן/לא

מענים נוספים לילד / נער ולמשפחתו

17. האם ידוע לך שהילד/נער ו/או משפחתו מקבלים שירותים/מענים נוספים?
- תגבור לימודי מרכז למידה העשרה טיפול פרה-רפואי טיפול התפתחותי מעקב התפתחותי טיפול פרטני לילד טיפול נפשי לילד טיפול קבוצתי לילד תוכנית משותפת להורים וילדים מרכז הורים ילדים טיפול פרטני להורים טיפול קבוצתי להורה הדרכת הורים פרטנית הדרכת הורים קבוצתית סומכת/עזרה ביתית אחר לא ידוע / בבדיקה
- הגורם המטפל (נפתח לאחר סימון המענה) **(תשובה מרובה)**
- טיפת חלב קופת חולים מרכז גיל רך רפואה פרטית תחנה לבריאות הנפש יועצת בית ספר שפ"ח + ביקור סדיר גורם אחר בביה"ס מחלקה לשירותים חברתיים שיתוף רווחה וחינוך קידום נוער עמותות גורם פרטי אחר לא ידוע
18. האם יש לך התייחסויות נוספות או דגשים בנוגע למאפייני הילד / הנער ומשפחתו? לא/ כן. אנא פרט:-----

חלק ג – כוחות

5. כוחות אישיים
- 5.1 **שיקול דעת** (למשל: זיהוי והימנעות ממצבים מסוכנים/ קבלת החלטות באופן שקול/ ביצוע פעולות תוך מודעות להשלכות ולתוצאות שלהן)

- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.2 **התמדה ונחישות** (למשל: יכולת התמודדות עם מצבים מתסכלים/ משמעת עצמית / נכונות להשקיע מאמצים)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.3 **אופטימיות** (למשל: בעל הסתכלות חיובית על החיים / מחזיק בתמונת עתיד מיטבית הכוללת דימוי עצמי חיובי, שאיפות וחלומות)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.4 **כישורי למידה, סקרנות וחקרנות** (למשל: תפיסה מהירה, יכולת להכליל, להסיק מסקנות וליצור קישורים בין תחומי ידע שונים/ יכולת ליישם ידע/ יכולות למידה מניסיון / נכונות וסקרנות להתנסויות חדשות)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.5 **תחומי עניין וכישרונות מיוחדים** (למשל: אומנות, ספורט, יכולות טכניות ועוד, פרט:_____)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.6 **תושייה ועצמאות** (למשל: יכולת להתמודד ולהשיג מטרות בדרכים מגוונות, יכולת להיחלץ ממצבים ולפתור בעיות בכוחות עצמו/יכולת ניהול עצמי)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.7 **ערך עצמי חיובי ותחושת מסוגלות** (למשל: תפיסה אוהדת של העצמי/ ביטחון בעצמו וביכולותיו)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.8 **זיהוי וביטוי רגשות** (למשל: יכולת לשיים מגוון רגשות/ להביע מגוון רגשות על פני מנעד רחב)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.9 **לקיחת אחריות** (למשל: נכונות לקיים הבטחות, יכולת לקבל ביקורת על התנהגותו/ יכולת להודות בטעות/ יכולת ניהול עצמי)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.10 **הבנה והפנמה של נורמות חברתיות** (למשל: היענות להנחיות ולכללים/ הבנה של סיטואציות חברתיות/ יכולת לקבל סמכות מבוגר)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 5.11 **הסתגלות וגמישות** (למשל: התמודדות במצבים מורכבים או מצבי לחץ ויכולת להתאושש מהם ולתפקד בהתאם / פתרון מצבים בדרכים יצירתיות)
- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
6. כוחות בין-אישיים
- 6.1 **יכולת אמפתית** (למשל: הבעת חמלה, דאגה ואיכפתיות לאחר/ הצעת עזרה ו/או ניסיון לנחם ילד אחר/ גילוי הבנה לרגשות של אחרים/ הבעת חרטה בעת פגיעה באחר)

- כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 6.2 **יכולת שיתוף פעולה** (יכולת לפעול עם אחרים לקידום מטרה משותפת/ תקשורת בתוך קבוצה/יכולת עבודה בצוות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 6.3 **קיום קשרי חברות** (למשל: יש לו לפחות חבר אחד קרוב/ יוזמה של אינטראקציות חברתיות עם בני גילו / היענות בחיוב לגילויי חיבה וקרבה של אחרים בסביבתו)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 6.4 **יכולת לבקש ולקבל עזרה** (למשל: פנייה לקבלת עזרה בעת צרה, שיתוף בני גילו או מבוגר מוכר בקשיים, גיוס תמיכה לסיוע בפתרון בעיות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 6.5 **קסם אישי** (למשל: יכולת לגייס אחרים לצרכיו או לטובתו/ כריזמה / חוש הומור)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 6.6 **יוזמה ומנהיגות** (למשל גילוי מעורבות חברתית, תרומה בדרכים שונות למשפחה/לקבוצת החברים/לקהילה / יכולת להשפיע על אחרים ו/או להניעם לפעולה)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
7. כוחות משפחתיים וסביבתיים
- 7.1 **לכידות וקרבה בתוך המשפחה** (למשל: מחויבות, דאגה ואמון, קיום שגרות משפחתיות- מסורות טקסים ורוטינות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 7.2 **תקשורת בריאה במשפחה** (למשל: שיתוף מגוון רגשות / לגיטימיות לאי הסכמה/ יכולת להתפשר / קידום משותף של פתרון בעיות/ כבוד הדדי/ חלוקת תפקידים במשפחה)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 7.3 **גמישות משפחתית** (יכולת של המשפחה להשתנות ולהסתגל לנסיבות ואירועי חיים ולהתמודד עמם (למשל: מעברים, שינויים בהרכב המשפחה, התמודדות עם משברים, קשיים ושינויים))
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
- 7.4 **קהילה ורשתות חברתיות תומכות** (למשל: לכידות וסולידריות קהילתית/ נגישות וזמינות של שירותים חברתיים/ דמויות משמעותיות)
כלל לא/במידה מועטה/במידה בינונית/במידה רבה/בבדיקה
8. האם יש לך התייחסויות נוספות או דגשים בנוגע לכוחותיו של הילד / הנער? לא/ כן. אנא פרט:-----

חלק ד' – זיהוי מצבי סיכון

לפניכם שאלות לאיסוף מידע על מצבם של ילדים ובני נוער. השאלות מאפשרות לזהות מצבים המעידים על סיכון בשבעה תחומי חיים הנכללים בהגדרת ילדים ונוער בסיכון. תחת כל תחום חיים מופיעות שאלות על קיומו של מצב הסיכון. בנוגע לרוב מצבי הסיכון מפורטים בסוגריים הסמנים (אינדיקטורים) הנכללים באותו מצב סיכון. אם אתם מזהים אצל הילד/הנער את אחד הסמנים המפורטים, עליכם לסמן "כן" ולענות על השאלות.

קיום פיזי, בריאות ואפשרות להתפתחות

1. הערך את הקשיים בטיפול הפיזי בילד/בנער: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער? (לא מביא אוכל לבית ספר או מתלונן על רעב, לבוש בבגדים שאינם מתאימים לעונה או למידותיו, אינו נקי באופן חריג, חי בבית שבו תנאי התברואה והתחזוקה מסכנים אותו או לא תקינים) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

1.1 הילד/הנער אינו מביא אוכל לבית הספר ו/או מתלונן על רעב

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

1.2 הילד/הנער לבוש בבגדים שאינם מתאימים לעונה ו/או למידותיו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

1.3 הילד/הנער אינו נקי באופן חריג

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

1.4 הילד/הנער חי בבית שבו תנאי התברואה והתחזוקה מסכנים אותו או לא תקינים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

2. הורי הילד אינם דואגים לטיפול רפואי/ שיקומי/ התפתחותי עבור הילד לרבות קבלת עזרים שיקומיים נלווים (כגון: מכשירי שמיעה, כיסא גלגלים, עזרי שמיעה, מקל נחייה) תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

3. הערך את הקשיים בהשגחה על הילד/הנער: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער? (נמצא שעות רבות ללא השגחה מתאימה, משוטט שעות רבות בחוץ ללא השגחה שלא על פי כילו, מעורב בתאונות בית/סביבה מעבר למקובל בגילו) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

3.1 הילד/הנער נמצא שעות רבות ללא השגחה מתאימה: אין סידור של מבוגר משגיח, נמצא אצל מבוגרים רבים לא

קבועים, נשאר עם מי שאינו יכול להיות אחראי לו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

3.2 הילד/הנער משוטט שעות רבות בחוץ ללא השגחה שלא על פי גילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

3.3 הילד/הנער מעורב בתאונות בית/סביבה רבות מעבר למקובל בגילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

השתייכות למשפחה

בכל השאלות שמתייחסות לקשר בין ההורה לילד/טיפול של ההורה בילד / נער: כאשר מדברים על הורים הכוונה לאחד ההורים או שניהם.

4. **הערך את הקשיים בקשר הרגשי בין הילד/הנער לבין הוריו: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הוריו נמנעים מאינטראקציה איתו או מגילויי חיבה כלפיו, מטילים עליו אשמה / אחריות על דברים שאינם באחריותו, מתקשים להרגיע אותו כאשר הוא במצוקה, אינם עקביים בהתנהגותם וביחסם כלפיו, ישנו נתק בין אחד ההורים או שניהם לבין הילד/הנער) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 4.1. הורי הילד/הנער נמנעים מאינטראקציה איתו / נמנעים מגילויי חיבה כלפיו (לא נוגעים, לא מחבקים, לא אומרים שהם אוהבים אותו)
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 4.2. הורי הילד מטילים עליו אשמה/ אחריות על דברים שאינם באחריותו
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 4.3. הורי הילד/הנער מתקשים להרגיע אותו כאשר הוא במצוקה
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 4.4. ישנו נתק בין אחד ההורים או שניהם לבין הילד/הנער
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 4.5. הורי הילד/הנער אינם עקביים בהתנהגותם וביחסם כלפיו
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
5. **הערך את הקשיים בתפקוד ההורי של הורי הילד / הנער: האם אחד מהסמנים מתייחס למשפחה הילד / הנער?** (ההורים מבטאים מצוקה וחוסר אונים בכל הקשור לטיפול בילד / נער, ההורים נותנים לילד / נער תפקיד הורי, לילד / נער אמירות המבטאות פחד מאחד ההורים או משניהם) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)
- 5.1. האם ההורים מבטאים מצוקה וחוסר אונים בכל הקשור לטיפול בילד / נער?
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 5.2. האם ההורים נותנים לילד / נער תפקיד הורי?
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

5.3. האם לילד / נער אמירות המבטאות פחד מאחד ההורים או משניהם? ("אל תספר לאימא/ אבא"/ "אם ההורים שלי יגלו הם יעשו לי...")
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

6. **הערך את יכולת ההורים להתמודד עם התנהגות הילד/הנער ולהציב לו גבולות: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (ההורים מתקשים להציב לילד/לנער גבולות ואינם מתמודדים עם התנהגותו ו/או נמנעים מעימותים עימו, הורי הילד/הנער מתקשים להציב לו דרישות המתאימות לגילו ולהתפתחותו)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

6.1. ההורים מתקשים להציב לילד/לנער גבולות ואינם מתמודדים עם התנהגותו ו/או נמנעים מעימותים עימו
תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

6.2. הורי הילד/הנער מתקשים להציב לו דרישות המתאימות לגילו ולהתפתחותו (מבצעים עבורו דברים שעליו לבצע לבד, מציבים לו דרישות מוגזמות)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

הגנה מפני אחרים

הגנה מפני אחרים במשפחה או בסביבה הקרובה

7. **הערך את המידה שבה הילד/הנער עד להתנהגויות מסכנות במשפחה או בסביבה הקרובה - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער עד לאלימות, לפעילויות בלתי חוקיות, להתנהגות מינית בלתי הולמת, לשימוש בסמים ואלכוהול)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

7.1. הילד/הנער עד לאלימות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

7.2. הילד/הנער עד לפעילויות בלתי חוקיות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

7.3. הילד/הנער עד להתנהגות מינית בלתי הולמת וכדומה (למשל, עד לקיום יחסי מין, לצפייה בפורנו וכדומה)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

7.4. הילד/הנער עד לשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים (סמים ואלכוהול)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

8. **הערך את המידה שבה הילד/הנער נפגע או עד לפגיעות מיניות בתוך המשפחה - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (עבר או עובר התעללות מינית במסגרת המשפחה, עד לפגיעות המיניות כלפי בבני משפחה אחרים)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

8.1. הילד/הנער עבר או עובר התעללות מינית במסגרת המשפחה: כפייה של מגע מיני, מגע מיני ללא כפייה, צילום או חשיפה של הילד/הנער לתכנים מיניים לא מותאמים, פורנוגרפיה או שידול לזנות קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

8.2. הילד עד לפגיעות המיניות כלפי בבני משפחה אחרים קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

9. הערך את המידה בה הילד/הנער סובל מפגיעה פיזית או רגשית במשפחה - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?

(הילד/הנער נפגע פיזית במסגרת המשפחה, הוריו של הילד/הנער מענישים אותו ענישה קשה או משפילים אותו, מערבים אותו במריבות ביניהם או בינם לבין מבוגרים אחרים, מאיימים או מכחידיים אותו / משפילים אותו / מביעים כלפיו דחייה, פוגעים בו רגשית / נפשית אחרת)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

9.1. הילד/הנער נפגע פיזית במסגרת המשפחה (יצירת כאב ע"י צביטות, מכות, שריטות, כוויות, חניקה)

קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

9.2. הוריו של הילד/הנער מענישים אותו ענישה קשה או משפילים אותו (מענישים בחומרה גם על מעידות קטנות/

נועלים בשירותים או בארון/מונעים מזון או מרחיקים מהבית)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

9.3. הורי הילד/הנער מערבים אותו במריבות ביניהם או בינם לבין מבוגרים אחרים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

9.4. הורי הילד / הנער מאיימים או מכחידיים אותו / משפילים אותו / מביעים כלפיו דחייה

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

9.5. הורי הילד / הנער פוגעים בו רגשית / נפשית אחרת (מנצלים אותו, מדיחים אותו לעבריינות, מבודדים אותו מקשרים

חברתיים)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה

הגנה מכני אחרים מחוץ למשפחה

10. הילד/הנער עבר או עובר התעללות מינית על ידי אדם מחוץ למשפחה (כפייה של מגע מיני, מגע מיני ללא כפייה, חשיפה של הילד/הנער לפורנוגרפיה או שידול לזנות) קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

11. הילד/הנער נפגע פיזית ע"י מבוגרים ממנו (במסגרת חינוכית / טיפולית או בקהילה)

קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

12. הילד/הנער נפגע רגשית / מנוצל כלכלי ע"י מבוגרים ממנו מחוץ למשפחה (במסגרת חינוכית / טיפולית או בקהילה)

קיימת פגיעה / חשד גבוה לפגיעה / חשד נמוך לפגיעה / אין חשד

התפתחות ורכישת מיומנויות למידה

13. **הערך את התנהלותו של הילד/הנער בתחום הלימודי: האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער אינו מעורב או מעורב חלקית או מעורב באופן בלתי רציף בנעשה במסגרת בתחום הלימודי, אינו מבצע מטלות לימודיות בזמן הלמידה במסגרת, מפריע יותר מהמקובל/לא מקבל את סמכות המדריך או מתעלם מהוראותיו, נעדר ללא סיבה, מגיע באיחור למסגרת ללא סיבה) כן / לא / לא ידוע **(למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)**
- 13.1. הילד/הנער אינו מעורב או מעורב חלקית או מעורב באופן בלתי רציף בנעשה במסגרת בתחום הלימודי תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 13.2. הילד/הנער אינו מבצע מטלות לימודיות בזמן הלמידה במסגרת (אינו מכין שיעורי בית, אינו מביא ציוד לימודי וכדומה) תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה
- 13.3. הילד/הנער מפריע יותר מהמקובל/לא מקבל את סמכות המדריך או מתעלם מהוראותיו תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה
- 13.4. הילד/הנער נעדר ללא סיבה תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 13.5. הילד/הנער מגיע באיחור למסגרת ללא סיבה תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
14. ההישגים של הילד/הנער במיומנויות לימוד בסיסיות נמוכים מרמת הכיתה בה הוא נמצא ומהמצופה לגילו ומצבו ההתפתחותי פער של שנתיים ויותר/פער של שנה עד שנתיים/ פער של עד שנה/ פער קטן/ אין פער/ בבדיקה
15. **תמיכה הורית בלימודים ובהתפתחות - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער ולהוריו?** (הורי הילד/הנער מתקשים לתת לו העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה, הורי הילד אינם בקשר עם המסגרת החינוכית, הורי הילד אינם בקשר עם הצוות החינוכי/טיפולי של המועדונית) כן / לא / לא ידוע **(למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)**
- 15.1. הערך באיזו מידה הורי הילד/הנער מתקשים לתת לו העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה /בבדיקה
- 15.2. הורי הילד אינם בקשר עם המסגרת החינוכית (לא מגיעים לפגישות, יש קושי לצור עימם קשר וכד') תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה
- 15.3. הורי הילד אינם בקשר עם הצוות החינוכי/טיפולי של המועדונית (לא מגיעים לפגישות, יש קושי לצור עימם קשר וכד') תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

השתלבות חברתית

16. **הערך את מידת הדחייה החברתית ובריונות שחוהה הילד/הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער סובל מהתעללויות ומהצקות פיזיות או מילוליות מילדים/נערים אחרים, כולל במדיות החברתיות, הילד/הנער מבודד חברתית או סובל מחרם חברתי כיתתי)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

16.1. הילד/הנער סובל מהתעללויות ומהצקות פיזיות או מילוליות מילדים/נערים אחרים, כולל במדיות החברתיות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

16.2. הילד/הנער מבודד חברתית או סובל מחרם חברתי כיתתי במשך הלימודים תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים

רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

17. **הערך את מידת ההסתגרות, הניכור והבדידות של הילד/הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער מסתגר ונמנע מאינטראקציה עם בני גילו, הילד/הנער מדווח על מצבים קיצוניים של בדידות וניכור, הילד/הנער אומר שכולם נגדו, שאף אחד אינו עוזר לו)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

17.1. הילד/הנער מסתגר ונמנע מאינטראקציה עם בני גילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

17.2. הילד/הנער מדווח על מצבים קיצוניים של בדידות וניכור

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

17.3. הילד/הנער אומר שכולם נגדו, שאף אחד אינו עוזר לו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

18. **הערך את מידת התוקפנות של הילד/הנער כלפי ילדים או נערים אחרים - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער נוהג באלימות פיזית כלפי ילדים/נערים אחרים/ מקרבן ילדים/נערים או מסית אחרים לקרבן אותם)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

18.1. הילד/הנער נוהג באלימות פיזית כלפי ילדים/נערים אחרים/ מקרבן ילדים/נערים או מסית אחרים לקרבן אותם

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

18.2. הילד/הנער נוהג בתוקפנות מילולית יותר מהמקובל, כולל במדיות חברתיות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

רוחה ובריאות רגשית

19. **הערך את הביטויים ההתנהגותיים למצוקה הרגשית של הילד / הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (הילד/הנער משנה מצבי רוח ללא סיבה הנראית לעין, הילד/הנער אפטי ואינו מגיב לגירויים חיצוני, הילד/הנער בוכה בכי בלתי נשלט/ מבטא חרדות

ופחדים יותר מהמקובל, הילד/הנער נמנע מיצירת קשר עם מבוגרים, לא נענה לניסיונות ליצור עימו קשר, הילד פוגע ומזיק לעצמו) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

19.1. הילד/הנער משנה מצבי רוח ללא סיבה הנראית לעין

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

19.2. הילד/הנער אפאטי ואינו מגיב לגירויים חיצוני

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

19.3. הילד/הנער בוכה בכי בלתי נשלט/ מבטא חרדות ופחדים יותר מהמקובל

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

19.4. הילד/הנער נמנע מיצירת קשר עם מבוגרים, לא נענה לניסיונות ליצור עימו קשר

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

19.5. הילד פוגע ומזיק לעצמו (פגיעה בגוף כגון חתכים, תלישת שערות, חבלות ופציעות מכוונות, גירוד עד כדי דימום)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

20. הערך את הביטויים הפיזיולוגיים למצוקה הרגשית - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער? (אינו שולט בצרכיו ללא

סיבה אורגנית ידועה, יש לו קשיים באכילה ללא סיבה אורגנית)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

20.1. הילד/הנער אינו שולט בצרכיו ללא סיבה אורגנית ידועה

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

20.2. לילד/נער קשיים באכילה ללא סיבה אורגנית (בררנות או הימנעות יתר, אכילת יתר, אגירת מזון, אכילה בסתר)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

21. **הערך מידת חוסר הערך העצמי, העניין וההנעה - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (מביע חוסר אמון ביכולתו

לעשות דברים ולהצליח, מתייאש מהר או נמנע מהתנסויות רגילות לגילו, מפגין חוסר עניין והיעדר עיסוקים בשעות הפנאי)

כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

21.1. הילד/הנער מביע חוסר אמון ביכולתו לעשות דברים ולהצליח, מתייאש מהר או נמנע מהתנסויות רגילות לגילו

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

21.2. הילד/הנער מפגין חוסר עניין והיעדר עיסוקים בשעות הפנאי

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

22. **הערך את ביטויי האלימות והתוקפנות של הילד / הנער - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (לילד / נער יש התפרצויות זעם קשות, הילד/הנער נוהג בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי הוריו או כלפי מבוגרים אחרים, הילד/הנער מציק או נוהג באלימות כלפי בעלי חיים) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

22.1. לילד / נער יש התפרצויות זעם קשות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

22.2. הילד/הנער נוהג בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי הוריו או כלפי מבוגרים אחרים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

22.3. הילד/הנער מציק או נוהג באלימות כלפי בעלי חיים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

23. הילד/הנער מבטא מחשבות אובדניות או ביצע ניסיונות אובדניים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

הגנה מפני התנהגויות סיכון

24. **הערך את המידה שבה הילד/הנער מפגין התנהגויות מסכנות ומסתכנות. האם אחד מהמדדים בסוגריים מתייחס לילד/לנער?** (שווה או ישן במקומות מסוכנים, משחק משחקים מסכני חיים) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

24.1. הילד/הנער שווה או ישן במקומות מסוכנים (ברחוב, במבנים נטושים וכדומה)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

24.2. הילד / הנער משחק משחקים מסכני חיים (רולטת כביש, אתגרים ברשתות החברתיות)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

25. **הערך את מידת המעורבות של הילד / הנער בהתנהגות עוברת חוק - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?** (עוסק בפעילות בלתי חוקית, מתחבר לגורמים עבריינים או לקבוצות עבריינות/כנופיות, נוהג להמר או לבקר במועדוני הימורים, משתמש באלכוהול, משתמש בסמים) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע", יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

25.1. הילד/הנער עוסק בפעילות בלתי חוקית (גניבה, חבלה ברכוש, סחר/העברת סמים)

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

25.2. הילד/הנער מתחבר לגורמים עבריינים או לקבוצות עבריינות/כנופיות

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

25.3. הילד/הנער נוהג להמר או לבקר במועדוני הימורים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה / בבדיקה

26. הילד/הנער משתמש באלכוהול

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

27. הילד/הנער משתמש בסמים

תמיד/לעיתים קרובות/לעיתים רחוקות/אין בעיה/בבדיקה

28. הילד/הנער מגלה התנהגות מינית לא מותאמת (לרבות ברשתות החברתיות) - האם אחד מהסמנים מתייחס לילד/לנער?

(מגלה התנהגות מינית מסוכנת או מסתכנת, מנצל או פוגע מינית) כן / לא / לא ידוע (למיחשוב: אם סומן "לא" או "לא ידוע",

יש לבטל את האפשרות להשיב על שאלות ההמשך)

28.1. הילד/הנער מגלה התנהגות מינית מסוכנת או מסתכנת (הריונות, הפלות חוזרות, צפיה או יצירה של חומרים

פורנוגרפיים, קשרים עם בני זוג מבוגרים בהרבה, יחסי מין עבור כסף או עבור טובות הנאה, יחסים עם בני/בנות זוג

מרובים וכו')

כן / חשד גבוה / חשד נמוך / אין חשד

28.2. הילד/הנער מנצל או פוגע מינית

כן / חשד גבוה / חשד נמוך / אין חשד

29. האם יש לך התייחסויות נוספות או דגשים בנוגע למצבי סיכון של הילד / הנער? לא/ כן. אנא פרט:-----

נספח ב: פרוטוקול קבוצות מיקוד - מרכזי חירום אקסטרנניים ומועדוניות ומרכזים חכ"מים

- סבב בו כל אחד יגיד את השם שלו, מסגרת, ותק בתפקיד
- הקדמה מה ניסינו לבדוק בפיילוט הזה ולמה חשוב לקיים את הדיון
- מהלך 'מדדים משותפים' נועד לייצר תשתית לבחינת מצבם של ילדים ונוער בסיכון והערכת מועילות ההתערבות בכל רצף הסיכון. מהלך זה יסייע לעובדי השטח בהתערבות ובו בזמן יאפשר השוואה בין תוכניות ולאורך זמן על הילדים. שימוש שוטף בכלי לאורך זמן יסייע בהערכת תוצאות ההתערבות לכל ילד.
- המהלך הנוכחי מהווה פיילוט ליצירת תשתית זו במסגרת תוכניות המופעלות בקהילה, ומטרתו לבחון התאמת הכלי לשימוש שוטף במרכזי החירום האקסטרנניים/מועדוניות ומרכזים חכ"מים, תוך טיוב ודיוק שלו מתוך המידע שייאסף בפיילוט ומתוך המשוב של העובדים הממלאים.
- הדיון היום חשוב כדי ללמוד מהניסיון שלכם במילוי הכלי, מה היה בו חשוב, מה עזר לעבודתכם ומה היה מיותר או לא ברור, ובכך נוכל לדייק אותו לקראת הפיכתו לחלק מהמערכת השוטפת. אין תשובות נכונות או לא נכונות, נקודת המבט שלכם חשובה, בתור אלה שעתידיים להשתמש בכלי.
- משוב על השימוש בכלי להערכת מצב ולמידת תוצאות הכלי אוסף מידע על אודות המאפיינים והצרכים של החניכים, על כוחותיהם ועל המענים שהם מקבלים.
 1. האם היו בכלי חלקים או פריטים מיותרים?
 2. האם יש פריטים מהותיים שחסרים?
 3. האם יש שאלות שנוסחו בצורה לא ברורה?
 4. האם שימוש שוטף בכלי עשוי להיות יעיל ותורם? באיזה אופן יכול לסייע? (במידה ויש התנגדויות לשימוש בכלי - לבקש פירוט)
- השיקולים לבחירת הילדים/נערים - משפחות להשתתפות בפיילוט
 5. מה היו השיקולים בבחירת הילדים/נערים - משפחות עבור
 - מילאתם את הכלי?
 - האם יש ילדים / נערים שקל/קשה יותר למלא עבורם את הכלי?
 - האם הבחירה נעשתה עבור ילדים / נערים בעלי מקרים מורכבים? או לחילופין- דווקא עבור ילדים / נערים עם מקרים קלים יחסית?

6. האם יש מקרים שהכלי הזה מועיל יותר עבורם? האם יש מקרים שאינם מתאימים?

■ משוב על חשיבה תוצאתית

7. האם נכון בעיניכם להפוך את העבודה במרכזים ליותר מובנית? למתועדת? לנמדדת? מה עשויים להיות היתרונות? מה עלולים להיות החסרונות? (עבורם, עבור הילדים/נערים, עבור המסגרת, עבור המטה...)

8. האם נכון לדעתכם לשלב סוג כזה של עבודה בשגרה היומיומית? ואם כן, איך ניתן לשלב את זה? (ניהול התיק, עבודה עם הילדים/נערים, ישיבות צוות, הדרכה וכו')

9. מה יכולים להיות החסמים בהטמעת מערכת שוטפת?

■ דברים נוספים שהיו רוצים להעלות ולא ניתן להם ביטוי במסגרת הריאיון הקבוצתי

נספח ג: קשרים בין מאפיינים ובין אירועי חיים - מרכזי חירום אקסטרניים (באחוזים)

קבוצת גיל					
χ^2	DF	(n = 67) 17-13	(n = 85) 12-0	מאפיינים	
**12.565	1	20.0	2.4	כן	היסטוריה של פגיעה עצמית/ נסיונות התאבדות
		80.0	97.6	לא	
מוגבלות הורים					
χ^2	DF	(n = 105) ללא מוגבלות	(n = 34) עם מוגבלות	מאפיינים	
*3.932	1	54.3	73.5	כן	הזנחה או פגיעה בעבר במשפחה
		45.7	26.5	לא	

קבוצת אוכלוסייה					
χ^2	DF	ערבים (n = 45)	יהודים (n = 109)	מאפיינים	
23.926	1			יסודי	גיל
				נוער	
		60.0	38.5	נשואים	מצב משפחתי
		40.0	61.5	לא נשואים	
קבוצת גיל					
χ^2	DF	חילונים (n = 67)	דתיים/חרדים (n = 85)	מאפיינים	
*5.355	1	18.6	37.0	דתי/חרדי	דתיות
		81.4	63.0	חילוני	
מוגבלות					
χ^2	DF	(n=104) ללא מוגבלות	(n = 48) עם מוגבלות	מאפיינים	
*4.813	1	20.6	37.8	כן	מוגבלות הורים
		79.4	62.2	לא	
*7.683	1	12.5	31.3	נשואים	סטטוס משפחתי
		87.5	68.8	לא נשואים	

נספח ד: קשרים בין מענים ובין מאפיינים - מרכזי חירום אקסטרניים (באחוזים)

התערבות רגשית פרטנית				
χ^2	DF	(n = 67) 17-13	(n = 85) 12-0	קבוצת גיל
*9.034	1	80.6	57.6	מקבל
		19.4	42.4	לא מקבל
χ^2	DF	(n = 41) 4 ויותר	(n = 110) 3-1	מספר ילדים
*6.071	1	82.9	61.8	מקבל
		17.1	38.2	לא מקבל
χ^2	DF	(n = 124) לא נשואים	(n = 28) נשואים	סטטוס משפחתי
**9.894	1	62.1	92.9	מקבל
		37.9	7.1	לא מקבל
טיפול דיאדי				
χ^2	DF	(n = 67) 17-13	(n = 85) 12-0	קבוצת גיל
*3.595	1	25.4	40.0	מקבל
		74.6	60.0	לא מקבל
χ^2	DF	(n = 41) 4 ויותר	(n = 110) 3-1	מספר ילדים
**11.119	1	12.2	40.9	מקבל
		87.8	59.1	לא מקבל
χ^2	DF	(n = 124) לא נשואים	(n = 28) נשואים	סטטוס משפחתי
**13.838	1	40.3	3.6	מקבל
		59.7	96.4	לא מקבל

נספח ה: קשרים בין תחומי חיים ובין מאפיינים - מרכזי חירום אקסטרניים

קיום פיזי בריאות ואפשרות להתפתחות				
χ^2	DF	(n = 67) 17-13	(n = 85) 12-0	קבוצת גיל
*3.859	1	58.2	72.9	יש צרכים?
		41.8	27.1	אין בעיה
χ^2	DF	(n = 41) 4 ויותר	(n = 110) 3-1	מספר ילדים
*5.666	1	51.2	28.2	יש בעיה
		48.8	71.8	אין בעיה
הגנה מפני אחרים				
χ^2	DF	(n = 82) בנות	(n = 70) בנים	מגדר
*4.273	1	47.6	64.3	יש בעיה
		52.4	35.7	אין בעיה
השתלבות חברתית				
χ^2	DF	(n = 82) בנות	(n = 70) בנים	מגדר
*7.038	1	32.9	54.3	יש בעיה
		67.1	45.7	אין בעיה
χ^2	DF	(n = 94) חילונים	(n = 38) דתיים/חרדים	דתיות
*4.584	1	35.1	55.3	יש בעיה
		63.9	44.7	אין בעיה
χ^2	DF	(n = 105) ללא מוגבלות	(n = 34) עם מוגבלות	מוגבלות ילד
*6.949	1	35.6	58.3	יש בעיה
		64.4	41.7	אין בעיה
הגנה מפני התנהגויות סיכון				
χ^2	DF	(n = 67) 17-13	(n = 85) 12-0	קבוצת גיל
*4.679	1	14.9	4.7	יש בעיה
		85.1	95.3	אין בעיה
χ^2	DF	(n = 104) ללא מוגבלות	(n = 48) עם מוגבלות	מוגבלות ילד
*6.949	1	4.8	18.8	יש בעיה
		95.2	81.2	אין בעיה

נספח ו: קשר בין גיל הילד ובין מצבי סיכון שבהם הוא נתון - מרכזי חירום אקסטרניים

גיל הילד	לבוש בבגדים שאינם מתאימים לעונה /או למידותיו	שוטטות שעות רבות ללא השגחה	היפגעות מינית מחוץ למשפחה בעבר או בהווה	הישגים נמוכים שלו ביחס לרמת הכיתה שבה הוא נמצא ומן המצופה לגילו ולמצבו החברתי	ביטוי מחשבות אובדניות	צריכת אלכוהול	מעורבות של אחד ההורים בהתנהגות עבריינית	הימנעות ההורה עם הילד או מגילוי חיבה כלפיו	עד לאלימות במשפחה ילדים אחרים	הילד אלים פיזית כלפי ילדים אחרים	מצוקה של אחד ההורים או של שניהם בעקבות משבר
*.504	*.568	*.179	*.279	*.188	*.336	*.272	**-.385	*-.383	*-.377	*-.202	

נספח ז: קשרים בין סוג המסגרת שבה לומד הילד ובין מצבי סיכון שבהם הוא נתון - מרכזי חירום אקסטרניים

F	מסגרת חינוך מיוחד		מסגרת רגילה		
	Sd	M	Sd	M	
8.813	0.69	4.0	0.75	4.3	התדירות שבה הורי הילד/הנער נמצאים בקשר עם מסגרת החינוך
8.162	1.49	3.8	1.08	4.4	יש קונפליקטים בעצימות גבוהה בין ההורים
19.204	1.32	3.0	0.91	2.2	ההישגים של הילד/הנער נמוכים מרמת הכיתה שבה הוא נמצא ומן המצופה לגילו ומצבו ההתפתחותי
7.970	1.31	2.4	0.99	1.6	הילד/הנער נוהג בתוקפנות פיזית או מילולית כלפי מבוגרים מחוץ למשפחה
6.063	1.29	3.1	1.37	2.5	המידה שבה הורי הילד/נער מתקשים לספק לו העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה

נספח ח: קשר בין מספר הילדים במשפחה ובין מצבי סיכון שבהם נתון הילד - מרכזי חירום אקסטרניים

מספר הילדים במשפחה	עדות של הילד לפעילויות בלתי חוקיות	התעללות מינית בילד בעבר או בהווה על ידי אדם מחוץ למשפחה	קושי של ההורים לספק לילד העשרה והתנסויות התומכות בהתפתחות ולמידה	ניצול או פגיעה מינית של הילד כלפי אחרים	מצוקה כלכלית ממנה סובלת המשפחה	בכי בלתי נשלט של הילד או ביטוי חרדות ופחדים יותר מהמקובל	התמכרות של אחד ההורים	קושי בשיתוף פעולה של ההורים מול גורמים מטפלים
*.412	*.181	*.170	*.726	**-.431	**-.353	*-.213	*-.174	

נספח ט: קשרים בין תחומי חיים ובין מענים - מרכזי חירום אקסטרניים (באחוזים)

קיום פיזי בריאות ואפשרות להתפתחות				
χ^2	DF	אין בעיה (n = 101)	יש בעיה (n = 51)	התערבות משפחתית טיפולית - ילד
*3.935	1	23.8	39.2	מקבל
		76.2	60.8	לא מקבל
הגנה מפני אחרים				
χ^2	DF	אין בעיה (n = 68)	יש בעיה (n = 84)	טיפול פרטני - אב
*4.316	1	27.9	14.3	מקבל
		72.1	85.7	לא מקבל
השתלבות חברתית				
χ^2	DF	אין בעיה (n = 65)	יש בעיה (n = 87)	התערבות משפחתית טיפולית - ילד
*6.745	1	20.7	40.0	מקבל
		79.3	60.0	לא מקבל
χ^2	DF	אין בעיה (n = 65)	יש בעיה (n = 87)	טיפול פרטני - אב
*4.575	1	26.4	12.3	מקבל
		73.6	87.7	לא מקבל
רווחה ובריאות רגשית				
χ^2	DF	אין בעיה (n = 48)	יש בעיה (n = 104)	טיפול פרטני - אב
*9.751	1	35.4	13.5	מקבל
		64.6	86.5	לא מקבל
χ^2	DF	אין בעיה (n = 48)	יש בעיה (n = 104)	הדרכת הורים - אם
*9.751	1	68.8	83.7	מקבל
		31.3	16.3	לא מקבל
הגנה מפני התנהגויות סיכון				
χ^2	DF	אין בעיה (n = 138)	יש בעיה (n = 14)	הדרכת הורים - אם
*4.679	1	76.8	100	מקבל
		23.2	0	לא מקבל

נספח י: קשרים בין קבלת טיפול פרטני, משפחתי או קבוצתי ובין מאפיינים - מועדוניות ומרכזים חכ"מים (באחוזים)

χ^2	DF	ערבים (n = 45)	יהודים (n = 109)	קבוצת אוכלוסייה
*9.338	1	6.7	29.4	קיבלו טיפול
		93.3	70.6	לא קיבלו טיפול
χ^2	DF	לא (n = 106)	כן (n = 53)	מוגבלות ילד
*4.040	1	17.9	32.1	קיבלו טיפול
		82.1	67.9	לא קיבלו טיפול
χ^2	DF	12-0 (n = 127)	17-13 (n = 32)	קבוצת גיל
*5.050	1	18.9	5.37	קיבלו טיפול
		81.1	62.5	לא קיבלו טיפול

נספח י"א קשרים בין מאפיינים ובין סמנים של מצבי סיכון - מועדוניות ומרכזים חכ"מים

מוגבלות ילד		ילדים עם מוגבלות		ילדים ללא מוגבלות		t
M	SD	M	SD	M	SD	
2.64	1.29	1.64	.731	2.413		הילד נפגע פיזית במסגרת המשפחה
3.18	1.18	2.40	1.36	2.543		הילד מגיע באיחור למסגרת ללא סיבה
דתיים		חילונים		דתיים וחרדים		t
M	SD	M	SD	M	SD	
1.06	.231	1.25	.584	-2.346		הילד נפגע פיזית על ידי מבגרים ממנו
3.68	1.28	4.04	1.36	-2.142		הילד לא מבצע מטלות לימודיות במסגרת
2.35	.684	3.12	599.	-2.216		הילד מגיע באיחור למסגרת ללא סיבה
סטטוס הורים		נשואים		לא נשואים		t
M	SD	M	SD	M	SD	
2.17	1.25	3.18	1.38	-2.272		הילד חי בבית שבו תנאי התברואה מסכנים או לא תקינים
2.40	1.45	3.20	1.12	-2.078		הילד מבודד חברתית או סובל מחרם כיתתי
1.00	.000	2.38	1.60	-2.434		הילד שוהה או ישן במקומות מסוכנים
3.24	1.10	2.54	1.27	2.422		ההורים מטילים על הילד אשמה/אחריות על דברים שאינם באחריותו
3.26	1.40	2.46	1.33	2.536		ההורים נותנים לילדים תפקיד הורי
תעסוקת הורים		מועסקים		לא מועסקים		t
M	SD	M	SD	M	SD	
2.67	1.21	3.28	1.09	-3.024		הישגים לימודיים נמוכים

נספח י"ב: קשרים בין תחומי חיים ובין מאפיינים - מועדוניות ומרכזים חכ"מים
(באחוזים)

קיום פיזי בריאות ואפשרות להתפתחות				
מגדר	בנים (n = 77)	בנות (n = 82)	DF	χ^2
יש בעיה	72.7	54.9	1	*5.460
אין בעיה	27.3	45.1		
השתייכות למשפחה				
קבוצת גיל	12-0 (n = 127)	17-13 (n = 32)	DF	χ^2
יש בעיה	26.0	46.9	1	*5.293
אין בעיה	74.0	53.1		
הגנה מפני אחרים				
סטטוס הורים	נשואים (n = 71)	לא נשואים (n = 88)	DF	χ^2
יש בעיה	52.1	35.2	1	*4.577
אין בעיה	47.9	64.8		
רווחה ובריאות רגשית				
דתיות	דתיים/חרדים (n = 55)	חילונים (n = 54)	DF	χ^2
יש בעיה	69.1	50.0	1	*4.125